

Innst. 15 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2011–2012)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2012, kapitler under Arbeidsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet (rammeområde 7)

Innhold

	Side
1. Innledning	5
2. Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7	5
2.1 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7	10
3. Komiteens generelle merknader	11
3.1 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	11
3.2 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti	13
3.3 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet	14
3.4 Generelle merknader fra Høyre	16
3.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti	19
3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkt under rammeområde 7	21
4. Merknader til de enkelte kapitler rammeområde 7	24
4.1 Kap. 600 Arbeidsdepartementet	24
4.2 Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	25
4.3 Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen.....	27
4.4 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten	28
4.5 Kap. 606 Trygderetten	33
4.6 Kap. 611 Pensjon av statskassen	33
4.7 Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse	34
4.8 Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden	35
4.9 Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	35
4.10 Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskadeforsikring	36
4.11 Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring	36
4.12 Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	36
4.13 Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak	41
4.14 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn	47
4.15 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet	48
4.16 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet	49
4.17 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)	50
4.18 Kap. 645 Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	50
4.19 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen	50
4.20 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	51
4.21 Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer	51
4.22 Kap. 660 Krigspensjon	51
4.23 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn	52
4.24 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)	52
4.25 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år	53
4.26 Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	53
4.27 Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse	54
4.28 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	54
4.29 Kap. 2541 Dagpenger	54
4.30 Kap. 2542 og kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	56
4.31 Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	56
4.32 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far	57
4.33 Kap. 2650 Sykepenger	59
4.34 Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger	62

	Side
4.35 Kap. 2655 Uførhet	63
4.36 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	64
4.37 Kap. 2670 Alderdom	69
4.38 Kap. 2680 Etterlatte	70
4.39 Kap. 2686 Gravferdsstønad	71
4.40 Kap. 2690 Diverse utgifter	71
4.41 Kap. 5701 Diverse inntekter	71
4.42 Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	71
4.43 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger	71
5. Forslag fra mindretall	72
6. Komiteens tilråding	73
Vedlegg 1	82
Vedlegg 2	83
Vedlegg 3	84

Innst. 15 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2011–2012)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2012, kapitler under Arbeidsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet (rammeområde 7)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, lederen Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Senterpartiet, Magnhild Eia, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at Meld. St. 1 (2011–2012) og Prop. 1 S (2011–2012) ble lagt frem av regjeringen 6. oktober 2011.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2012 for

de kapitler som er fordelt til komiteen på rammeområde 7 i Stortingets møter 12. oktober 2011, jf. Innst. 1 S (2011–2012).

Stortinget har i møte 24. november 2011 vedtatt netto rammer på de ulike rammeområder. De fremsatte bevilgningsforslag i denne innstillingen bygger på vedtaket om rammenes størrelse, jf. Stortingets forretningsorden §§ 21 og 22.

Det vises i denne sammenheng til de ulike kapitlene i denne innstillingen som tar for seg det aktuelle rammeområde.

Komiteen viser til brev fra Arbeidsdepartementet av 17. november 2011 vedrørende «Feil i Prop. 1 S (2011–2012) Arbeidsdepartementet». Brevet følger vedlagt innstillingen.

Komiteen viser for øvrig til sine respektive partiers merknader i Innst. 2 S (2011–2012).

2. Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7

Nedenfor følger en oversikt over regjeringens bevilgningsforslag under rammeområde 7 slik de fremkommer i Prop. 1 S (2011–2012).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 7

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
Utgifter i hele kroner			
<i>Arbeidsdepartementet</i>			
600		Arbeidsdepartementet	172 340 000
	1	Driftsutgifter	172 340 000
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	235 890 000
	21	Spesielle driftsutgifter	58 870 000
	22	Tiltak mot ufrivillig deltid	25 770 000
	50	Norges forskningsråd	115 410 000
	70	Tilskudd	24 140 000
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	11 700 000
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	227 568 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	27 568 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	200 000 000
605		Arbeids- og velferdsetaten	10 516 469 000
	1	Driftsutgifter	10 057 290 000
	21	Spesielle driftsutgifter	27 883 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	236 006 000
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	195 290 000
606		Trygderetten	63 960 000
	1	Driftsutgifter	63 960 000
611		Pensjoner av statskassen	19 100 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	19 100 000
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse	9 606 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 500 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	106 000 000
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden	834 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	825 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	9 000 000
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	54 000 000
	1	Driftsutgifter	52 000 000
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000
615		Yrkesskadeforsikring	79 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	79 000 000
616		Gruppelivsforsikring	157 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	157 000 000
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	287 378 000
	21	Spesielle driftsutgifter	38 260 000
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	184 525 000
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	54 396 000
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	10 197 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
634		Arbeidsmarkedstiltak	7 390 316 000
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	115 779 000
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 274 537 000
635		Ventelønn	133 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	133 000 000
640		Arbeidstilsynet	479 850 000
	1	Driftsutgifter	465 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	10 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 250 000
642		Petroleumstilsynet	213 800 000
	1	Driftsutgifter	189 700 000
	21	Spesielle driftsutgifter	22 400 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 700 000
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt	101 500 000
	50	Statstilskudd	101 500 000
646		Pionerdykkere i Nordsjøen	3 050 000
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 050 000
648		Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	20 837 000
	1	Driftsutgifter	15 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 837 000
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000
649		Treparts bransjeprogrammer	10 300 000
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	10 300 000
660		Krigspensjon	580 000 000
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	165 000 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000
664		Pensjonstrygden for sjømenn	311 672 000
	70	Tilskudd	311 672 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	1 940 000 000
	70	Tilskudd	1 940 000 000
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	398 000 000
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	398 000 000

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	218 310 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	26 550 000
	50	Forskning	5 774 000
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	166 403 000
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	19 583 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2470		Statens pensjonskasse	81 188 000
	24	Driftsresultat:	52 104 000
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-540 477 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	417 027 000
		3 Avskrivninger	135 344 000
		4 Renter av statens kapital	24 504 000
		5 Til investeringsformål	18 070 000
		6 Til reguleringsfondet	-2 364 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 084 000
<i>Folketrygden</i>			
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	43 800 000
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	43 800 000
2541		Dagpenger	11 540 000 000
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	11 540 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	584 000 000
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	584 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far	3 802 200 000
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 522 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	364 000 000
	73	Utdanningsstønad	56 000 000
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	200 000
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	860 000 000
2650		Sykepenger	37 515 618 000
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	33 050 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 830 000 000
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i> ...	530 000 000
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	290 618 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 815 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger	38 710 000 000
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	37 850 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	530 000 000
	72	Legeerklæringer	330 000 000
2655		Uførhet	58 743 000 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	21 965 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	34 390 000 000
	72	Særtillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	2 180 000 000
	73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	80 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	8 852 500 000
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 730 000 000
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 740 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	137 000 000
	74	Tilskudd til biler	783 500 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 728 000 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	220 000 000
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 060 000 000
	78	Høreapparater	454 000 000
2670		Alderdøm	146 027 000 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	50 860 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	89 200 000 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	17 000 000
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	5 950 000 000
2680		Etterlatte	2 524 500 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 315 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 095 000 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	108 000 000
	74	Utdanningsstønad	500 000
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000
2686		Gravferdsstønad	180 000 000
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	180 000 000
2690		Diverse utgifter	380 000 000
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	285 000 000
	77	Pasienter fra gjensidighetsland mv.	95 000 000
		Sum utgifter rammeområde 7	343 037 146 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

3605		Arbeids- og velferdsetaten	43 651 000
	1	Administrasjonsvederlag	21 651 000
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	22 000 000
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	35 000 000
	1	Gebyrinntekter, lån	35 000 000
3615		Yrkesskadeforsikring	151 000 000
	1	Premieinntekter	151 000 000
3616		Gruppelivsforsikring	87 000 000
	1	Premieinntekter	87 000 000
3634		Arbeidsmarkedstiltak	1 000 000
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	1 000 000
3635		Ventelønn mv.	41 509 000
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	40 009 000
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	1 500 000
3640		Arbeidstilsynet	37 373 000
	1	Diverse inntekter	1 134 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 671 000
	5	Tvangsmulkt	2 062 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	18 506 000
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	10 000 000
3642		Petroleumstilsynet	87 809 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	845 000
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	84 088 000
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 876 000

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5470		Statens pensjonskasse	18 069 000
	30	Avsetning til investeringsformål	18 069 000

Renter og utbytte mv.

5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	1 609 000 000
	80	Renter	1 609 000 000

Folketrygden

5701		Diverse inntekter	1 737 800 000
	2	Diverse inntekter	350 100 000
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	35 000 000
	71	Refusjon ved yrkesskade	925 000 000
	73	Refusjon fra bidragspliktige	405 000 000
	74	Refusjon medisinsk behandling	21 000 000
	80	Renter	1 700 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs	140 000 000
	2	Dividende	140 000 000
5705		Refusjon av dagpenger	56 000 000
	1	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	50 000 000
	3	Refusjon for dagpenger fra EØS-land	6 000 000
		Sum inntekter rammeområde 7	4 045 211 000
		Netto rammeområde 7	338 991 935 000

2.1 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7

Ved Stortingets vedtak 24. november 2011 er netto utgiftsramme endelig fastsatt til kr 338 991 935 000 for rammeområde 7, jf. Innst. 2 S (2011–2012). De fremsatte bevilgningsforslag nedenfor under rammeområde 7 er i samsvar med denne netto utgiftsrammen, jf. Stortingets forretningsorden § 21.

I henhold til vedtak i Stortinget, jf. Innst. 1 S (2011–2012) skal arbeids- og sosialkomiteen også behandle følgende kapitler under:

- Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne under Barne- og likestillingsdepartementet.
- Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn under Fiskeri- og kystdepartementet.

3. Komiteens generelle merknader

3.1 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter regjeringens politikk som bygger på rettferdighet og fellesskap. De offentlige velferdsordningene skal fornyes og utvikles, og arbeidslivet skal være slik at alle kan delta. Flertallet støtter regjeringens hovedmål om arbeid til alle og understreker at rettferdig fordeling og utjamning er grunnleggende verdier for regjeringens arbeid. For den enkelte er arbeid en kilde til inntekt, økonomisk trygghet, selvrespekt og selvrealisering. Samtidig vil høy sysselsetting bidra til å sikre velferdsstaten, redusere sosiale forskjeller og forebygge fattigdom. Økonomisk politikk, næringspolitikk, distriktpolitikk, utdanningspolitikk og arbeids- og velferdspolitikk må bidra sammen for å nå målet. Flertallet viser til at en sterk offentlig sektor har vært, og er, en forutsetning for utjamning og likeverdige vilkår for alle.

Flertallet viser til at sysselsettingen i Norge har økt med 40 000 personer det siste halvannet året og at regjeringen legger til grunn at veksten vil fortsette. Arbeidsstyrken øker også, mye på grunn av høy innvandring. Nivået på arbeidsledigheten forventes å endre seg lite i året som kommer, men det kan bli endringer i ledighetssituasjonen på grunn av situasjonen i Europa og i verdensøkonomien. Flertallet viser til at situasjonen for Norge skiller seg positivt ut fra majoriteten av land i Europa som har til dels store ledighetsproblemer. Flertallet viser til at budsjettet er tilpasset en økonomisk situasjon med stor internasjonal uro. Flertallet tror den internasjonale økonomiske uroen vil prege Europa i lang tid fremover. Flertallet er samtidig klare på at dette også vil ramme Norge. Flertallet mener regjeringen fortsatt må ha sterkt trykk for å få flere inn i arbeidslivet, for å beholde flest mulig i jobb og for å få flere til å fullføre videregående opplæring. Dette handler om livskvaliteten til den enkelte, men også om næringslivets konkurransekraft og Norges fremtidige verdiskaping. Et arbeidsliv for alle forutsetter et godt arbeidsmiljø uten sosial dumping og diskriminering. Arbeidsmiljøet må bidra til god helse og arbeidsevne gjennom hele yrkeslivet, noe som også gjør at flere kan delta lenger i arbeidslivet.

Flertallet viser til at budsjettforslaget for 2012 gir kvalitetsheving og økt omfang av de brede fellesskapsløsningene innen helse, omsorg, skole og barnehage. Det legges til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet og forskjellene i levekår utjevnes. Flertallet viser til ulike satsinger under ulike sektorer for å øke innsatsen på velferd og for å sikre utjevning av levekår. Flertallet vil understreke

viktigheten av å bedre livsbetingelsene og mulighetene for den delen av befolkningen som har de laveste inntektene og de dårligste levekårene, samt legge særlig vekt på barns behov når det gjelder tiltak mot fattigdom. Arbeid gir den enkelte økonomisk selvstendighet og er det viktigste for å motvirke fattigdom, utjevne sosiale forskjeller og oppnå likestilling mellom kvinner og menn. Flertallet støtter arbeidet for et mer inkluderende arbeidsliv der alle kan delta.

Flertallet viser til at Arbeids- og velferdsetaten har mange og til dels gamle IKT-løsninger og at regjeringen legger opp til å starte et omfattende program for modernisering av IKT i Arbeids- og velferdsetaten. Programmet vil blant annet omfatte nye løsninger for uføretrygd, sykepenges, selvbetjeningsløsninger, økt automatisering av vedtaksbehandling og integrering med viktige fellesløsninger. De nye løsningene vil legge til rette for en betydelig mer effektiv saksbehandling både for etaten selv, samarbeidende etater og brukerne. Programmet skal også bidra til organisasjonsutvikling, tjenesteutvikling, endring av arbeidsprosesser, kompetanseutvikling mv. Programmet er planlagt gjennomført over seks år. Regjeringen foreslår å bevilge 220 mill. kroner til programmet i 2012. Flertallet støtter dette.

Flertallet viser til det brede og viktige mandatet som er gitt Nav gjennom formålsparagrafen, ved å legge til rette for en effektiv arbeids- og velferdsforvaltning, tilpasset den enkeltes og arbeidslivets behov. Arbeids- og velferdsforvaltningen skal møte det enkelte mennesket med respekt, bidra til sosial og økonomisk trygghet og fremme overgang til arbeid og aktiv virksomhet. Nav skal ha en helhetlig og samordnet anvendelse av arbeidsmarkedsloven, folketrygdloven, lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen og andre lover som forvaltes av arbeids- og velferdsforvaltningen.

Flertallet viser til at det er en sentral målsetting at arbeids- og velferdsforvaltningen, gjennom et likeverdig samarbeid mellom kommune og stat, bidrar til å realisere disse lovenes formål. Dette gjelder målsettingen om å få flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad og å bedre levekårene for vanskeligstilte, samt bidra til sosial og økonomisk trygghet.

Flertallet støtter forslaget om å videreføre det høye tiltaksnivået fra 2011 på om lag 71 200 tiltaksplasser i 2012. Flertallet vil særlig understreke viktigheten av jobbstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne og at forslaget innebærer 1 000 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne sammenlignet med 2011, og at 500 tiltaksplasser knyttes til jobbstrategien. Flertallet understreker at jobbstrategien må være en langsiktig innsats.

Flertallet viser ellers til at ungdom, innvandrere, langtidsledige og personer med nedsatt

arbeidsevne er utsatte grupper på arbeidsmarkedet, og skal prioriteres ved inntak til arbeidsmarkedstiltak.

Flertallet støtter også at det bevilges 25 mill. kroner til et forsøk med tilretteleggingstilskudd for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne, og 10 mill. kroner til et utvidet forsøk med funksjonsassistanse i arbeidslivet. Flertallet viser til at det vil bli opprettet en mentorordning for å styrke oppfølgingen av målgruppen for jobbstrategien ute i virksomhetene og at Arbeids- og velferdsetaten får økte ressurser knyttet til jobbstrategien.

Flertallet legger avgjørende vekt på at et arbeidsliv for alle forutsetter et godt arbeidsmiljø uten sosial dumping. Dette vil også bidra til at flere kan delta lenger i arbeidslivet. Et anstendig og velregulert arbeidsliv uten sosial dumping er avgjørende for den enkelte arbeidstaker, og for at seriøse virksomheter ikke skal tape i konkurranse med useriøse aktører. Som del av arbeidet mot useriøsitet og sosial dumping i norsk arbeidsliv foreslår regjeringen å bevilge 20 mill. kroner til Arbeidstilsynet til en godkjenningsordning og økt oppfølging overfor renholdsbransjen, og 10 mill. kroner til økt tilsynsaktivitet overfor bemanningsforetak og virksomheter som leier inn arbeidskraft. Flertallet støtter dette.

Flertallet mener det er svært viktig med økt innsats for å fjerne uønsket deltid og støtter at en særskilt bevilgning til dette videreføres i 2012. Flertallet viser for øvrig til den kommende behandlingen av Meld. St. 29 (2011–2012).

Flertallet viser til at regjeringen fortsetter den brede innsatsen for bedre fordeling og mot fattigdom. Den særlige innsatsen gjennom handlingsplan mot fattigdom videreføres i 2012.

Flertallet vil særlig fremheve kvalifiseringsprogrammet som ett av mange tiltak som er iverksatt for å bedre mulighetene og levekårene for utsatte grupper. Ved utgangen av april 2011 deltok 8 000 personer i programmet.

Flertallet viser til at av dem som gjennomførte og avsluttet kvalifiseringsprogram etter avtale med Nav-kontoret i løpet av 1. tertial 2011, gikk over 40 pst. til arbeid, utdanning og andre arbeidsrettede tiltak. Dette vurderer flertallet som et godt resultat, da samtlige deltakere i utgangspunktet har vesentlig nedsatt arbeidsevne.

Flertallet viser også til at innsatsen skjer på flere sektorer, slik som gratis leksehjelp, tiltak for å øke gjennomføringen i videregående opplæring gjennom partnerskapet i «Ny GIV» og innføring av valgfag på 8. trinn fra høsten 2012. Omlegging av bostøtteordningen i 2009 bidrar til at flere husstander mottar bostøtte og at innsatsen mot bostedsløshet og tilskudd til boligsosialt arbeid videreføres. Flertallet viser til at statlige tilskudd til tiltak for inkludering og

deltakelse av utsatte barn og unge videreføres og til at den styrkede innsatsen overfor rusmiddelavhengige videreføres.

Flertallet viser til at regjeringen som en oppfølging av Fordelingsutvalgets utredning (NOU 2009:10) har lagt frem en stortingsmelding om fordelingspolitikken der det presenteres en bred politikk for en mer rettferdig fordeling. Den brede fordelingspolitikken omfatter virkemidler og innsatsområder som også er grunnleggende i en helhetlig og langsiktig innsats for å forebygge lavinntekt og fattigdom. Flertallet ser frem til stortingsbehandling av dette.

Flertallet viser til forslag om at ordningen med stønad til spesialtilpasset bil (gruppe 2-bil) utvides til å gjelde barn og unge med sterkt begrenset gangfunksjon og at endringen i regelverket vil gi familier med barn og unge med sterk funksjonsnedsettelse en lettere hverdag. Flertallet støtter dette.

Flertallet viser til at målet med de offentlige trygde- og stønadsordningene er å gi økonomisk trygghet, utjevne inntekt og bidra til selvhjelp. Samfunnet skal ta vare på dem som av ulike grunner ikke kan delta i arbeidslivet. Flertallet viser til Stortingets behandlingen av Prop. 130 L (2010–2011) der regjeringen foreslår en mer fleksibel uføretrygd, kombinert med bedre oppfølging av den enkelte, jf. Innst. 80 L (2011–2012). Flertallet peker på viktigheten av opptrappingen av folketrygdens minstepensjoner som ble fullført i 2010.

Flertallet viser til at utgifter til dagpenger ved arbeidsledighet går ned, men utgifter til alderspensjon viser en kraftig økning. Økningen skyldes blant annet at mange benytter den nye muligheten til å ta ut tidligpensjon og kombinere dette med arbeid.

Frivillig sektor spiller en viktig rolle i velferdssamfunnet. Flertallet påpeker viktigheten av at regjeringen vil videreutvikle samarbeidet med ideelle organisasjoner og viser til Fornyings- og administrasjonsdepartementets arbeid med å videreutvikle gode kvalitetskriterier og krav samt identifisere hvordan konkurransegrunnlaget kan utformes slik at leverandørenes reelle fortrinn og kvaliteter blir verdsatt i de enkelte anskaffelser.

Flertallet er enige med regjeringen i at regelverket om offentlige anskaffelser har et handlingsrom som bør utnyttes best mulig for å sikre gode tjenester til riktig pris. Dette forutsetter kunnskap om handlingsrommet knyttet til fastsettelse av blant annet kvalitetskrav, kontraktslengde, kontraktsform og muligheten for å reservere kontrakter for ideelle organisasjoner i konkrete anskaffelser.

Flertallet viser til at Fornyings- og administrasjonsdepartementet har gitt Direktoratet for forvaltning og IKT i oppdrag å utarbeide en veileder for offentlige anskaffelser av helse- og sosialtjenester.

Veilederen skal omhandle temaer som blant annet kontraktens lengde, fornuftig bruk av rammeavtaler, særtrekk ved ideelle organisasjoner og handlingsrommet for fastsettelse av kvalitetskrav. De ideelle organisasjonene blir invitert til å medvirke i dette arbeidet.

3.2 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti legger følgende prinsipper til grunn for arbeids- og sosialfeltet:

- At flest mulig skal delta i arbeidslivet for å sikre og styrke velferdssamfunnet.
- At velferdssystemene skal oppmuntre til arbeid og aktivitet. Det må lønne seg å jobbe.
- Alle har et ansvar for å bekjempe fattigdom og utstøting, og sikre alle norske borgere en anstendig levestandard som gjør dem i stand til å utnytte sine muligheter som deltakere i samfunnet.
- At man har gode velferdsordninger som sikrer at personer som av ulike årsaker ikke har mulighet til å delta fullt ut i det ordinære arbeidslivet, eller som opplever arbeidsledighet, får del i den alminnelige velferdsutviklingen.

Disse medlemmer vil understreke at den brede, tverrpolitiske enigheten om virkemidlene for å motvirke finanskrisen har sikret at Norge fortsatt har lav registrert arbeidsledighet. Samtidig er det grunn til bekymring når det er blitt 57 000 færre arbeidsplasser i privat sektor siden finanskrisen. Norsk eksportrettet industri er også sårbar i en turbulent internasjonal situasjon. Selv om den registrerte arbeidsledigheten i Norge er svært lav, så er det stadig flere mennesker som står helt eller delvis utenfor arbeidslivet. Andelen på helserelaterte ytelser har aldri vært høyere. Samtidig ser man en økning i antallet sosialklienter. Det er særlig bekymringsfullt at antallet unge uføre og unge sosialklienter øker kraftig. Disse medlemmer mener regjeringens politikk har sviktet og ikke klart å hjelpe flere inn i arbeidslivet eller hindre flere fra å falle ut. Disse medlemmer vil påpeke at under 20 pst. av de som går ut hele sykmeldingsperioden kommer direkte tilbake i arbeid. Selv om sykefraværet viste en gledelig nedgang i forrige periode, er det langt fra å oppfylle IA-avtalens mål. Disse medlemmer vil spesielt gjøre oppmerksom på at sykefraværet i Nav fortsatt er på et svært høyt nivå. Ifølge tall fra Finansdepartementet økte differansen mellom sykefraværet i befolkningen for øvrig og sykefraværet i Nav fra 1,1 pst. i 2009 til henholdsvis 2,8 og 1,86 pst. i 1. og 2. kvartal i 2011. Det er et klart og tydelig ansvar for

departementet å gjøre noe med dette. Disse medlemmer mener det er viktig å ta alle gode krefter i bruk for å få folk raskt tilbake i arbeid. Det offentlige bør derfor i større grad enn i dag bruke ledig kapasitet ved private behandlingstilbud. Det er urimelig at arbeidstakere som får dekket helseutgifter av arbeidsgiver og slik kommer raskere tilbake i arbeid, senere får en «straffeskatt» på sykdom.

Disse medlemmer konstaterer at selv om deler av Navs virksomhet går i riktig retning, er det fortsatt store utfordringer på flere områder. Blant annet kan nevnes manglende individuell plan for mange mottakere av AAP, sviktende rutiner for personvern på flere kontorer samt en svikt i de såkalte «garantier» som regjeringen har gitt. Disse medlemmer vil påpeke at begrepet «garanti» innebærer noe annet enn en vanlig prioritering, og at det derfor kan svekke tilliten til velferdssystemet når «garantiene» brytes gang på gang. Verken ungdomsgarantien, oppfølgingsgarantien eller tiltaksgarantien fungerer i dag. Disse medlemmer viser i den forbindelse til sine respektive partiers alternative statsbudsjetter for 2012. En samlet opposisjon ønsker en sterkere satsing på arbeidstrening og attføring enn regjeringen legger opp til, en politikk som ville hatt større effekt enn dagens såkalte «garantier».

Disse medlemmer vil understreke behovet for forutsigbarhet hva gjelder VTA-plasser. Det vises også til at Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har stått sammen om en rekke tiltak for å sikre at flere personer med nedsatt funksjonsevne kan få en sjanse i arbeidslivet.

Disse medlemmer har tydelig tatt til orde for et Nav-ombud, for eksempel etter modell fra pasientombudsordningen. Regjeringen lovet i den forbindelse å komme tilbake til Stortinget med en egen sak om dette, men har foreløpig ikke gjort det. Disse medlemmer mener det har tatt altfor lang tid for regjeringen å vurdere ordningen.

Disse medlemmer vil understreke verdien av det sivile samfunn og frivillige organisasjoner i arbeidet med å bekjempe fattigdom, få ned sykefraværet og hindre flere fra å falle ut av arbeidslivet.

Disse medlemmer mener fattigdom i Norge rammer ikke hele, lett identifiserbare grupper, men enkeltpersoner innenfor et bredt spekter av grupper. Disse medlemmer mener at fattigdom best kan bekjempes gjennom kombinasjonen av en politikk som legger til rette for verdiskaping, høy yrkesdeltakelse, en aktiv skolepolitikk som gir muligheter til alle og en målrettet politikk for fattigdomsbekjempelse. Disse medlemmer viser til at det er vanligst, både i Norge og andre europeiske land, å måle fattigdom gjennom et relativt mål (EU- eller OECD-skala), mens det i andre land hvor ekstrem fattigdom er mer vanlig gjerne fokuseres på absolutte fattig-

domsmål. Disse medlemmer konstaterer at basert på fattigdomsmålene i bruk, har andelen fattige økt i Norge under denne regjeringen. Det er ekstra bekymringsfullt at andelen fattige barn har økt kraftig. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjetter for 2012 hvor det satses langt sterkere på en målrettet fattigdomspolitikken enn hos regjeringen.

Disse medlemmer mener det er avgjørende å følge opp Brochmann-utvalgets rapport med en gjennomgang av alle offentlige støtteordninger for å sikre at det i størst mulig grad lønner seg å arbeide fremfor å stå utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer vil også ta til orde for en bred gjennomgang av egenandeler, skatteregler og støtteordninger i Norge for å sikre at ikke forskjellige ordninger bygger på motstridende målsettinger. Det er også en utfordring at flere ordninger er direkte knyttet til at mottaker ikke deltar i arbeidslivet, mens en person med tilsvarende inntekt i arbeidslivet ikke vil nyte godt av ordningen. Da kan systemet bidra til at færre får en oppmuntring til å jobbe.

Disse medlemmer er av den oppfatning at det er behov for endringer i arbeidsmiljøloven for å bidra til et mer tidsriktig, fleksibelt og formålstjenlig arbeidsliv. Arbeidsmiljølovens beskyttelse av arbeidstakerne må ivaretas, samtidig som forsiktige oppmykninger sikrer mer fleksibilitet. I første halvdel av 2012 skal Meld. St. 29 (2010–2011) Felles ansvar for eit godt og anstendig arbeidsliv behandles av Stortinget. Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil i den forbindelse komme nærmere tilbake til disse partienes forslag til endringer.

Disse medlemmer viser for øvrig til merknadene hvor Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti står sammen i budsjettinnstillingen.

3.3 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet

Generelt

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge står overfor store utfordringer både på det velferdspolitiske området og når det gjelder forholdene i arbeidsmarkedet, som er grunnlaget for en god velferdspolitisk bæreevne.

Norge er et lite land med i underkant av 5 millioner innbyggere. Mer enn 1 million personer lever til enhver tid av ytelser fra folketrygden. Økningen av antallet personer på uføreytelser, særlig yngre uføre, er bekymringsfull og har vært det lenge. Mens antallet uførepensjonerte ved utgangen av 1980 var i underkant av 160 000 personer, er antallet varig uføretrygdede i dag over 303 000. Fremskrittspartiet mener enkeltmennesket har hovedansvaret for å sørge for seg og sine nærmeste. Dette innebærer at vi må legge til rette for et samfunn som gir alle mulig-

heten til å utnytte sine evner og anlegg på en positiv måte både for seg selv og for samfunnet. Det vil bidra til å redusere antall personer i varig fattigdom, ved at flere får muligheten til å oppleve selvforsørgelse gjennom den trygghet og glede det er å ha et inntektsgivende arbeid å gå til.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet mener det er helt avgjørende at man legger til rette for at hvert enkelt menneske skal få muligheten til å utnyttet sine ressurser om man skal lykkes med arbeidslinjen. Norge har et velutviklet velferdssystem som skal sørge for at alle som av en eller annen grunn faller utenfor samfunnets vanlige rammer, på grunn av sykdom, skade eller lyte, skal få økonomisk, medisinsk eller sosial bistand til å leve så tilnærmet normalt som mulig. Det offentlige skal ha et sterkt og godt sikkerhetsnett for dem som ikke er i stand til å greie seg selv, av helsemessige årsaker.

Disse medlemmer mener det er helt avgjørende at Arbeids- og velferdsforvaltningen (Nav) – sørger for at tilgjengelige hjelpe- og støtteordninger blir satt inn overfor dem som har behov så tidlig som mulig.

Et fleksibelt arbeidsliv med plass til alle

Disse medlemmer er opptatt av å skape et fleksibelt arbeidsliv med plass til alle. Fortsatt er det en stor gruppe personer mellom 16 og 67 år som ufri-villig står utenfor arbeidslivet. I statsbudsjettet for 2012 er tallet anslått til ca. 600 000 personer. Å overføre unge mennesker til en permanent, inaktiv tilværelse med passive ytelser fra folketrygden som livsgrunnlag, er en fallitterklæring. For alle dem som har en mulighet til å utnytte eller opparbeide en arbeids-evne – stor eller liten – må det utvikles bedre rutiner og prosesser for oppfølging, kvalifisering og trening som kan bidra til å styrke deres muligheter til en mer aktiv og givende tilværelse.

Disse medlemmer viser til en utredning fra Stortingets utredningsseksjon i 2010, utført på oppdrag fra Fremskrittspartiet, hvor det fremkommer at utbetalingene til uførepensjon kan reduseres med om lag 700 mill. kroner pr. år ved å bidra til at halvparten av de som i dag står utenfor arbeidslivet og som ønsker seg inn blir inkludert i arbeidsstyrken. I tillegg til økning av livskvaliteten til dem det gjelder, er det viktig for samfunnsøkonomien å sette inn tiltak på dette området. Fremskrittspartiet mener at arbeidsmarkedstiltak må baseres på individuelle vurderinger, og være kombinasjoner av forskjellige tiltak i en helhetstenkning. Målet må være å øke muligheten for flere i ordinært arbeid, forebygge og dempe skadevirkningene av arbeidsledighet, samt hindre at arbeidstakere faller ut av arbeidslivet.

Disse medlemmer mener det er et behov for endringer i arbeidsmiljøloven for å bidra til et mer tidsriktig, fleksibelt og formålstjenlig arbeidsliv og -miljø som er mer i overensstemmelse med arbeidstakernes ønsker og behov. Samfunnet, arbeidsmarkedet, den teknologiske utvikling, kommunikasjon og samferdsel er betydelig endret i forhold til situasjonen da arbeidsmiljøloven ble innført i Norge i 1977. Arbeidsmiljøloven er basert på den første arbeidervernlovgivningen fra slutten av 1800-tallet og arbeidervernloven av 1936. Senere er arbeidsmiljøloven endret flere ganger, og gjeldende lov trådte i kraft i 2006.

Disse medlemmer viser til at mange av dagens arbeidstakere ønsker anledning til å arbeide utradisjonelt for å kunne legge til rette for en mer fleksibel fritid. Det er, blant annet derfor, grunn til å se nærmere på en modernisering av arbeidsmiljøloven. Ønsket om en modernisering og revisjon av arbeidsmiljøloven skal ikke på noen måte bidra til å svekke hensynet til arbeidstakernes helse og sikkerhet, men bedre forholdene og gi arbeidstakerne rett til valgmuligheter når det gjelder å tilrettelegge og justere forholdet mellom arbeid og fritid. Muligheter til å skape en familiesituasjon som er tilpasset den enkelte familie er viktig for å styrke familienes generelle levekår og trivsel i samfunnet. Mer fleksibilitet i arbeidssituasjonen vil bidra til det.

Velferd

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet er opptatt av å legge til rette for en velferdspolitik som sikrer trygghet for den enkelte. Dette innebærer blant annet at man har et velferdssystem som sikrer den enkelte rett ytelse til rett tid. Velferdsreformen, som ble iverksatt fra 2006, har ikke fungert etter Stortingets intensjon. Det ser ut til at Navs organisasjonsform har ført til at kompetansen og kvaliteten på tjenestene er blitt flyttet fra førstelinjen, der brukerne møter systemet, til bakenforliggende forvaltningsenheter som brukerne ikke har adgang til. Altfor mange brukere møter uakseptable ventetider, manglende informasjon, byråkrati og et komplisert system de ikke har oversikt over. Det må foretas en gjennomgang og omorganisering av Nav som fører kompetanse tilbake til førstelinjetjenesten, og som bidrar til den forenkling og forbedring av tjenestene som var et samlet stortings ønske da velferdsreformen ble behandlet. En lang rekke tilbakemeldinger, henvendelser og oppslag i pressen tyder på at Stortingets enstemmige forutsetninger ikke er oppfylt.

Disse medlemmer har merket seg at flere av landets største interesseorganisasjoner, som til sammen representerer en halv million mennesker med ulike diagnoser og hjelpebehov, mener det offentlige hjelpeapparatet ikke fungerer godt nok. I en spørreun-

dersøkelse utført av TV 2, høsten 2010, slår 18 organisasjoner fast at det offentlige hjelpeapparatet ikke fungerer godt nok. Lovfestede rettigheter forutsetter klare kriterier for hvem som kan få innfridd rettighetene og hvem som ikke har et rettmessig krav.

Disse medlemmer vil understreke at en lovfestet rettighet skal innfris når en er kvalifisert for dette. Det er derfor grunn til å stille spørsmålet: Hvor mange slike enkeltsaker tåler et system før en kan si at en har en systemsvikt? Det vises for øvrig til Representantforslag 36 S (2010–2011) fra fra representanter fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre, om en helhetlig gjennomgang av brudd på lovfestede rettigheter, jf. Innst. 297 S (2010–2011). Disse medlemmer mener det er både viktig og riktig at våre grunnleggende velferdstjenester er finansiert av folketrygden. Dette for å sikre et tilnærmet likt tilbud over hele landet, uavhengig av bosted, egen eller kommunens økonomi. Disse medlemmer ønsker blant annet å lovfeste retten til sykehjemsplass finansiert av folketrygden.

Pensjon

Disse medlemmer viser til at Pensjonsreformen ble iverksatt fra 1. januar 2011. Mange pensjonister, og grupper av pensjonister, engasjerer seg nå i kampen mot levealdersjustering, underregulering og økt beskatning av pensjonistenes inntekter. Fremskrittspartiet var det eneste partiet i Stortinget som ikke støttet innføringen av pensjonsreformen. Nye skatteregler for pensjonister ble innført fra 1. januar 2011, og sammen med konsekvensene av ny alderspensjon i folketrygden vil dette bidra til en betydelig endret situasjon for pensjonistenes fremtidige økonomi. Det er ikke vanskelig å forstå at de dyptgripende endringer som er foretatt, oppfattes av mange pensjonister som løftebrudd som vil ramme mange av dem som ikke har muligheter til å tilpasse seg situasjonen, som allerede er blitt for gamle til å påvirke sin pensjonisttilværelse.

Disse medlemmer vil påpeke at Fremskrittspartiet vil fortsette sin kamp, slik partiet har gjort i mer enn 20 år i Stortinget, for at gifte/samboende pensjonisters grunnpensjon ikke skal utsettes for avkorting begrunnet i sivil status, og vil fremme forslag om en fortsatt nedtrapping av avkortingen på samme måte som partiets representanter tidligere har fått begrenset gjennomslag for.

Jobbstrategi – et arbeidsliv for de med nedsatt arbeidsevne

Disse medlemmer ønsker et fleksibelt arbeidsliv med plass til alle. Norge har sammenlignet med andre land lav arbeidsledighet, men enkelte grupper, blant annet funksjonshemmede, står i stor grad utenfor arbeidslivet. Statistikk fra Statistisk sen-

tralbyrå (SSB) viser at nivået for funksjonshemmede som er i arbeid lenge har vært stabil. I SSBs tilleggsundersøkelse om funksjonshemmede i Arbeidskraftundersøkelsen for 2. kvartal 2010 fant man at andelen sysselsatte blant personer med funksjonshemming var 43,6 pst. Blant menn med funksjonshemming var 45,8 pst. sysselsatte. Tilsvarende tall for kvinner var 41,8 pst. I hele befolkningen var andelen henholdsvis 76,6 og 72,4 pst. Av de 323 000 ikke-sysselsatte funksjonshemmede var det om lag 78 000, eller 24 pst. som oppga at de ønsket arbeid. Av dem ble 20 000 klassifisert som arbeidsledige ut fra kriteriene om aktiv søking og tilgjengelighet for arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer viser til Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) sin skriftserie 02/11 «Et arbeidsliv for alle?», hvor det blir avdekket følgende hovedfunn når det gjelder brukererfaringer og problemområder:

- Ingen deltidstillinger ledige.
- Blir ikke ansatt.
- Får ikke tilrettelagt arbeidssituasjon.
- Blir sagt opp eller oppfordret til å si opp frivillig.
- Manglende kommunikasjon innad i Nav.
- Manglende og ikke individuell tilpasset arbeidsrettet tiltak.
- Veiledningssvikt i Nav.
- Manglende tilgang på hjelpemidler i tide.
- Presset til uførepensjon.
- Manglende tilrettelegging i utdanning fører til frafall.
- Manglende sosiale tjenester.
- Mangelfulle transportordninger.
- Pårørendes stilling.

For å løse disse problemene, og sikre et fleksibelt arbeidsliv med plass til alle, mener disse medlemmer det er behov for å sette i verk en rekke tiltak som vil bidra til at flere funksjonshemmede og kronisk syke kommer i arbeid.

Disse medlemmer viser til regjeringens jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne, og synes det er positivt at det fremmes en jobbstrategi for denne gruppen. Men hovedproblemet er at altfor mange tiltak er kun en videreføring av de forsøksordningene som allerede eksisterer i dag.

Disse medlemmer viser videre til forslag og innspill som er fremmet fra både «Erfaringsidépanelet», og «Brukerutvalget».

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2012 foreslår å øke bevilgningen med 560 mill. kroner ut over regjeringens forslag, for å iverksette og styrke en rekke tiltak som vil bidra til at flere funksjonshemmede og kronisk syke kommer i arbeid.

Disse medlemmer viser til følgende tiltak:

- Økt bruk av tilretteleggingstilskudd styrkes med 30 mill. kroner. Ordningen bør utvides til også å omfatte de bedriftene som ikke har IA-avtale.
- Økt bruk av funksjonsassistanse styrkes med 6 mill. kroner. I tillegg foreslår Fremskrittspartiet at ordningen med funksjonsassistanse må gjøres til en varig ordning innenfor folketrygdloven.
- Traineeordningen må gjennomgås med sikte på om den er innrettet og benyttet riktig. I tillegg bør ordningen videreføres og videreutvikles, samt gjøres gjeldende for andre deler av arbeidslivet enn bare staten.
- Arbeids- og utdanningsreiser styrkes med 6 mill. kroner. I tillegg foreslår Fremskrittspartiet å gjøre ordningen varig innenfor folketrygden, slik at det blir en permanent ordning for de som trenger det.
- Bedre tilgangen på lese- og skrivehjelp. Bevilgningen økes med 3 mill. kroner.
- Økt bruk av lønnstilskudd, innføring av forsøksordning med fleksibelt lønnstilskudd, og øvrige tiltak knyttet til å få flere funksjonshemmede og kronisk syke inn i arbeidslivet styrkes med 515 mill. kroner.
- Opprettelse av 8 000 flere arbeidsmarkedstiltaksplasser, bevilgningen styrkes med totalt om lag 800 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ønsker en langt mer offensiv og målrettet jobbstrategi for å få flere som står utenfor arbeidsmarkedet inn i arbeidslivet, og foreslår derfor samlet sett å styrke bevilgningen med 1 360 mill. kroner til ulike tiltak til dette formålet, i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

3.4 Generelle merknader fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det må legges til rette for et samfunn med muligheter for alle. Velferdsstaten skal ikke være alt for alle, men skal være sterk for den som har behov for hjelp. Disse medlemmer mener derfor at det overordnede målet i arbeids- og sosialpolitikken er å bidra til at flest mulig mennesker kan få oppleve den trygghet det er å ha et inntektsgivende arbeid å gå til.

Disse medlemmer viser til den store grad av uro og usikkerhet som verdensøkonomien er preget av denne høsten, og understreker at dette gjør det særlig viktig å vedta et ansvarlig budsjett som sikrer et bærekraftig og trygt grunnlag for velferdssamfunnet. Disse medlemmer registrerer at norsk økonomi for øyeblikket er god, men innser at dette kan endre seg raskt dersom det viser seg at verdensøkonomien forverrer seg ytterligere i 2012. Dersom det skjer vil det raskt kunne få negative konsekvenser for arbeidsplasser i eksportnæringen og i norsk økonomi

for øvrig. Disse medlemmer har videre registrert at regjeringen har foreslått å endre reglene for permittering tilbake til det de var før finanskrisen i 2008–2009, som implisitt tilsier at regjeringen mener norsk økonomi er tilbake til det normale. Disse medlemmer støtter forslaget, men under forutsetning av at en ny regelendring kan iverksettes raskt dersom situasjonen i verdensøkonomien igjen tilsier at det er nødvendig med mer lempelige regler for permitteringer.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 hvor det foreslås en ramme på 357 521 036 000 kroner til Arbeidsdepartementets felt, noe som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 454 000 000 kroner. Samtidig innebærer Høyres alternative statsbudsjett for 2012 en klar og tydelig satsing på å få flere mennesker inn i arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at selv om det også er et samfunnsøkonomisk problem at stadig flere faller ut av arbeidsmarkedet, er det først og fremst et problem for den enkelte. Arbeid og livskvalitet henger nært sammen. Arbeid skaper fellesskap, deltakelse og inkludering. Dessuten er manglende tilknytning til arbeidslivet den viktigste årsaken til nyfattigdommen, og til manglende inkludering av innvandrere.

Disse medlemmer vil peke på at over 600 000 mennesker i dag mottar helserelaterte ytelser, og at regjeringen varsler en økning i antallet uføre og antallet på arbeidsavklaringspenger i 2012. Økningen er spesielt sterk for gruppen som er unge uføre. Disse medlemmer mener dette er svært bekymringsfullt.

Samtidig er sykefraværet på vei opp igjen etter en gledelig, men tilsynelatende kortvarig nedgang i 2010. IA-avtalens målsettinger er fortsatt langt fra oppnådd og utviklingen går ikke i riktig retning. Disse medlemmer er likevel glade for at regjeringen i Prop. 89 L (2010–2011) Endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven mv. (raskere oppfølging og sanksjonering av brudd på regelverket ved arbeidstakers sykdom), jf. Innst. 394 L (2010–2011), har fulgt opp noen av Høyres krav om raskere og bedre oppfølging av langtidssykmeldte, og håper disse tiltakene, hvis riktig implementert, vil bidra til en reduksjon i sykefraværet. Disse medlemmer viser samtidig til sin bekymring for at tiltakene beskrevet i Prop. 89 L (2010–2011) kan vise seg å være unødvendig byråkratiske for næringslivet å forholde seg til. Som disse medlemmer skrev i Innst. 394 L (2010–2011) er det for disse medlemmer «avgjørende at man hele tiden holder et våkent øye på farene for overadministrasjon». Disse medlemmer mener like fullt at flere tiltak er nødvendige for å få ned sykefraværet, og vil derfor

oppfordre regjeringen til å sette inn ytterligere tiltak på dette feltet.

Disse medlemmer mener nøkkelen til en varig, trygg og bærekraftig velferd ligger i å ta i bruk den kunnskapen og arbeidslysten som ligger i befolkningen. Å få flere inn i arbeidsmarkedet er også et avgjørende bidrag til Norges fremtidige konkurransekraft. Disse medlemmer ønsker anstendige ordninger for dem som står utenfor arbeidslivet, men vil samtidig ha fokus på krav til aktivitet, deltakelse og arbeid. Disse medlemmers målsettinger i arbeids- og sosialpolitikken for perioden 2009 til 2013 er:

1. Styrking av arbeidslinjen. Det skal lønne seg å jobbe.
2. Å skape en lavere terskel inn i arbeidslivet både gjennom en oppmykning av regelverket og gjennom bedre tiltak for dem som står utenfor.
3. En mer målrettet fattigdomssatsing som skal gjøre det lettere for fattige å få det bedre samtidig som en har ekstra fokus på barn i fattige familier.

Disse medlemmer viser til Høyres alternativ statsbudsjett for 2012, der disse målsettingene gis uttrykk i fire hovedsatsinger som vil bidra til å styrke Norges konkurransekraft og fremtidige velferd:

Satsing 1: Flere i aktivitet og arbeid i arbeidslivet

Disse medlemmer viser til Høyres politikk for tidlig innsats rettet inn mot sykmeldte som er beskrevet i tidligere års budsjetter og som videreføres også i år. I årets budsjett bør den viktigste satsingen rettes inn mot neste trinn: Tiltakene som settes inn når en person først er falt ut av arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer viser til at store deler av innsatsen på dette feltet i dag brukes til å vurdere og trene mennesker som så skal plasseres i arbeidslivet (train and place). Selv om denne fremgangsmåten kan være riktig for noen, er det mye som tyder på at sjansen for å komme tilbake til arbeid øker dersom en i stedet plasserer folk raskt ut i arbeidslivet og gir dem trening der, naturligvis med tett oppfølging fra enten Nav eller en attføringsaktør. Disse medlemmer viser for eksempel til formidlingstallene for tiltaket Arbeid med bistand, samt til OECDs rapport «Transforming Disability into Ability» (2003).

Disse medlemmer understreker at en slik satsing på arbeidstrening i arbeidslivet forutsetter tett oppfølging.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 hvor det satses over 500 mill. kroner, hvorav 400 mill. kroner er friske midler, på arbeidstrening i arbeidslivet. Satsingen vil inne-

bære økt aktivitet og større krav til både attføringssektoren og Nav.

Satsingen kan oppsummeres i fem punkter:

1. En sterk vridning mot og styrking av de tiltakene som driver arbeidstrening i selve arbeidslivet, for eksempel Arbeid med Bistand, VTAO (Varig tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift) og tidsbegrenset og tidsubegrensede lønnstilskudd. Økning av takstene for arbeid med bistand. Hovedregelen skal være trening og oppfølging i arbeidslivet, ikke utenfor arbeidslivet.
2. Styrking av Navs kontakt med næringslivet gjennom arbeidslivssentrene.
3. En forsterket innsats mot arbeidsgivere som tar imot personer med nedsatt arbeidsevne, blant annet gjennom forenkling av lønnstilskuddsordningen, mer forutsigbarhet og styrking av tilretteleggingsgarantien gjennom Grønt Kort.
4. En ny og bredere innsats for arbeidsformidling som både inkluderer Nav, attføringsbedriftene og andre private bedrifter. Høyre vil utvikle et system langs følgende linjer:
 - Alle aktører, både private (attføringsbedrifter, bemanningsbyråer, coacher) og offentlige kan formidle Nav-brukere med nedsatt arbeidsevne inn i arbeidslivet etter oppdrag fra Nav.
 - Når vedkommende formidles inn i arbeidslivet får formidler og arbeidsplass utbetalt en bonus.
 - Det kommer igjen en bonus dersom vedkommende er i arbeid etter henholdsvis tre og fem år.
5. Staten er i dag blant de dårligste til å inkludere mennesker med nedsatt arbeidsevne. Høyre vil vurdere et system hvor offentlig sektor pålegges konkrete mål for inkludering av personer som i dag står utenfor arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer viser også til Høyres vedvarende sterke satsing for å få funksjonshemmede ut i arbeidslivet, og følger opp flere målrettede tiltak til denne gruppen i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

Høyres arbeidslivssatsing, alternativt statsbudsjett for 2012

Arbeidstrening i arbeidslivet, ekstra plasser	150 000 000
Prøveprosjekt - insentivbasert plassering i arbeidslivet	50 000 000
Tidsubestemt lønnstilskudd	100 000 000
Omprioriteringer innenfor rammen til «place and train»	100 000 000
«Raskere tilbake», tiltak for å hjelpe langtidssykemeldte tilbake i jobb	35 000 000
«Snu i døra» og «Inn på tunet», tiltak for å hjelpe unge og rusmisbrukere inn i arbeidslivet	25 000 000
Gruppe 2-biler: Utvidelse av ordningen fra og med 1. juli 2012	20 000 000
Funksjonsassistentordningen	5 000 000
Arbeids- og utdanningsreiser	5 000 000
Grønt kort: Tilretteleggingsgaranti for funksjonshemmede i arbeidslivet	10 000 000
Servicehunder, tolkehjelp for døde, sekretærhjelp for blinde	10 000 000
Totalt	510 000 000

Satsing 2: Snu i døra

Disse medlemmer mener at ingen unge som ikke har sterkt redusert helse skal kunne gå på passive offentlige overføringer. Høyre mener det trengs en forsterket innsats rettet inn mot unge, og har i første omgang prioritert innsatsen rettet mot unge sosialklienter som senere kan ende på uføretrygd.

Høyre vil ha en «snu-i-døra»-praksis på alle Nav-kontor i hele Norge. Dette innebærer blant annet følgende:

- a) Absolutt skjerpet krav om aktivitetsplikt og oppmøteplikt for alle fra første dag og første møte med Nav.
- b) En egen pott til å følge opp aktivitetsprosjektet over hele landet.
- c) Skjerpet krav til kutt i ytelsene for brukere som ikke stiller opp på aktivitet. Nav har i dag anledning til å kutte i ytelsene, men gjør det sjelden.
- d) En gjennomgang av alle ytelser til unge på sosialhjelp, herunder individstønad og bostøtte til unge som bor hos sine foreldre eller foresatte, for å sikre at ordningene oppmuntrer til arbeid eller utdanning.
- e) Langt mer bruk av tiltak med arbeidstrening i arbeidslivet særlig for unge Nav-brukere.

Satsing 3: Funksjonshemmede inn i arbeid

Disse medlemmer viser til Høyres handlingsplan «Fra godt nok til best mulig» som følges opp i Høyres alternative statsbudsjett for 2012, blant annet ved å innføre en tilretteleggingsgaranti og gjennom å gjøre ordningene med funksjonsassistent og arbeids- og utdanningsreiser permanente.

Regjeringen har også lagt frem en handlingsplan: Jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne, som inneholder en del gode tiltak, men alt i alt er tiltakene for beskjedne. Høyre følger derfor opp sin satsing på funksjonshemmede også i dette budsjettet, og går blant annet inn for å gjøre funksjonsassistentordningen og ordningen med arbeids- og utdanningsreiser til permanente ordninger innenfor folketrygden. Som det går frem av Høyres arbeidslivssatsing for 2012, bevilger vi 50 mill. kroner ut over regjeringens ramme til tiltak for denne gruppen. Vi vil i tillegg beholde den delen av skattefradraget for store sykdomsutgifter som er med å hjelpe folk ut i arbeidslivet, til en kostnad på 51 mill. kroner.

Også i år opprettholdes satsingen på VTA-plasser ved å vri tiltaksplasser bort fra dem som står nær arbeidsmarkedet og over til dem som står lenger unna arbeidslivet.

Disse medlemmer sier nei til regjeringens omlegging av finansieringssystemet for tiltaksplasser i skjermet sektor. En slik omlegging er naturlig å se i et bredere perspektiv etter at Brofoss-utvalget legger frem sin innstilling.

Satsing 4: Kamp mot fattigdom

Disse medlemmer understreker at de viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom er en skole som gir alle barn gode muligheter, samt en politikk for å sikre høyest mulig deltakelse i arbeidslivet. Samtidig vil det alltid være noen som i kortere eller lengre perioder faller utenfor. Høyre dobler derfor innsatsen rettet inn mot fattige barn og unge. Disse medlemmer viser også til merknadene i Innst. 14 S (2011–2012) fra Høyres medlemmer i familie- og kulturkomiteen som viser hele Høyres satsing mot fattigdom.

3.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti er opptatt av å sikre et bærekraftig velferds-samfunn som kan sikre trygghet for de som faller utenfor i dag, men også i fremtiden. En av de viktigste politiske utfordringene ligger i å sikre at de som kan delta i arbeidslivet får muligheten til det. Dette medlem vil i den sammenheng påpeke at utfordringen i utformingen av sysselsettings- og inntektspolitikken i årene fremover ligger i at Norge har et høyt

sykefravær, et økende antall mennesker med nedsatt arbeidsevne og mange uføretrygdede. Over 1/4 av befolkningen går på trygd, mens rett over 40 pst. er i arbeid. 600–700 000 mennesker i arbeidsfør alder har falt utenfor arbeidslivet. Å fremheve at Norge samtidig har lavere registrert arbeidsledighet enn de fleste OECD-land, er i og for seg korrekt, men har altså et beklagelig motstykke i at en større andel i Norge synes å bli skjøvet ut av ledighetsstatistikken og inn i trygdestatistikken. Dette medlem vil påpeke at selv om IA-arbeidet har gitt gode resultater i mange enkeltvirksomheter og at sykefraværet har gått noe ned, er måloppnåelsen fortsatt svak for arbeidslivet som helhet. Dette medlem mener at trygdeytelsene skal gi verdighet for dem som trenger det og samtidig stimulere til arbeid. Individuell tilpassing for dem som har restarbeidsevne er viktig. Dette medlem mener at det må ses kritisk på både sykmeldingspraksis og på faktisk lederforankring av inkluderingsarbeidet i den enkelte virksomhet. De nye reglene for oppfølging av sykmeldte er noe dette medlem har etterlyst, og er glad for er satt i verk.

Dette medlem viser til at det gjennomsnittlig i 2011 er registrert 217 000 mennesker med nedsatt arbeidsevne. Det er en stor økning, samtidig som regjeringen har nedprioritert antallet tiltaksplasser for denne gruppen. Dette medlem registrerer at i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2012 legges det opp til et enda lavere nivå enn til nå i 2011. Til nå har det nemlig vært over 57 500 mennesker med nedsatt arbeidsevne i gjennomsnitt på tiltaksplasser, mens det for 2012 er foreslått 54 200 tiltaksplasser. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der det foreslås 5 000 flere tiltaksplasser for mennesker med nedsatt arbeidsevne. Dette medlem viser også til Kristelig Folkepartis satsning på Nav som er helt nødvendig for å kunne gjennomføre Stortingets mål på arbeids- og sosialfeltet. Det store presset på de ansatte og det utdaterte IKT-systemet er til hinder for å lykkes med å holde på, og få flere mennesker i arbeid.

Dette medlem understreker at det skal ligge fast at velferdsordningene skal sikre verdighet og rimelige levevilkår for personer som ikke har mulighet til å sikre dette selv gjennom deltakelse i arbeidslivet, samtidig som det er rett og rimelig både å forvente og kreve at alle som har muligheter for det, deltar i arbeidslivet. Det er helt nødvendig med en aktiv offentlig innsats i samarbeid med arbeidslivets parter for å forhindre at personer utstøtes fra arbeidslivet, og en aktiv innsats for å hjelpe særlig de mest utsatte gruppene i arbeidslivet til å kunne være en del av dette. Det vil være like nødvendig å sikre at velferdsordningene er innrettet slik at også de stimulerer til

arbeidsinnsats, samtidig som de skal forhindre fattigdom for dem som vil være avhengige av dem. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti vil være innstilt på å bidra i en politisk dugnad for å sikre verdige, men samtidig bærekraftige velferdsordninger i årene fremover.

Utover arbeidet for å få ned sykefraværet og stoppe veksten i bruk av uføreytelser i de tilfeller hvor det kunne vært unngått, vil dette medlem også peke på to andre hovedutfordringer i arbeidsmarkedspolitikken de kommende årene:

- Dempe etterdønningene av finanskrisen og effektene av den pågående gjeldskrisen i Europa for den delen av arbeidsmarkedet som er hardest utsatt, det vil si eksportrettede næringer.
- Motvirke den stadig voksende todelingen også blant ordinære arbeidssøkere, hvor en urovekkende høy andel av de ledige er unge som ikke slipper inn på arbeidsmarkedet.

Dette medlem viser til følgende forslag i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 i denne innstilling, som understreker viljen til en aktiv politisk satsing på tiltak for å bistå særlig de mest utsatte gruppene i arbeidsmarkedet, og sikre overgang fra trygd til arbeid, innenfor en samlet ansvarlig budsjetttramme:

- Styrking av arbeidsmarkedstiltak rettet mot personer med nedsatt arbeidsevne.
- Ytterligere styrking av arbeidstreningstilbud i regi av frivillige organisasjoner, kommuner etc., som en del av en forsterket tiltakspakke mot fattigdom.
- Halvering av arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger, for å opprettholde og styrke opptaket av nye lærlinger i en tid hvor det er manko på lærlingeplasser i forhold til etterspørselen av dette fra unge lærlingekandidater.
- En ytterligere dreining av skatte- og avgiftssystemet med sterkere vektlegging av grønne skatter, og lettelser i andre skatter og avgifter rettet mot næringslivet og personer med lave inntekter, for å stimulere til økt aktivitet og sysselsetting.

Dette medlem støtter de tiltakene som ble gjennomført av regjeringen Bondevik II i perioden 2001–2005 for å bekjempe fattigdom i Norge, og støtter også i all hovedsak de tiltak som er gjennomført av regjeringen Stoltenberg II i årene 2005–2010. Det viktigste spørsmålet nå er ikke hvem som har gjort minst eller mest, men om tiltakene så langt er tilstrekkelige for at Stortinget skal nå de mål om fattigdomsbekjempelse som det er bred enighet om. Dette medlem må dessverre fastslå at svaret på

det er nei, og at det fortsatt er betydelige utfordringer i arbeidet for avskaffelse av fattigdom. Mer enn 70 000 barn lever med vedvarende fattigdom i Norge. Sammenlignet med treårsperioden 2004 til 2006, er det 6 500 flere barn som nå lever i fattigdom.

Dette medlem viser til Representantforslag 20 S (2009–2010), fra Kristelig Folkepartis stortingsrepresentanter Kjell Ingolf Ropstad, Laila Dāvøy, Rigmor Andersen Eide og Knut Arild Hareide, der Kristelig Folkeparti inviterte til en nasjonal dugnad mot fattigdom med en rekke forslag til målrettede tiltak, jf. Innst. 178 S (2009–2010). Disse tiltakene er fulgt opp i våre prioriteringer i alternativt statsbudsjett for 2012:

- Økt satsing på tiltak som kan få flere mennesker i arbeid.
- Økte sosialhjelpssatser og etablering av statlige minstesatser, for å skaffe ro omkring livssituasjonen til mottakere av sosialhjelp i en periode hvor de bør ha all fokus rettet mot å samarbeide med Nav-kontoret lokalt om å finne alternativer til dette.
- Styrket satsing på rusomsorg i privat ideell regi, for å avvikle køene av personer som venter på tilbud.
- Fjerning/reduksjon av egenandeler på tannhelsetjenester og helsetjenester hos særlig utsatte grupper som sosialhjelpmottakere og deltakere på kvalifiseringsprogram, slik at ikke mangel på tannhelsebehandling eller medikamentell behandling utskrevet av fastlege skal øke terskelen for å delta i arbeidsrettede aktiviteter.
- Økt satsing på sosiale inkluderingstiltak i regi av kommuner og frivillige organisasjoner, særlig rettet mot barn og unge.

Dette medlem viser til at et arbeidsliv som inkluderer alle er det beste virkemiddelet mot fattigdom. Gode velferdsordninger og et sosialt ansvarlig skattesystem bidrar til relativt begrensede inntektsforskjeller i Norge, sammenlignet med mange andre land. Men dette alene løser ikke fattigdomsutfordringen. Det er behov for bedre og sterkere målretting av den offentlige innsatsen for å bedre livssituasjonen til mange enkeltpersoner med de svakeste levekårene i landet. Tiltak for inntektssikring og arbeidsretting, tiltak for bedre levekår og tiltak for sosial inkludering av barn og unge er viktige innsatsområder.

Dette medlem viser til at mange mennesker blir definert som å leve i fattigdom, men ikke nødvendigvis alltid gjør det. Relativ fattigdom gir ikke et treffsikkert bilde av hvem som trenger hjelp. Med en tydeligere definisjon av fattigdom og mer kunnskap om hvem som er fattige, kunne man ha hjulpet flere.

3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkt under rammeområde 7

Tabellen viser budsjettforslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet innenfor vedtatt ramme, jf. Innst.2 S (2011–2012) og primærbudsjettene til Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti slik de fremkommer i finansinnstillingen. Avvik i forhold til regjeringens forslag i parentes.

Kap.	Post	Formål:	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
Utgifter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)							
600		Arbeidsdepartementet	172 340	172 340	162 340	167 340	172 340
				(0)	(-10 000)	(-5 000)	(0)
	1	Driftsutgifter	172 340	172 340	162 340	167 340	172 340
				(0)	(-10 000)	(-5 000)	(0)
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	235 890	235 890	226 890	210 190	235 890
				(0)	(-9 000)	(-25 700)	(0)
	21	Spesielle driftsutgifter	58 870	58 870	54 870	58 870	58 870
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
	22	Tiltak mot ufrivillig deltid	25 770	25 770	25 770	70	25 770
				(0)	(0)	(-25 700)	(0)
	50	Norges forskningsråd	115 410	115 410	110 410	115 410	115 410
				(0)	(-5 000)	(0)	(0)
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	227 568	227 568	377 568	227 568	227 568
				(0)	(+150 000)	(0)	(0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	200 000	200 000	350 000	200 000	200 000
				(0)	(+150 000)	(0)	(0)
605		Arbeids- og velferds-etaten	10 516 469	10 516 469	11 371 469	10 541 469	10 683 469
				(0)	(+855 000)	(+25 000)	(+167 000)
	1	Driftsutgifter	10 057 290	10 057 290	10 287 290	10 032 290	10 149 290
				(0)	(+230 000)	(-25 000)	(+92 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 883	27 883	27 883	42 883	27 883
				(0)	(0)	(+15 000)	(0)
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte	195 290	195 290	225 290	230 290	270 290
				(0)	(+30 000)	(+35 000)	(+75 000)
	71	Tilrettelegging og oppfølging av uføretrygdete som ønsker å prøve seg i arbeidslivet	0	0	80 000	0	0
				(0)	(+80 000)	(0)	(0)
	72	Jobbstrategi for å få flere med nedsatt arbeidsevne inn i arbeidslivet	0	0	515 000	0	0
				(0)	(+515 000)	(0)	(0)
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse	9 606 000	9 606 000	9 606 000	9 528 300	9 587 000
				(0)	(0)	(-77 700)	(-19 000)
	1	Driftsutgifter	9 500 000	9 500 000	9 500 000	9 423 200	9 481 000
				(0)	(0)	(-76 800)	(-19 000)
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse	106 000	106 000	106 000	105 100	106 000
				(0)	(0)	(-900)	(0)

Kap.	Post	Formål:	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	287 378	287 378	387 378	336 378	302 378
				(0)	(+100 000)	(+49 000)	(+15 000)
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	184 525	184 525	184 525	184 525	194 525
				(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	64	Fattigdomstiltak	0	0	0	49 000	0
				(0)	(0)	(+49 000)	(0)
	70	Frivillig arbeid	54 396	54 396	154 396	54 396	59 396
				(0)	(+100 000)	(0)	(+5 000)
634		Arbeidsmarkedstiltak	7 390 316	7 390 316	8 066 316	7 690 316	7 491 316
				(0)	(+676 000)	(+300 000)	(+101 000)
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv.	115 779	115 779	115 779	165 779	125 779
				(0)	(0)	(+50 000)	(+10 000)
	76	Tiltak for arbeidssøkere	7 274 537	7 274 537	7 950 537	7 524 537	7 365 537
				(0)	(+676 000)	(+250 000)	(+91 000)
640		Arbeidstilsynet	479 850	479 850	489 850	479 850	499 850
				(0)	(+10 000)	(0)	(+20 000)
	1	Driftsutgifter	465 600	465 600	485 600	465 600	485 600
				(0)	(+20 000)	(0)	(+20 000)
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	10 000	10 000	0	10 000	10 000
				(0)	(-10 000)	(0)	(0)
642		Petroleumstilsynet	213 800	213 800	228 800	213 800	213 800
				(0)	(+15 000)	(0)	(0)
	1	Driftsutgifter	189 700	189 700	204 700	189 700	189 700
				(0)	(+15 000)	(0)	(0)
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt	101 500	101 500	97 500	101 500	101 500
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
	50	Statstilskudd	101 500	101 500	97 500	101 500	101 500
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	1 940 000	1 940 000	1 940 000	1 923 100	1 936 000
				(0)	(0)	(-16 900)	(-4 000)
	70	Tilskudd	1 940 000	1 940 000	1 940 000	1 923 100	1 936 000
				(0)	(0)	(-16 900)	(-4 000)
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	398 000	398 000	0	398 000	398 000
				(0)	(-398 000)	(0)	(0)
	70	Tilskudd	398 000	398 000	0	398 000	398 000
				(0)	(-398 000)	(0)	(0)
847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	218 310	218 310	258 310	218 310	218 310
				(0)	(+40 000)	(0)	(0)
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	166 403	166 403	176 403	166 403	166 403
				(0)	(+10 000)	(0)	(0)
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming	19 583	19 583	49 583	19 583	19 583
				(0)	(+30 000)	(0)	(0)
2541		Dagpenger	11 540 000	11 540 000	10 640 000	11 540 000	11 540 000
				(0)	(-900 000)	(0)	(0)
	70	Dagpenger	11 540 000	11 540 000	10 640 000	11 540 000	11 540 000
				(0)	(-900 000)	(0)	(0)

Kap.	Post	Formål:	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	584 000	584 000	494 000	521 000	521 000
				(0)	(-90 000)	(-63 000)	(-63 000)
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	584 000	584 000	494 000	521 000	521 000
				(0)	(-90 000)	(-63 000)	(-63 000)
2620		Stønad til enslig mor eller far	3 802 200	3 802 200	3 178 000	3 227 200	3 820 200
				(0)	(-624 200)	(-575 000)	(+18 000)
	70	Overgangsstønad	2 522 000	2 522 000	1 947 000	1 947 000	2 540 000
				(0)	(-575 000)	(-575 000)	(+18 000)
	73	Utdanningsstønad	56 000	56 000	28 000	56 000	56 000
				(0)	(-28 000)	(0)	(0)
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	860 000	860 000	838 800	860 000	860 000
				(0)	(-21 200)	(0)	(0)
2650		Sykepenger	37 515 618	37 515 618	35 550 618	37 315 618	37 451 718
				(0)	(-1 965 000)	(-200 000)	(-63 900)
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv.	33 050 000	33 050 000	31 200 000	32 850 000	32 950 000
				(0)	(-1 850 000)	(-200 000)	(-100 000)
	71	Sykepenger for selvstendige	1 830 000	1 830 000	1 680 000	1 830 000	1 848 000
				(0)	(-150 000)	(0)	(+18 000)
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m.	530 000	530 000	530 000	530 000	548 100
				(0)	(0)	(0)	(+18 100)
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv.	290 618	290 618	325 618	290 618	290 618
				(0)	(+35 000)	(0)	(0)
2651		Arbeidsavklaringspenger	38 710 000	38 710 000	38 237 000	38 710 000	38 710 000
				(0)	(-473 000)	(0)	(0)
	70	Arbeidsavklaringspenger	37 850 000	37 850 000	37 377 000	37 850 000	37 850 000
				(0)	(-473 000)	(0)	(0)
2655		Uførhet	58 743 000	58 743 000	57 167 000	58 743 000	58 678 000
				(0)	(-1 576 000)	(0)	(-65 000)
	70	Grunnpensjon	21 965 000	21 965 000	20 329 000	21 965 000	21 900 000
				(0)	(-1 636 000)	(0)	(-65 000)
	71	Tilleggspensjon	34 390 000	34 390 000	34 450 000	34 390 000	34 390 000
				(0)	(+60 000)	(0)	(0)
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	8 852 500	8 852 500	9 303 500	8 912 500	8 906 500
				(0)	(+451 000)	(+60 000)	(+54 000)
	70	Grunnstønad	1 730 000	1 730 000	1 757 000	1 730 000	1 744 000
				(0)	(+27 000)	(0)	(+14 000)
	71	Hjelpestønad	1 740 000	1 740 000	1 817 000	1 740 000	1 740 000
				(0)	(+77 000)	(0)	(0)
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	137 000	137 000	182 000	147 000	137 000
				(0)	(+45 000)	(+10 000)	(0)
	74	Tilskudd til biler	783 500	783 500	983 500	803 500	800 500
				(0)	(+200 000)	(+20 000)	(+17 000)
	75	Bedring av funksjons- evnen, hjelpemidler	2 728 000	2 728 000	2 778 000	2 748 000	2 728 000
				(0)	(+50 000)	(+20 000)	(0)
	76	Bedring av funksjons- evnen, hjelpemidler som tjenester	220 000	220 000	226 000	230 000	220 000
				(0)	(+6 000)	(+10 000)	(0)
	78	Høreapparater	454 000	454 000	500 000	454 000	477 000
				(0)	(+46 000)	(0)	(+23 000)

Kap.	Post	Formål:	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
2670		Alderdøm	146 027 000	146 027 000	147 142 000	146 027 000	145 984 500
				(0)	(+1 115 000)	(0)	(-42 500)
	70	Grunnpensjon	50 860 000	50 860 000	51 575 000	50 860 000	50 817 500
				(0)	(+715 000)	(0)	(-42 500)
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv.	5 950 000	5 950 000	6 350 000	5 950 000	5 950 000
				(0)	(+400 000)	(0)	(0)
2680		Etterlatte	2 524 500	2 524 500	2 524 511	2 524 500	2 524 500
				(0)	(+11)	(0)	(0)
	72	Særtilllegg ¹	108 000	108 000	108 011	108 000	108 000
				(0)	(+11)	(0)	(0)
		Sum utgifter rammeområde 7	343 037 146	343 037 146	340 399 957	342 507 846	343 154 746
				(0)	(-2 637 189)	(-529 300)	(+117 600)

Inntekter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)

Kap.	Post	Formål:	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
3640		Arbeidstilsynet	37 373	37 373	27 373	37 373	37 373
				(0)	(-10 000)	(0)	(0)
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	10 000	10 000	0	10 000	10 000
				(0)	(-10 000)	(0)	(0)
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	1 609 000	1 609 000	1 909 000	1 609 000	1 609 000
				(0)	(+300 000)	(0)	(0)
	80	Renter	1 609 000	1 609 000	1 909 000	1 609 000	1 609 000
				(0)	(+300 000)	(0)	(0)
		Sum inntekter rammeområde 7	4 045 211	4 045 211	4 335 211	4 045 211	4 045 211
				(0)	(+290 000)	(0)	(0)
		Sum netto rammeområde 7	338 991 935	338 991 935	336 064 746	338 462 635	339 109 535
				(0)	(-2 927 189)	(-529 300)	(+117 600)

¹. Vedrørende kap. 2680 post 72. Riktig tall fra Fremskrittspartiet er 11 mill. kroner, ikke 11 000 kroner. Det vil si at under kap. 2680 post 72 skal det stå 119 000 mill. kroner (+ 11 mill.) og ikke 108 011 mill. kroner (+ 11 000). jf. merknad under kap. 2680.

4. Merknader til de enkelte kapitler rammeområde 7

4.1 Kap. 600 Arbeidsdepartementet

Det foreslås bevilget 172,34 mill. kroner for 2012, mot 164,69 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen ønsker at offentlig sektor skal bidra med å sikre fremtidige lærlingplasser innen de fagområder samfunnet gjennom offentlig sektor har behov for og positivt bidra til å sikre en god fremtidig rekruttering innen sektoren. Komiteen ber om at Arbeidsdepartementet registrerer på hvilke fagområder departementet og underliggende virksomheter kan ta inn lærlinger i, samt mål og resultat for omfanget årlig.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012, der kap. 600 post 1 reduseres med 10 mill. kroner. Disse medlemmer mener en modernisering og effektivisering av offentlig sektor også bør omfatte departementene.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til behovet for å anvende skattebetalernes penger på en mest mulig effektiv måte, og viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor kap. 600 post 1 er redusert med 5 mill. kroner.

4.2 Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.

Det foreslås bevilget 235,89 mill. kroner for 2012, mot 233,65 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en gjennomgående effektivisering av offentlig sektor og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der kap. 601 post 21 reduseres med 4 mill. kroner.

Post 22 Tiltak mot ufrivillig deltid

Komiteen understreker viktigheten av trepartssamarbeidet for å redusere ufrivillig deltid både i offentlig og privat sektor.

Komiteen peker videre på den kommende etterspørsel etter arbeidskraft, spesielt i helse- og omsorgssektoren, med en stadig voksende eldre befolkning. Redusert arbeidsledighet og undersysselsetting er viktige forutsetninger for å få dekket fremtidens omsorgsbehov, og komiteen ser arbeidet mot ufrivillig deltid som en nødvendighet også i denne sammenheng.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at denne posten er en viktig del av regjeringens arbeid for å redusere ufrivillig deltid, og støtter forslaget til bevilgning.

Flertallet peker på at redusert ufrivillig deltid øker livskvaliteten for den enkelte, den reelle likestillingen i arbeidslivet og samfunnet som helhet, samt øker også tilgangen på arbeidskraft.

Flertallet viser videre til Meld. St. 29 (2010–2011) Felles ansvar for eit godt og anstendig arbeidsliv, der regjeringen fremmer nye viktige forslag til tiltak mot ufrivillig deltid og viser til den forestående behandlingen av denne for en utdypende gjennomgang av problematikken og tiltak mot ufrivillig deltid. Regjeringen vil gjennomføre blant annet lovendringer som reduserer ufrivillig deltid og styrker den enkeltes reelle muligheter for heltid. Flertallet ser disse foreslåtte tiltak i sammenheng med innsatsen gjennom post 22 og peker på at regjeringen ved disse grep tar et krafttak mot ufrivillig deltid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er for et fleksibelt

arbeidsliv, hvor retten til å jobbe deltid er et viktig virkemiddel for at flest mulig skal få mulighet til å utnytte sin arbeidsevne. I krysningen mellom vekslende behov vil det derfor alltid være et element av ubemannede stillingsandeler som er mindre enn 100 pst., hvor den som har stillingen gjerne skulle jobbet 100 pst. Disse medlemmer mener det er viktig at arbeidslivet gis muligheter til å tilpasse seg ønskene både fra de som ønsker deltid og de som ønsker heltid, slik at en i større grad kan motvirke ufrivillig deltid. Mange utredninger om forsøksordninger med alternativ turnus peker mot at en del sentrale avtalebestemmelser og arbeidstidsbestemmelser kan være til hinder for et arbeidsliv hvor flere får jobbe i den stillingsandelen de ønsker. For å gjøre noe med ufrivillig deltid trengs flere konkrete virkemidler for å tilpasse den enkelte arbeidsplass etter både arbeidsgivernes og arbeidstakernes behov og forutsetninger. Disse medlemmer viser til Representantforslag 124 S (2009–2010) jf. Innst. 65 S (2010–2011), hvor det foreslås endringer i arbeidsmiljølovens bestemmelser slik at for eksempel alternative turnusløsninger kan tas i bruk i større grad. Det vises til at forsøk med dette har gitt positive utslag på så vel deltidsproblematikken, sykefraværet som det generelle arbeidsmiljøet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor bevilgningen over kap. 601 post 22 bortfaller i sin helhet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at ufrivillig deltid ikke bare handler om arbeidsmiljø og arbeidstidsbestemmelser, men at det også er en viktig likestillingssak og en sak som har stor betydning for sosiale forskjeller i samfunnet. Dette medlem viser til at det er mange som arbeider deltid her i landet. Ifølge kvinnepanelet jobber 42 pst. av alle sysselsatte kvinner og 13 pst. av alle sysselsatte menn deltid. Dette medlem viser til at de aller fleste av disse faktisk ønsker å jobbe deltid. Noen jobber deltid for å få inntekt ved siden av studiene, andre jobber deltid fordi de vil ha bedre tid sammen med familien. Dette medlem vil understreke at det ikke er dette frivillige deltidsarbeidet som er problemet, det er ufrivillig deltid som er utfordringen. Dette medlem viser til at det ifølge arbeidskraftundersøkelsen til Statistisk sentralbyrå pr. 3. kvartal 2011 var registrert 72 000 som jobber ufrivillig deltid. Dette medlem viser til at undersysselsetting, i tillegg til å være en stor personlig belastning for arbeidstakeren, er et stort samfunnsproblem fordi dette er arbeidskraft som samfunnet trenger. Dette medlem vil peke på at det er en utfordring for samfunnet å legge til rette for å

benytte den arbeidskraften som faktisk er tilgjengelig. Dette medlem viser videre til at det er et viktig likestillingsproblem at kvinner ikke får mulighet til å forsørge seg selv og familien sin. Dette medlem vil peke på at deltidsarbeid er en viktig årsak til de store inntektsforskjellene mellom menn og kvinner.

Dette medlem mener at unntaksregelen om at økt stilling kan nektes dersom dette vil medføre «vesentlige ulemper for virksomheten», må tolkes strengt. Dette medlem mener også regjeringen bør legge en strategi for bedre å utnytte lov- og avtalemessige rettigheter slik at stillingsbrøker utvides og kompetanse- og jobbinnhold forbedres. Dette medlem viser til at mange arbeidsplasser har funnet løsninger som viser seg å ha god effekt på å få ned andelen ufriwillig deltid. Dette medlem viser til at kommunene som har oppnådd mest reduksjon i ufriwillig deltid, er de som har innført ulike former for fleksible arbeidstidsordninger. Turnusplanleggingen skjer da med bidrag fra de ansatte selv, som fordeler vakter med ulik belastning seg imellom. Dette medlem viser til at Sørlandet sykehus har innført bruk av fleksibel turnus for å kunne imøtekomme de ansattes ønsker og behov for fritid og arbeidstid, og at avdelingene som har innført ordningen kan fortelle om større forutsigbarhet i fravær, og dermed også en større mulighet til å øke de ansattes stillingsandel. Dette medlem mener det må legges bedre til rette for at arbeidsplasser gis muligheter til å finne frem til slike løsninger.

Post 50 Norges Forskningsråd

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget under post 50 Forskningsrådet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en gjennomgående effektivisering av offentlig sektor og vil også at det foretas en gjennomgang og effektivisering av Norges forskningsråd. Disse medlemmer reduserer post 50 med 5 mill. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

Post 70 Tilskudd

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det er overført 3 mill. kroner til posten for kjøp av erstatningshunder til servicehundbrukere, og at det er inngått avtale med Norges Blindforbund om forvaltning av midlene. Flertallet er positive til at man er i gang med å trene opp og tildele 6 erstatningshunder til brukere

med hunder som nå må tre ut av tjeneste på grunn av alder eller sykdom.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det ble overført 3 mill. kroner fra 2010 til 2011 som skulle benyttes til erstatningshunder dette året, men beløpet dekket ikke kostnadene til de 6 hundene som måtte ut av tjeneste i løpet av 2011. For 2012 er det ikke avsatt noen midler til kjøp av nye hunder på tross av at det nå er 7–8 hunder som må ut av tjeneste i løpet av året.

Disse medlemmer har derfor lagt inn øremerkede midler til nye servicehunder til dagens brukere når hundene må tas ut av tjeneste som følge av høy alder eller sykdom. Bevilgningen er lagt inn på samme kapittel som førerhund for blinde, kap. 2661.

Disse medlemmer vil understreke at de som i dag har servicehund ikke er med i noen forsøksordning eller noe prosjekt, men de er avhengig av hunden som hjelpemiddel for å fungere i hverdagen. Prosjektet til de som nå har behov for erstatningshunder er avsluttet og evaluert, og disse medlemmer mener at finansieringen av nytt hjelpemiddel/ny hund må ligge på kap. 2661 og forvaltes av Nav.

Disse medlemmer mener det er viktig ikke å blande sammen prosjektet som pågår nå, da dette prosjektet ikke berører de som allerede har en servicehund, og finansiering av nye erstatningshunder.

Kjøp og trening av erstatningshunder er hverken utredning eller forskning, og heller ikke noe arbeidsmarkedstiltak, da mange brukere med hund ikke skal i jobb.

Disse medlemmer viser videre til at det er gjennomført evaluering av det private forsøksprosjektet tidligere. Bruken av servicehunder er også godt evaluert i andre land hvor de har vært i tjeneste i mange år.

Disse medlemmer kan ikke se at et kortvarig prosjekt med noen få utvalgte brukere med hunder skal gi et endelig svar på spørsmål som er av avgjørende betydning for om ordningen skal gjøres permanent nå.

Disse medlemmer mener det er viktig å la dagens brukere få nye hunder i rett tid, samt å øke antallet brukere gradvis. Enhver evaluering vil sannsynligvis påpeke ting som kan forbedres, men erfaringene fra andre land viser i hovedsak at servicehunder er et godt egnet hjelpemiddel for mange, og behovet kan antas å være på samme nivå som førerhunder for blinde. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012, hvor man foreslår å gjøre ordningen om til en varig ordning i folketrygden, slik at brukere som fyller vilkårene til å ha denne typen hjelpemiddel kan nyttiggjøre seg hunden som assistent for å bli mest mulig uavhengig og selvhjulpen.

Post 72 Tilskudd til Senter for seniorpolitikk med mer

Komiteen viser til den kompetansen seniorer besitter og verdien i at eldre gis muligheter til og stimuleres til å stå lenger i arbeid. Dette er viktig for den enkelte og for samfunnet som helhet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, peker på holdningsskappende arbeid overfor arbeidsgivere og samfunnet for øvrig som et viktig virkemiddel for realisering av pensjonsreformens intensjoner. Dette omhandler at flere skal stå lenger i arbeid og IA-avtalens delmål 3 om å heve den reelle pensjonsalderen ytterligere, skal innfris. Flertallet berømmer den viktige jobben organisasjonene gjør i så måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener eldre er en viktig ressurs som besitter verdifull erfaring, og det er derfor viktig at det legges til rette for at arbeidstakere som selv ønsker det, skal få mulighet til å jobbe lenger.

Disse medlemmer vil også påpeke at så lenge det er forventet at flest mulig skal ønske å jobbe lenger, og når det også er lagt opp til at pensjionspoeng kan opptjenes til man er 75 år, bør det føres en seniorpolitikk som gjør det enklere for eldre å fortsette i den jobben de har.

Disse medlemmer kan ikke se at alder i seg selv skal være oppsigelsesgrunn så lenge arbeidstakeren fungerer godt i jobben og selv ønsker å fortsette. Holdningen til eldre arbeidstakere er i ferd med å endre seg, men fremdeles er det mange arbeidsgivere som oppmuntrer til tidlig pensjonering eller AFP, ikke minst i det offentlige.

Disse medlemmer mener at eldre i tiden som kommer vil utgjøre en viktig del av arbeidsstokken, og mener at fakta om eldre arbeidstakere som pålitelig og verdifull arbeidskraft bør formidles bredere.

4.3 Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen

Det foreslås bevilget 227,568 mill. kroner for 2012, mot 161,700 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, er enig i at arbeidslinjen er riktig og at Arbeids- og velferdsetaten bygger på strategier som fremmer arbeidsdeltakelse, og at man raskt finner riktig tiltak til den enkelte, også de som ikke kan nyttiggjøre seg av ordinært arbeid. Etatens arbeid har også skjæringspunkter med samhandlingsreformen, der målsettinga er

mer forebygging og tidligere intervensjon. Å være i arbeid er bra for folkehelsen, og det er viktig at Nav og kommunene samarbeider for å nå målene i Samhandlingsreformen.

Komiteen viser til at Arbeids- og velferdsetaten må være godt informert og delaktig i de prosesser i kommunene som omhandler samhandlingsreformen, der etaten og kommunen i fellesskap kan bidra til å forsterke hverandres målsettinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener det er viktig å styrke arbeidslinjen, men konstaterer at Nav fortsatt ikke fungerer tilfredsstillende selv om utviklingen på noen felt går i riktig retning. Det er viktig at Nav i større grad enn i dag samarbeider med andre deler av det offentlige. Samhandlingen mellom Nav og for eksempel helsevesenets behandlingstilbud er ikke tilfredsstillende.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er tilfreds med at regjeringen i årets budsjettforslag har foreslått 220 mill. kroner til arbeidet med IKT-modernisering i Arbeids- og velferdsetaten. Et moderne og tilpasset IKT-system er en forutsetning for effektiv og god behandling av de velferdsoppgavene etaten er satt til å forvalte. Oppfølging av dette må være en prioritert oppgave, slik at systemet kan tilpasses de behov brukerne har og kravene Stortinget vedtar. Programmet vil blant annet omfatte nye løsninger for uføretrygd, sykepenger, selvbetjeningsløsninger, økt automatisering av vedtaksbehandling og integrering med viktige fellesløsninger. De nye løsningene vil legge til rette for en betydelig mer effektiv saksbehandling både for etaten selv, samarbeidende etater og brukerne. Programmet skal bidra til utviklingsutvikling, tjenesteutvikling, endring av arbeidsprosesser, kompetanseutvikling mv. Programmet er planlagt gjennomført over seks år. Regjeringen foreslår å bevilge 220 mill. kroner til programmet i 2012. Flertallet støtter dette.

Systemet må underbygge kvalitet på arbeidet i møte mellom ansatt og bruker, dokumentasjonskrav og krav til effektiv og god saksbehandling.

Komiteen mener det er svært viktig at Nav følger opp pågående forsknings- og utviklingsprosjekter, slik at den kompetanse som bygges opp, kommer til nytte for hele etaten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at den oppgradering og modernisering som skal foretas i IKT-systemene til

Nav bør omfatte muligheter for nye oppgaver i fremtiden, og en kvalitetsheving som bidrar til enklere rutiner og muligheter for effektivisering av arbeidsoppgavene i Nav.

Disse medlemmer er kjent med at Nav fortsatt har datasystemer som er utviklet på 70- og 80-tallet. Både Riksrevisjonens rapport, jf. Dokument 1 (2009–2010), og en ekspertgruppe som i fjor gikk gjennom Nav, har slått fast at et nytt datasystem er nødvendig for å kunne gjennomføre etatens oppgaver korrekt og effektivt.

Disse medlemmer er imidlertid kjent med at regjeringen er i gang med å fornye IKT-verktøyet hos Nav, men at det er mye arbeid igjen før IKT-systemene i Nav er i stand til å håndtere den mengden data som det legges opp til, slik at Nav kan utføre etatens oppgaver korrekt og effektivt.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 604 post 45 økes med 150 mill. kroner.

4.4 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferds-etaten

Det foreslås bevilget 10 516,469 mill. kroner for 2012, mot 10 050,200 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Likeledes foreslås det 43,651 mill. kroner under kap. 3605 for 2012, mot 40,5 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til at en velfungerende Arbeids- og velferdsetat er en forutsetning for å forvalte Stortingets målsettinger og fellesskapets resurser på en god måte. Etaten forvalter et bredt virkemiddelapparat som skal bidra til at flere deltar i arbeidslivet. Den skal forvalte velferdsytelsene på en måte som sikrer tilgjengelighet, forutsigbarhet og likeverdighet.

Komiteen viser til at det er iverksatt flere forskningsprosjekter knyttet til Nav. Blant annet har Frisch-senteret, Universitetet i Bergen og Rokkansenteret prosjekter knyttet til evaluering og undersøkelse av forhold som organisering, utøvelse av yrkesrollen, resultater og brukertilfredshet, som gir et godt kunnskapsgrunnlag om Nav og Nav-reformen. Komiteen er innforstått med at arbeids- og velferdsforvaltningens størrelse og kompleksitet tilsier at planer og tiltak for den videre utviklingen må ha et langsiktig og helhetlig perspektiv. Innenfor denne rammen vil det bli lagt vekt på å balansere hensynet mellom kvalitet og kvantitet, mellom konsolidering og utvikling innen både den arbeidsrettede oppfølgingen og ytelsesforvaltningen. Med det brede spekteret av oppgaver som Arbeids- og velferdsetaten har, vil en måtte forvente at forbedringer vil skje gradvis. IKT-moderniseringen vil også ha en langsiktig karakter der forbedringer vil oppnås gradvis.

Utviklingen videre i Nav vil på vanlig måte drøftes med ansatte og brukerrepresentanter.

Komiteen viser til at i Lov om sosiale tjenester i Nav ble formålsparagrafen forsterket med hensynet til at utsatte barn og unge og deres familier skulle få et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Komiteen viser blant annet til at det er opprettet barnekontakter på sykehus og at justisministeren har varslet liknende praksis i kriminalomsorgen (justisministerens svar på stortingsrepresentant Kari Henriksens interpellasjon i Stortinget 5. mai 2011). Nav-kontoret i Kristiansand og BarnsBeste, Nasjonalt kompetansenettverk for barn, har tatt initiativ til å starte et samarbeid om en tilsvarende kompetanseheving ved kontoret i Kristiansand. Erfaringer fra dette arbeidet vil kunne bidra til at man får større fokus på forebygging ved å ivareta barn og barns behov på en god måte.

Komiteen viser til det forsterkede fokus på rehabilitering i kriminalomsorgen og viktigheten av at rehabilitering av innsatte starter raskt etter at soningen starte. Det må legges vekt på at man finner gode helhetlige og forutsigbare rehabiliteringsopplegg som fremmer rask og god tilbakeføring til samfunnsnyttig arbeid eller sysselsetting. Komiteen mener det er viktig at de ulike aktørene i tilbakeføringsprosessen samarbeider godt med sikte på integrerte tjenesteforløp og med spesielt fokus på barns behov.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med den økte bevilgningen til driften. Etaten har vært gjennom en vanskelig periode. Bevilgningsøkningen skal bidra til at etaten fortsatt har en ressursramme som sikrer god oppfølging av brukere og viderefører etatens arbeid med å forbedre ytelsesforvaltningen.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at jobbstrategien, som regjeringen legger frem, er et viktig tiltak for å knytte personer med nedsatt funksjonsevne raskere og bedre til arbeidslivet.

Dette flertallet er tilfreds med at partene i arbeidslivet har vært positive til denne satsingen, som er et ledd i å øke måloppnåelsen i IA-avtalens delmål 2. Opprettelsen av egne koordinatorene for å få realisert jobbstrategien er bra. Det samme er avsettelsen av midler til kurs og kompetanseheving knyttet til jobbstrategien. Dette flertallet er tilfreds med målene i denne strategien, og ber regjeringen følge utviklingen nøye, slik at visjonen om et arbeidsliv for alle kan realiseres. Realiseringen krever konkret innsats og oppfølging sentralt, regionalt og lokalt, og det forutsetter at partene på alle nivåer prioriterer arbeidet.

det med måloppnåelse. Å etablere et godt samarbeid mellom næringsliv, sykmelder og arbeidslivssentrene er vesentlig for å nå målsettingen, og alle partene må opprettholde forpliktelsene i det daglige arbeid og arbeide målrettet over tid.

Komiteen viser videre til Stortingets behandling av St.prp. nr. 51 (2008–2009) Redegjørelse om situasjonen i arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. Innst. S. nr. 220 (2008–2009) og Innst. S. nr. 190 (2008–2009) hvor Stortinget la til grunn bedret kapasitet og kompetanseløft ved de lokale Nav-kontorene, og vil understreke viktigheten av at direktoratet har en samlet kompetansestrategi for hele arbeids- og velferdsforvaltningen. For å nå målet om reelle arbeidsmuligheter for alle er god og tett oppfølging vesentlig.

Komiteen viser til at Arbeids- og velferdsetaten i økende grad kommuniserer digitalt med sine brukere der dette gir kvalitativt god tjenesteyting. Teknologi skal understøtte målene om å få flere i arbeid, gi rett hjelp til riktig tid og bidra til at man bruker ressursene på en god måte. Personer med behov for omfattende oppfølging og tilrettelegging vil kunne ha god nytte av teknologiske løsninger som for eksempel legger til rette for selvbetjening og interaktive møter ved bruk av velferdsteknologi. IKT-moderniseringen, som foreslås igangsatt, vil sette etaten i stand til å videreutvikle løsninger for digital kommunikasjon, selvbetjeningsløsninger og digitalt innsyn i egen sak. Komiteen ser dette arbeidet i sammenheng med en bred tilrettelegging for en utvikling der ulike former for velferdsteknologi kan utnyttes for å styrke målet om aktivitet, inkludering og deltakelse. I dette brede arbeidet må Nav være oppdatert på det som skjer innen teknologi i egen og andre velferdstjenester. Eventuelle samordningseffekter bør vurderes.

Det pågår mye godt utviklingsarbeid i Nav, innen saksbehandling, fagutvikling og metodikk og teknologi. Skal Nav oppnå målsettingen om å være en lærende organisasjon, må organiseringen i Nav sikre at kunnskap og produkter som utvikles og som fungerer bra, gjøres tilgjengelig og blir brukt i hele organisasjonen. Likedan at læringen fra feilmeldinger og kvalitetsavvik blir en del av den generelle organisasjons- og ledelsesutviklingen. Komiteen ber departementet følge opp overfor Arbeids- og velferdsdirektoratet så det utvikles gode organisasjons- og styringsstrukturer for slik utvikling.

Evalueringsene kan tyde på at det er noe større utfordringer knyttet til driften av kontorene i de store byene. I arbeidet fremover vil det være viktig å vurdere tiltak for å finne løsninger som gjør at disse utfordringene reduseres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på at Nav-reformens overordnede målsetting var flere i arbeid – færre på trygd, det skulle bli enklere for brukerne og organiseringen skulle tilpasses brukernes behov, samt at man skulle forme en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Dette er målsettinger som fortsatt ligger fast.

Disse medlemmer mener de siste fire årene har vist at Nav har stått overfor en rekke utfordringer, og at målsettingene langt fra er innfridd.

Disse medlemmer mener mye av skylden for de utfordringer og problemer Nav har stått overfor er feilorganisering, manglende politiske styrings signaler fra ulike arbeidsministere, manglende kompetansebygging internt i Nav, samt mangelfull kontroll og oppfølging fra regjeringens side.

Disse medlemmer viser til at våren 2008 ble det opprettet forvaltningsenheter. Intensjonen med disse enhetene var å sørge for at Nav-kontorene lokalt skulle kunne frigjøre tid for å yte full oppmerksomhet til sine kjerneoppgaver, som blant annet oppfølging av brukerne. I tillegg skulle det sikre en mer effektiv og helhetlig saksbehandling.

Disse medlemmer mener det i ettertid er lett å se at disse målsettingene ikke ble nådd ved opprettelse av forvaltningsenheter. Resultatet har vist seg snarere å bli det stikk motsatte.

Disse medlemmer viser til Arbeidsforskningsinstituttets (AFI) rapport 5/2011 hvor det slås fast, sitat:

«Nav-ansatte mener at resultatene av opprettelse av forvaltningsenheter har vært negative eller at de ikke har ført til bedringer for brukere eller Nav-systemet. Et flertall av medarbeiderne mener at forvaltningsenhetene har ført til tap av kompetanse i Nav-kontorene, at servicen til brukerne har blitt dårligere, at det har blitt mer dobbeltarbeid i saksbehandlingen og at saksbehandlingen ikke går raskere nå enn tidligere.»

Og videre slås det fast, sitat:

«Ikke i noen av enhetene mener et flertall at Nav-kontorene har fått frigjort tid til å veilede og følge opp brukerne.»

Disse medlemmer konstaterer videre at et sentralt problem var at IKT-systemene ikke var tilpasset den nye arbeidsdelingen, og at etablering av forvaltningsenhetene medførte at mye trygdefaglig kompetanse ble flyttet over i forvaltningsenhetene, mens Nav-kontorene ble tappet for slik kompetanse.

Disse medlemmer mener det er viktig at man blant annet sørger for:

- Tilbakeføring av kompetanse til førstelinjen/ Nav-kontorene, slik at man sikrer god nok bistand og oppfølging av brukerne.

- Sørgje for tett kontakt med arbeidslivet og til økt samarbeid med næringslivet slik at det blir mulig for flere å delta i arbeidslivet.
- Kompetanseløft som sikrer en bedre helhetlig opplæring.
- Tydeligere oppgavedeling og grensesnitt. Det er helt avgjørende at man har et klart grensesnitt slik at de ulike nivå vet hva de skal gjøre innenfor de ulike ytelsene. Videre vil det være nødvendig å flytte mer vedtaksmyndighet fra forvaltningsenhetene og ned til Nav-kontorene. Grensesnittet må hindre dobbeltarbeid.
- Innføre en styringslinje fremfor to. Dagens partnerskap med kommunene har vist seg å være et krevende og utfordrende partnerskap.
- En mer offensiv IKT-satsing.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener det trengs et Nav-ombud etter modell fra pasient- og brukerombudet, for å sikre brukernes rettssikkerhet i møte med Nav, og for å sikre at ikke mangelfull oppfølging og bistand skal føre til et for dårlig tilbud til brukerne.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har ved flere anledninger siden 2009 uttalt at man vil vurdere innføringen av Nav-ombud, og at man vil komme tilbake til Stortinget med egen sak om dette.

Disse medlemmer konstaterer at det har gått over to år siden regjeringen fikk fornyet tillit, uten at noe har skjedd i denne saken.

Disse medlemmer mener tiden er overmoden for å innføre Nav-ombud.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2012 med egen sak om innføring av Nav-ombud etter modell fra pasient- og brukerombudet».

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til gjeldende praksis, for i enkelte saker, å opprette sette-kontor ved inhabilitet og når særskilte grunner ellers foreligger. I tilfeller der bruker anmoder om annen veileder, vil Arbeids- og velferdsetaten være innstilt på å finne smidige løsninger, for eksempel skifte av veileder, slik at brukers tillit til etaten kan opprettholdes. Flertallet mener at denne praksisen skal ivareta brukernes behov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Fol-

keparti mener at det i helt spesielle tilfeller bør bli enklere for brukerne å kunne skifte Nav-kontor.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en ordning som gjør det mulig i helt spesielle tilfeller for brukerne å kunne skifte Nav-kontor.»

Disse medlemmer viser til at i spesielle situasjoner kan forholdet mellom bruker og veileder bli så anstrengt at det blir vanskelig å få til et konstruktivt samarbeid. Det er derfor nødvendig å sikre at brukerne i slike tilfeller kan få muligheten til å få oppnevnt en ny veileder. Det er viktig at muligheten til å bytte veileder ikke overlates til skjønnsmessig behandling hos veilederen eller det lokale Nav-kontor.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan brukere kan få mulighet til å bytte veileder i Arbeids- og velferdsetaten.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Arbeids- og velferdsetaten over de siste fire årene har fått tilført store ressurser. Selv om det i en reformfase vil måtte brukes mer midler enn vanlig, er det også viktig å peke på at et av målene med Nav-reformen var en mer effektiv velferdsforvaltning. Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett for 2012, hvor det foreslås omprioriteringer innenfor Arbeids- og velferdsetatens virksomheter, fra rekruttering av arbeidskraft i utlandet, til økt oppmerksomhet om trygdemisbruk.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2012 foreslår å styrke driftsbevilgningen til Nav med 72 mill. kroner for å kunne administrere 5 000 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne og behov for sammensatte tiltak og 20 mill. kroner for å øke kapasiteten i Nav på arbeidsevnevurdering og formidling.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 605 post 1 økes med 92 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med regjeringens varslede intensivering av arbeidet mot feilut-

betalinger og misbruk for å få bort urettmessige utbetalinger over trygdebudsjettet og bevare tilliten til trygdesystemet.

Regjeringen har sendt på høring forslag til lovendringer for å øke kontrollen med bruk av fellesskapets midler. Flertallet er tilfreds med regjeringens initiativ til å øke innsatsen mot trygdemisbruk. Vårt trygdesystem er i stor grad basert på tillit, og å hindre misbruk handler også om å holde kontroll med at fellesskapets midler brukes på riktig måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Nav gjennom flere år har stått overfor en betydelig utfordring i form av økende trygdesvindler. Det er anmeldt trygdemisbruk for nærmere en milliard kroner de siste 6 årene.

Komiteen mener det er behov for økt innsats på dette området, både når det gjelder å forebygge og å avdekke trygdesvindler, noe som igjen vil medføre reduserte trygdeutbetalinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 605 post 1 økes med 230 mill. kroner, hvor 50 mill. kroner bevilges til å avdekke trygdesvindler.

Disse medlemmer mener det er viktig å finne innovative løsninger på de sosiale utfordringer man står overfor i samfunnet.

For å finne nye eller forbedrede løsninger på de sosiale utfordringene ønsker disse medlemmer økt satsing og stimulering av sosialt entreprenørskap.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor man foreslår å bevilge 10 mill. kroner til ulike forsøksordninger for å fremme sosialt entreprenørskap.

Disse medlemmer viser videre til at det beste virkemidlet for å forebygge og bekjempe fattigdom er deltakelse i arbeidslivet. Det er derfor viktig å sørge for at unge mennesker ikke føres ut i en passiv stønadstilværelse, men heller raskt gis en mulighet til å komme ut i jobb. Prosjektet «Snu i døra» er et eksempel på tiltak hvor ungdom som oppsøker sosialkontoret, gis adgang til arbeidstrening fremfor passivitet.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012, hvor det foreslås å bevilge 20 mill. kroner til prosjekter med arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere.

Disse medlemmer mener også det er viktig å stimulere til gode og alternative tiltak for mennesker som i utgangspunktet står langt fra det ordinære arbeidslivet.

Disse medlemmer er kjent med at tiltak som blant annet «Inn på tunet» og «grønn omsorg» har gitt mennesker med psykiske lidelser eller mennesker med rusavhengighet en bedre livssituasjon, samt gjort dem i bedre stand til å nærme seg det ordinære arbeidslivet.

Disse medlemmer viser i den forbindelse til Stene gård i Verdal kommune som gjennom sitt prosjekt «Inn på tunet» klarte å få 16 av 19 deltakere med psykiske lidelser, og rusavhengighet tilbake, helt eller delvis, til arbeidslivet.

Disse medlemmer viser videre til at prosjektet måtte avvikles da det ikke var midler i Nav til at det ble videreført.

Disse medlemmer viser også til prosjektet «Blått hav» fra kystkommunen Austevoll, der fiskerieringen inngår som et godt alternativ til de nevnte tiltakene. Disse medlemmer mener at det må opprettes flere typer tiltaksplasser og praksisplasser innenfor andre næringer enn landbruk i kommuner som har andre typer næringsvirksomheter. Disse medlemmer er kjent med at prosjektet «Skole på byggeplass» står i fare for å bli nedlagt fra 1. desember 2011 grunnet at Nav kuttet støtten til programmet. Disse medlemmer mener at Nav har et selvstendig ansvar for å veilede, motivere og informere aktuelle deltakere om hva de går til, slik at det blir mindre frafall. Det er viktig at veileder har god kompetanse innenfor dette fagområdet, slik at de får rett person på rett tiltak.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor det foreslås å styrke bevilgningen med 20 mill. kroner til prosjekter som blant annet «Inn på tunet», «grønn omsorg» og «Blått Hav».

Disse medlemmer ønsker å vise til Blackpool FC Community Trust, som er tilknyttet fotballklubben Blackpool, og som jobber for å gi et gratis tilbud om blant annet trenerutdanning til så mange vanskeligstilte barn og ungdom som mulig i Blackpool nordvest i England. Tilbudet gis til tenåringer som har droppet ut av skolen, der de blant annet får tilbud om kurs som kan ende med et trenerbevis, disse kunnskapene kan igjen brukes til blant annet å bli trenere for de yngre barna.

Disse medlemmer vil understreke at prosjektet forsøker å gi noen av de som har falt utenfor ny motivasjon der man utdanner ungdommer til fair play, en sunn livsstil og troen på seg selv. Dette dreier seg ikke om å finne den beste fotballspilleren, men om å skape de rette holdningene for å kunne lykkes i å komme ut av den vonde sirkel og over til utdanning og arbeid.

Disse medlemmer mener dette er en ny og spennende måte å tenke på, og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor det

foreslås å bevilge 10 mill. kroner til et forsøksprosjekt med en eller flere av de norske toppklubbene.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2012 foreslår å øke antall tiltaksplasser med 8 000 plasser, og at 120 mill. kroner til Navs oppfølging av dette formålet er bevilget over kap. 605 post 1.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak.

Disse medlemmer viser også til Representantforslag 4 S (2011–2012) fra Fremskrittspartiet om å gjøre endringer i dagens regelverk i økonomisk sosialhjelp til mor eller far, hvor man blant annet foreslår å overføre den økonomiske sosialhjelpen fra kommunene til staten, og at det innføres normerte satser tilnærmet likt over hele landet.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er et sterkt behov for forenkling og effektivisering i offentlig sektor. Nav er i så måte ikke et unntak. Det vises i den sammenheng til offentlige etater som Statens lånekasse for utdanning hvor en med enkle virkemidler kunne spare 20 mill. kroner over et års driftsbudsjett. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor bevilgningen under kap. 605 post 1 reduseres med 25 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor kap. 605 post 21 styrkes med samlet 15 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til det viktige velferdsarbeidet som utføres hver dag av private, sosiale entreprenører. Disse medlemmer mener det er viktig at staten bidrar til å utløse den skaperkraften og energien som ligger hos enkeltmennesker over hele landet, og at dette er et viktig komplementært arbeid som utfyller de statlige velferdsordningene. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, der det foreslås å bevilge 5 mill. kroner til en pott som sosiale entreprenører kan søke av.

Disse medlemmer viser videre til at Høyre foreslår å styrke kap. 605 post 21 med 10 mill. kroner til styrking av ordningen med tilretteleggingsgaranti, hvor hensikten er forsterket informasjon om ordningen til brukere, arbeidsgivere og hjelpeapparat, men ikke minst også til å dekke utgifter til tilrettelegging for mennesker med nedsatt funksjonsevne som skal ut i arbeidslivet. Disse medlemmer mener det er behov for en sterk forenkling av ordningen.

Post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at endringen som gjøres under denne posten er overføring av midler til ulike tiltak under jobbstrategien og oppfølging av IA-avtalen.

Flertallet viser til evalueringen av ordningen og at sluttrapporten vil foreligge høsten 2012. Flertallet ser frem til konklusjonene og oppfølgingen av disse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet anser at tiltaket «Raskere tilbake» har bidratt til å redusere folketrygdens utgifter til blant annet sykepenges og andre utgifter til medisiner og behandling og redusert sykeperioden til fordel for brukerne, som kan komme raskere tilbake til yrkesaktiv tilværelse. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 605 post 70 økes med 30 mill. kroner til kjøp av behandlingsplasser.

Komiteens medlemmer fra Høyre synes det er merkelig at regjeringen velger å kutte midler til en ordning som kan bidra til å få flere mennesker tilbake til arbeidslivet. Det vises i den forbindelse til Representantforslag 34 S (2010–2011) om å redusere sykefraværet gjennom en bedre utnyttelse av «Raskere tilbake»-ordningen, jf. Innst. 208 S (2010–2011) og til Høyres alternative statsbudsjett hvor kuttet reverseres og posten styrkes med 35 mill. kroner. Disse medlemmer vil også påpeke det urimelige i at samtidig som det står uutnyttet kapasitet på private tilbud, og regjeringen svekker ordninger som kan bidra til å få mennesker tilbake i arbeid, så får arbeidstakere som mottar helsehjelp fra sine arbeidsgivere en ekstra straffeskatt på denne hjelpen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 605 post 70 økes med 75 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, til kjøp av 500 flere behandlingsplasser fra 1. juli 2012 og styrke «Raskere tilbake» for å få flere tilbake i arbeid og reduser sykefraværet.

Ny post 71 Oppfølging av uføre

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til komiteens omtale av uføretrygden i kap. 2655.

Flertallet viser til at Arbeids- og velferdsetaten er et av de viktigste verktøy for å sikre det norske

velferdssamfunnet. Flertallet viser til merknader i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 51 (2008–2009) Redegjørelse om situasjonen i Arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. Innst. S. nr. 220 (2008–2009) og Innst. S. nr. 190.

Flertallet viser til at Stortinget i denne innstilling la til grunn bedret kapasitet og kompetanseløft ved de lokale Nav-kontorene. Usikkerheten i verdensøkonomien og mulige konsekvenser for norsk arbeidsmarked taler for fortsatt høy beredskap. Flertallet viser videre til Nav-reformens intensjon om flere i arbeid og aktivitet, og færre på passive ytelser. Bistand og sosialfaglig oppfølging i de lokale Nav-kontorene skal understøtte arbeidslinjen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å styrke innsatsen for å kunne hjelpe flere brukere av uføreytelser til å utnytte sin arbeidsevne og oppretter derfor en ny post 71 der det bevilges 80 mill. kroner til styrking av Navs muligheter for tilrettelegging og oppfølging av uføretrygdete som ønsker å prøve seg i arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at å sikre brukernes rett til ytelse til rett tid ved behov er etatens viktigste oppgave. Disse medlemmer vil påpeke at daglige henvendelser til Fremskrittspartiets kontor fra brukere som blir utsatt for svært lange ventetider, mangel på oppfølging, mangel på kompetanse i førstelinjen og en kamp for å få oversikt over hvilke ytelse de har krav på og til hvilke tider, tyder på at velferdsreformen hittil ikke har svart til intensjonene. Disse medlemmer mener at det må gjøres grundige vurderinger i Navs ledelse om hvordan organiseringen av tjenestene kan forbedres. Disse medlemmer frykter at den organisering som er iverksatt, med forvaltningsenheter som ikke er tilgjengelige for brukerne og kompetanse fjernet fra førstelinjen, har bidratt til at brukerne i stor grad ser reformen som et tilbakeskritt. Disse medlemmer minner om ønsket om at brukerne skulle få «en dør» å forholde seg til, var helt sentralt da Stortinget behandlet velferdsreformen.

NY post 72 Jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2012 foreslår en rekke tiltak som vil bidra til at flere funksjonshemmede og kronisk syke kommer i arbeid. Det foreslås derfor at det opprettes en ny post 72, under kap. 605 Arbeids- og Velferdsetaten, hvor det bevilges 515 mill. kroner til dette formålet.

For nærmere omtale av Fremskrittspartiets jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne vises

det til disse medlemmers generelle merknader i denne innstilling.

4.5 Kap. 606 Trygderetten

Det foreslås bevilget 63,96 mill. kroner for 2012, mot 62,69 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen vil påpeke betydningen av en god og effektiv saksgang. Komiteen merker seg at det har vært en reduksjon i saksbehandlingstiden i 2010 med 0,7 måneder. Komiteen merker seg også at det har vært en økning i saker avgitt med full grunngeving.

Det forventes en økning i antall saker i 2012 som en følge av nedbyggingen av restanser i Arbeids- og velferdsetaten. Komiteen slutter seg til etatens mål om å avgjøre sakene i takt med økningen, så man ikke øker den gjennomsnittlige behandlingstiden i Trygderetten.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.6 Kap. 611 Pensjon av statskassen

Det foreslås bevilget 19,1 mill. kroner for 2012, mot 20,9 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til at pensjoner av statskassen er en særordning som ytes med hjemmel i Grunnloven § 75 bokstav i. Ordningen omfatter grupper som ikke har tjent opp pensjonsrettigheter i Statens pensjonskasse, men får utbetalt pensjon likevel.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at dette er en ordning der stedlige ansatte ved norske utenriksstasjoner kan få billighetspensjon fra den norske statskassen etter forholdene på stedet. Også arbeidstakere i statlige tjenesteforhold som ikke har hatt mulighet til å bli medlemmer av Statens pensjonskasse, kan få tilleggs pensjon når de senere er blitt medlemmer av pensjonskassen og dermed rett til pensjon.

Flertallet har merket seg at det gis tilsagn om pensjon av statskassen etter søknad og at det utstedes stadig færre slike pensjoner. I 2010 ble det gitt tilsagn om 9 nye pensjoner etter denne ordningen.

Komiteen viser til Stortingets behandling av Prop. 108 S (2010–2011) jf. Innst. 367 S (2010–2011) der komiteen gir uttrykk for ønske om en annen pensjonsløsning for den aktuelle gruppen og ber om at regjeringen følger opp dette.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til Prop. 108 S (2010–2011) Pensjoner fra statskassa og Innst. 367 S (2010–2011). Det vises i innstillingen til at det er gruppen lokalt ansatte ved utenriksstasjoner som nå mottar pensjon fra statskassen. Ordningen er en gavepensjon og ytes uten at det betales pensjonspremie. I Innst. 334 S (2009–2010) til Prop. 96 S (2009–2010) står følgende, sitat:

«Komiteen viser til at pensjon gitt med hjemmel i Grunnloven § 75 bokstav i ikke bygger på rettskrav, lov eller forskrift, men ytes etter billighet fra statens side (gavepensjon).»

I Innst. S. 367 (2010–2011) var følgende merknad tatt inn, sitat:

«Komiteen er enig i at man bør vurdere en alternativ pensjonsløsning for denne aktuelle gruppen. Komiteen legger til grunn at regjeringen følger opp dette på egnet måte.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har tidligere, blant annet i Innst. 334 S (2009–2010) og Innst. 367 S (2010–2011), gitt uttrykk for at pensjon tildelt lokalt ansatte ved norske utenriksstasjoner bygger på subjektive kriterier og blir fastsatt først ved fratredelse, og at slik pensjon med fordel burde blitt avtalt ved tiltredelse og formulert som en del av den skriftlige arbeidskontrakten. En slik ordning ville gitt arbeidstaker rettigheter og forutsigbarhet både for seg selv og sin familie. Fremskrittspartiets medlemmer ba derfor departementet utrede en slik ordning og legge dette frem for Stortinget ved en passende anledning.

Disse medlemmer har ikke registrert at det er foretatt endringer i praksis når det gjelder pensjon til denne arbeidstakergruppen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en alternativ pensjonsløsning for gruppen lokalt ansatte ved norske utenriksstasjoner som samsvarer med de vanlige reglene for alderspensjon fra Statens pensjonskasse, senest i løpet av 2012.»

4.7 Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 9 606 mill. kroner for 2012, mot 9 063 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til sine

merknader under kap. 666 Avtalefestet pensjon og konstaterer at partene i offentlig sektor ved tariffoppgjøret i 2009 ble enige om å beholde bruttopensjonsordningen. Flertallet har respekt for inngåtte avtaler mellom partene i arbeidslivet.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har dessuten merket seg at staten som arbeidsgiverpart har sagt seg villig til å møte ved forhandlingsbordet når og om arbeidstakerorganisasjonene skulle ønske å fremforhandle en ny pensjonsavtale.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener det er problematisk at dagens ordning for AFP i offentlig sektor forhindrer at offentlig ansatte fritt kan kombinere pensjon og arbeid på en tilsvarende måte som ansatte i privat sektor. Disse medlemmer viser til at dette strider mot intensjonen i pensjonsforliket. Disse medlemmer har merket seg at staten som arbeidsgiverpart har sagt seg villig til å møte arbeidstakerorganisasjonene om de skulle ha ønske om å fremforhandle en ny avtale. Disse medlemmer respekterer fremforhandlede avtaler, men mener staten som arbeidsgiver bør ta initiativ til å forhandle frem en ny avtale så snart som mulig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på at AFP i offentlig sektor i vesentlig grad skiller seg fra AFP i privat sektor og at dette skaper disharmoni i pensjonssystemet.

Disse medlemmer viser videre til at en nå har to forskjellige pensjonssystemer i henholdsvis privat og offentlig sektor, og at dette forhindrer en ønsket flyt i fleksibilitet av arbeidskraft mellom privat og offentlig sektor.

Disse medlemmer har merket seg at flere arbeidstakerorganisasjoner har tatt til orde for at man bør ta opp spørsmålet knyttet til AFP og offentlig tjenestepensjon i offentlig sektor, til nye drøftelser. Dette blant annet fordi dagens ordning forhindrer at offentlig ansatte fritt kan kombinere pensjon med arbeid på samme måte som ansatte i privat sektor kan gjøre det, fra fylte 62 år.

Disse medlemmer mener regjeringen bør legge til rette for at AFP og offentlig tjenestepensjon i offentlig sektor kan tas opp til nye drøftelser i forbindelse med tariffoppgjøret i 2012.

Disse medlemmer viser til Prop. 107 L (2009–2010), jf. Innst. 360 L (2009–2010), Lovvedtak 85-86 (2009–2010) om blant annet samordning av pensjons- og trygdeytelser. I proposisjonene står følgende under punkt 4.2.4, sitat:

«I de tilfeller alderspensjonen fra folketrygden er tatt ut tidligere enn 67 år skal samordningen skje som

om folketrygden var tatt ut ved 67 år, eventuelt senere dersom tjenstepensjonen tas ut etter 67 år.»

Disse medlemmer viser til den debatt som er oppstått etter at de nye reglene ble iverksatt, blant annet i Dagbladet den 26. oktober 2011 der følgende er tatt inn, sitat:

«Regjeringen har mot arbeidstakerorganisasjonenes vilje trumfet igjennom strenge samordningsregler for de offentlig ansatte som velger å jobbe etter 67 år».

Og videre:

«Reglene er så strenge at tapene kan bli så store som én million kroner som pensjonist, hvis du velger å ta ut folketrygd fra 67 år og fortsette i jobb».

Disse medlemmer mener det er svært urimelig at beløp som ikke er opptjent, bare beregnet, skal samordnes med offentlige tjenstepensjoner, noe som fører til et rent tap for mange pensjonister fra offentlig sektor som er garantert 66 pst. av inntekten i pensjonsytelse.

Disse medlemmer anser denne samordningen som en ren sparefaktor for offentlige tjenstepensjonsordninger som får lavere utbetalinger på grunn av fradrag som pensjonisten ikke har tjent opp eller får kompensert.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovendringsforslag som sørger for at arbeidstakere som har tatt ut alderspensjon fra folketrygden og fortsatt er yrkesaktive i offentlig stilling ikke får sin offentlige tjenstepensjon samordnet med en beregnet folketrygdytelse, bare faktisk opptjening i folketrygden frem til uttak».

Komiteens medlemmer fra Høyre ønsker gjennom skattesystemet å gi eldre arbeidstakere mellom 62 og 67 år som velger å stå i full jobb og ikke gå over på pensjon, et ekstra insentiv ved å innføre et eget skattefradrag på 6 000 kroner til denne gruppen. Fradraget vil gi størst prosentvis reduksjon i skatt for pensjonister med lav inntekt og har en god sosial profil på samme måte som minstefradraget. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til lovendringsforslag i Innst. 4 L (2011–2012), jf. Prop. 1 LS (2010–2011).

Disse medlemmer viser til at en slik lovendring forsiktig anslått ville gi en innsparing under dette kapitlet på til sammen 77,7 mill. kroner. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 612 post 1

reduseres med 76,8 mill. kroner og post 70 reduseres med 0,9 mill. kroner).

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti konstaterer at altfor mange forsvinner ut av arbeidslivet etter fylte 62 år. Regjeringen har gjort for lite for å stimulere disse aldersgruppene til å stå lenger i arbeid. Dette medlem viser til at dette ofte er høykompetent, erfaren arbeidskraft som bedriftene trenger, og mener det er nødvendig med stimulerings tiltak for å få disse til å stå i jobb. Dette medlem mener at direkte skattefradrag vil være virkningsfullt, og understreker at et slikt fradrag vil forutsette at man ikke samtidig mottar pensjon eller trygd i tillegg til lønnsinntekten.

Dette medlem viser til Innst. 4 L (2010–2011) Skatter og avgifter – lovendringer, jf. Prop. 1 LS (2010–2011) der Kristelig Folkeparti foreslår å innføre et skattefradrag på 3 000 kroner for personer i alderen 62–27 år som står i full jobb.

Dette medlem anslår nøkternt at dette vil gi 250 færre AFP-pensjonister i 2012, noe som vil gi en innsparing på til sammen 23 mill. kroner, fordelt på kap. 612 post 1 (19 mill. kroner) og kap. 666 post 70 (4 mill. kroner).

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 612 post 1 reduseres med 19 mill. kroner.

4.8 Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden

Det foreslås bevilget 834 mill. kroner for 2012, mot 782 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.9 Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 15 254 mill. kroner for 2012, mot 10 042 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Likeledes foreslås det 35 mill. kroner under kap. 3614 for 2012 mot 26 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. (ikke tatt med 90-posten)

Komiteen viser til at bevilgningen på posten gjelder kostnadene til Statens pensjonskasse for å administrere boliglånsordningen.

Komiteen viser videre til at ordningen inngår i hovedtariffavtalen i staten og at det kan ytes lån med inntil 1,7 mill. kroner etter regler fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet. Lån kan gis til pensjonister og yrkesaktive medlemmer av Statens pensjonskasse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har respekt for inngåtte avtaler mellom partene i arbeidslivet. Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse er et fremforhandlet gode for medlemmene i Statens pensjonskasse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet stiller seg spørsmålet om ordningen med lån til spesielt gunstige betingelser for ansatte i staten, er rettferdig og nødvendig. Offentlig ansatte er ikke lenger ansett som lavtlønnet og burde ikke være kvalifisert til bedre låneordninger enn andre borgere, etter disse medlemmers mening.

Disse medlemmer mener derfor at tiden er inne for at man tar en gjennomgang og vurdering av ordningen med sikte på å forhandle frem andre løsninger i forhold til hovedavtalen.

4.10 Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskedeforsikring

Det foreslås bevilget 79 mill. kroner for 2012, mot 72 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Likeledes foreslås det 151 mill. kroner under kap. 3615 for 2012 mot 153 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til egne merknader i Innst. 32 S (2011–2012), jf. Representantforslag 138 S (2010–2011) fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om endring av regelverket for yrkesskedeforsikring og debatten i Stortinget der statsråden sa følgende, sitat:

«Det er bred enighet om at en bør slå sammen dagens to yrkesskadeordninger til én arbeidsskadeforsikring. Departementets forslag i høringene innebar en løsning hvor det er tatt hensyn til ulike interesser. Det er viktig at det gjøres en grundig jobb, og at en ny ordning har støtte hos partene i arbeidslivet.

Arbeidsdepartementet tar sikte på å ha en kontakt med de berørte organisasjonene og komme tilbake til Stortinget med saken i løpet av annet halvår 2012.»

Flertallet støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til sine respektive partiers merknader under behandlingen av Representantforslag 138 S (2010–2011) jf. Innst. 32 S (2010–2011), der det understrekes viktigheten av en snarlig, helhetlig gjennomgang av yrkesskedeforsikringsordningen.

4.11 Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring

Det foreslås bevilget 157 mill. kroner for 2012, mot 156 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Likeledes foreslås det 87 mill. kroner under kap. 3616 for 2012 mot 91 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.12 Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering

Det foreslås bevilget 287,378 mill. kroner for 2012, mot 278,91 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at godt utbygde offentlige velferdsordninger bidrar til økonomisk og sosial trygghet. Særlig viktig er det å forebygge fattigdom blant nye generasjoner og iverksette tiltak som kan bidra til å redusere fattigdom og bedre situasjonen for de som er rammet.

Flertallet understreker viktigheten av et bredt forebyggende perspektiv på fattigdom, ikke minst i arbeidet for å bekjempe fattigdom blant barn. Forebyggende innsats gjennom oppvekstmiljø og utdanningssystem er sentralt.

Flertallet viser til at en sterk offentlig sektor har vært og er en forutsetning for utjamning og likeverdige vilkår for alle.

Flertallet viser til at frivillig sektor spiller en viktig rolle i velferdssamfunnet og peker på viktigheten av at regjeringen vil videreutvikle samarbeidet med ideelle organisasjoner og verdien av likemannsarbeidet også når det gjelder økonomisk vanskeligstilte.

Flertallet mener at for å bekjempe fattigdom og utjevne sosiale og økonomiske forskjeller, kreves det både en langsiktig og kortsiktig innsats.

Flertallet viser til at regjeringen viderefører den særlige satsingen på tiltak mot fattigdom. Tiltakene bidrar til bedring i inntekter og levekår for mange.

Innsatsen mot fattigdom er knyttet særlig til de tre delmålene i handlingsplanen:

- Alle skal gis muligheter til å komme i arbeid.
- Alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg.
- Bedre levekår for de mest vanskeligstilte.

Flertallet viser til at tilskuddsordningen til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn er viktig for mange barn i familier med lav inntekt. I denne ordningen gis det tilskudd til deltakelse i ferie- og fri-

tidsaktiviteter og til kvalifisering og inkludering for barn, unge og familier berørt av fattigdomsproblemer. Det gis også tilskudd til mer langsiktige og samordnende tiltak som bidrar til å motvirke marginalisering av utsatte barn og unge. Tiltakene skal bidra til å skape åpne og inkluderende sosiale arenaer.

Flertallet viser til finansinnstillingen der ordningen ble styrket med 7,5 mill. kroner, slik at den samlet blir på 39 mill. kroner. Det gir rom for å utvide ordningen til Bjerke bydel i Oslo, samt til en generell styrking av posten.

Flertallet understreker særlig viktigheten av kvalifiseringsprogrammet, hevingen av minsteytelserne i folketrygden til 2 G og økninger i bostøtten. Flertallet viser til at Stortinget våren 2008 vedtok å utvide retten til videregående opplæring for voksne, jf. Ot.prp. nr. 40 (2007–2008). Bakgrunnen var at en økende gruppe voksne falt utenfor voksenretten. Gjennom lovendringen har alle voksne over 25 år rett til opplæring.

Flertallet viser til at regjeringen har bedret studiefinansieringen for studenter med nedsatt funksjonsevne i 2011 ved at det blir gitt et ekstra månedlig stipend, samt at stønadperioden er utvidet til 12 måneder. I tillegg blir hele basisstøtten gitt som stipend ved forsinkelse i utdanningen ut over et år når det er dokumentert at forsinkelsen skyldes manglende tilrettelegging og studenten ikke har fullfinansiering fra folketrygden.

Flertallet viser til viktigheten av læring gjennom tidlig innsats og at regjeringen har innført et tilbud om åtte timer i uken med gratis leksehjelp fordelt på 1. til 4. trinn fra og med høsten 2010. Det pågår også arbeid med prosjektet for å utvikle og prøve ut ulike modeller for en skoledag med god sammenheng mellom skole og SFO.

Flertallet viser til økt innsats mot frafall i videregående skole og i overgangen mellom skolelag der både «Ny GIV» i Kunnskapsdepartementet og «LOS-ordningen» i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet er viktige innsatsfaktorer. Denne innsatsen må ses i sammenheng med tiltak for ungdom i risikozonen under Arbeidsdepartementets budsjett.

Flertallet viser til økning i barnetillegget i AAP og til at reglene om bidragsforskudd og gebyr ved fastsetting og endring av bidrag er endret i 2011 og at inntektsgrensen for retten til maksimalt forskudd er økt fra 170 900 kroner per år, til 232 000 kroner (fra 1. juli 2011). Dette vil styrke økonomien til forsørgere med lav inntekt og trygge forsørgingen av barnet der den bidragspliktige ikke kan eller vil betale. Inntektsgrensen for gebyrfritak for behandling av søknad om fastsetting og endring av underholdsbidrag er videre hevet til samme nivå.

Flertallet viser til styrkingen av det kommunale barnevernet og til en viktig satsing i Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, samt ferie- og fritidstiltak under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets budsjett.

Flertallet viser til tiltak for barn med foreldre som er psykisk syke og/eller rusmiddelavhengige og tiltakene for rusmiddelavhengige som er styrket som et ledd i innsatsen mot fattigdom. Opptrappingsplanen for rusfeltet er forlenget ut 2012 og bevilgningen er økt med over 1 mrd. kroner i planperioden.

Flertallet viser til styrkingen av bostøtten der over 20 800 flere husstander fikk utbetalt bostøtte enn før omleggingen (juni 2009).

Videre peker flertallet på styrking av opplæring innenfor kriminalomsorgen. I dag er det skoletilbud i alle de 51 fengslene. For å styrke en vellykket tilbakeføring av innsatte og domfelte til samfunnet, ble det i 2009 satt i gang et treårig nasjonalt forsøk som har som formål å finne frem til modeller som sikrer innsatte kontinuitet, integrerte tjenester og tettere individuell oppfølging i overgang fra fengsel til frihet. De foreløpige resultatene viser at flere enn tidligere har arbeid og bolig ved frigivelsen.

Flertallet viser til reduksjon i gebyrer for tvangsforretninger med 230 mill. kroner sammenliknet med 2006, lavterskeltilbud i rettshjelp, og regulering av inntekts- og formuesgrensen for fri rettshjelp fra 1. januar 2009.

Flertallet viser for øvrig til merknader under kap. 601.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti støtter de fleste tiltak som regjeringen presenterer som fattigdomsrettede tiltak i statsbudsjettet for 2012. Dette medlem mener det er skuffende at regjeringen ikke har en høyere profil på fattigdomskamp i budsjettet for 2012. Satsingen kunne med stor fordel styrkes.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis hovedmerknad i denne innstilling, som gir en oversikt over Kristelig Folkepartis fattigdomssatsing for neste år som beløper seg til over 1,5 mrd. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteen viser til at Fordelingsutvalget (NOU 2009:10) utredet årsaker til økonomiske forskjeller og tiltak som bidrar til å forhindre at økonomiske forskjeller forsterker seg over tid, herunder at fattigdom går i arv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, viser videre til at Meld. St. 30 (2010–2011) Fordelingsmeldingen følger opp fordelingsutvalgets arbeid ved å presentere regjeringens fordelingspolitikk. Flertallet viser til at en sterk offentlig sektor er en forutsetning for utjamning og likeverdige vilkår for alle. Flertallet viser videre til behandlingen av Fordelingsmeldingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener velferdsstaten særlig måles på om den klarer å løfte dem som sitter nederst ved bordet. Høyre foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2012 en målrettet satsing på gode og konkrete tiltak som både letter livssituasjonen for fattige, og som tilbyr en vei ut av fattigdommen.

Disse medlemmer viser til at det store sosiale skillet i Norge går på om man er i arbeid eller ikke. Fattigdomstiltakene må derfor sees i sammenheng med Høyres arbeid for å skape et mer åpent og inkluderende arbeidsmarked, og Høyres politikk for å skape flere trygge arbeidsplasser. En særlig viktig faktor i fattigdomssatsingen må rettes inn mot barn som lever under fattigdom, og unge som lever på offentlige ytelser.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 og til Innst. 14 S (2011–2012), der det bevilges 250 mill. kroner til Høyres fattigdomspakke for 2012.

Komiteen ser svært alvorlig på at Helsetilsynets landsomfattende tilsyn i 2010 avdekket flere lovbrudd og utilstrekkelig styring i behandlingen av økonomisk sosialhjelp i Nav-kontorene. Dette gjaldt mangelfulle arbeidsprosesser knyttet til kartlegging, vurderinger og beslutninger og at det blant annet ikke er foretatt individuelle vurderinger av stønadsbehovet. I tillegg ble det avdekket at Nav-kontorene, som inngikk i det landsomfattende tilsynet, ikke har tilstrekkelig kompetanse på dette fagområdet. Komiteen påpeker at ved behandlingen av lov om sosiale tjenester i Nav ble formålsparagrafen forsterket med at hensynet til at utsatte barn og unge og deres familier skulle få et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Helsetilsynet skal følge opp avdekkede lovbrudd/avvik inntil forholdet er rettet opp ved det enkelte kontor. Komiteen understreker viktigheten av at tilsynsrapportene fra Helsetilsynet blir brukt aktivt av alle Nav-kontorene i deres arbeid for å sikre at praksis er i samsvar med loven, og slik at de mest vanskeligstilte møtes av en forvaltning med rutiner og kompetanse som sikrer at rettighetene etter loven blir ivaretatt. Komiteen understreker viktigheten av et bredt forebyggende perspektiv på fattigdom, ikke minst i arbeidet for å bekjempe fattigdom blant barn. Forebyggende innsats gjennom oppvekstmiljø og utdanningssystem er sentralt.

Komiteen viser til at § 12 i loven pålegger kommunen å gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, og søke å finne tiltak som kan forebygge slike problemer. Dette ansvaret kommer i tillegg til å bistå den enkelte.

Post 62 Kvalifiseringsprogrammet, kan overføres

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at kvalifiseringsprogrammet er et meget sentralt virkemiddel for å gi personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne en fast inntekt og muligheter til å komme i arbeid. Programmet skal gjennom tettere og mer forpliktende bistand og oppfølging og en fast ytelse, gi muligheter også i tilfeller der veien til arbeid kan være relativt lang. Flertallet vil understreke viktigheten av å følge med på utviklingen av bruken av, volumet og kvaliteten på kvalifiseringsprogrammet, og at resultatene fra evalueringene blir fulgt kontinuerlig opp slik at flere får enda bedre nytte av programmet.

Flertallet mener det er viktig at regjeringen følger opp med tiltak som bidrar til at alle i målgruppen for kvalifiseringsprogrammet får et tilbud om program i samsvar med lovens krav.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at formålet med kvalifiseringsprogrammet er å bidra til at flere langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp får en oppfølging som igjen bidrar til aktivitet og arbeid. Å lykkes i dette arbeidet er viktig både for dem det gjelder, og for samfunnet.

Disse medlemmer viser også til at Kvalifiseringsprogrammet er et godt virkemiddel for å bidra til at personer, som i en periode er henvist til økonomisk sosialhjelp, får anledning til å vende tilbake til yrkeslivet. Disse medlemmer er opptatt av at arbeidsmarkedstiltakene skal sikre at flere deltakere kommer tilbake til arbeidslivet, og får bidra i arbeidslivet med sine evner og anlegg, helt eller delvis. Disse medlemmer mener derfor at en god målrettet, individuell oppfølging gjennom hele tiltaksperioden er nødvendig for at deltakerne skal komme over i det ordinære arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer er kjent med at bevilgningene knyttet til kvalifiseringsstønad ble, i 2010, overført som en del av rammetilskuddet til kommunene, og frykter at dette vil kunne medføre at de med størst oppfølgingsbehov ikke kommer inn under ordningen.

Disse medlemmer mener at retten til kvalifiseringsplass ikke skal være avhengig av om kommunen har økonomi til å opprette tiltak, men at

enhver som hovedsakelig lever av økonomisk sosialhjelp bør være forpliktet til aktiv deltakelse.

Disse medlemmer mener man må ha større forventninger til deltakerne, og er spesielt bekymret over det høye antallet som går over på arbeidsavklaringspenger.

Disse medlemmer mener at målsettingen må være aktivitet som gir arbeidstrening og som kan føre til varig arbeid.

Post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, kan overføres

Komiteen viser til rekken av ulike tiltak, forsøk og utredninger når det gjelder arbeid, bostedsløshet, gjeldsproblemer, «Husk-forsøket» og særlig innsats for utsatte barn og unge.

Arbeidstreningstiltak som for eksempel «Snu i døra», «Inn på Tunet» og «Pøbelprosjektet», har gitt gode resultater og er et vesentlige bidrag i arbeidet for å avverge sosial utstøting. Komiteen oppfordrer Nav og kommunene til å utvide bruken av slike tiltak og viser dessuten til at flere kommuner nå oppretter egne praksisplasser for unge sosialhjelpsmottakere.

Komiteen understreker behovet for økt og koordinert innsats på disse områdene og behovet for å utvikle og anvende ny kunnskap. Derfor er det svært viktig at regjeringen etablerer rutiner som sikrer at kunnskap, arbeidsmetodikk og erfaringer fra igangsatte forsøk og prosjekt blir evaluert, og at kunnskap, god praksis og metode som utviklet i slike forsøk, faktisk blir gjort kjent og anvendt i praksisfeltet i de ulike etater som har ansvar for oppfølging av vanskeligstilte.

Komiteen understreker også betydningen av at slik ny kunnskap bidrar til fagutvikling også i utdanningsinstitusjonene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til den store og målrettede aktiviteten som tilskuddsordningene under denne posten har utløst, særlig i større bykommuner, både når det gjelder oppfølgingstjenester i bolig, tiltak overfor personer med gjeldsproblemer og tiltak overfor utsatte barn og unge. Dette medlem viser også til initiativ, både fra stiftelsen Fattig-Norge og fra Forbrukerrådet, når det gjelder etablering av lavterskel gjeldsrådgivningstjenester som supplement til den viktige tjenesten kommunene er pålagt å utføre. Dette medlem mener at tilskuddsposten bør styrkes ytterligere, og viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 615 post 63 med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Ny post 64 – Lokale fattigdomstiltak

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at kommunene er viktige aktører i fattigdomsarbeidet og at den beste utformingen av politikken for å forebygge og bekjempe fattigdom således gjøres i kommunene, i samsvar med de lokale ressurser som finnes i næringsliv, frivillighet, etc. I Høyres alternative statsbudsjett for 2012 opprettes det derfor en egen post til lokale tiltak, med et samlet bevilgningsforslag på 49 mill. kroner, som inngår i Høyres samlede innsats mot fattigdom i 2012.

Innsatsen har tre konkrete tiltak:

- «Snu i døra» – arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere: 15 mill. kroner.
- «Inn på tunet» – lavterskel arbeidstrening for utsatte grupper: 10 mill. kroner.
- Barne- og ungdomstiltak i kommunene: 24 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig å sørge for at unge mennesker ikke føres ut i en passiv stønadstilværelse, men heller raskt gis en mulighet til å komme ut i jobb, utdanning eller egnet oppfølging fra velferds- og helsevesen. Prosjektet «Snu i døra» i Klepp kommune er et eksempel på lokalstyrt tiltak innrettet mot ungdom som oppsøker Nav-kontoret, og som umiddelbart gis adgang til arbeidstrening, kvalifisering og arbeidsevneavklaring. Disse medlemmer vil peke på at dette tiltaket supplerer Kvalifiseringsprogrammet, ettersom det er innrettet mot en målgruppe som skiller seg fra Kvalifiseringsprogrammet. Klepp kommunes erfaringer med «Snu i døra» viser at en meget høy andel av dem som starter opp i programmet, har overgang til ordinært arbeid, utdanning eller annen kvalifisering. Kun en liten andel fortsetter å motta sosialhjelp. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor det foreslås å bruke 15 mill. kroner til kommunale prosjekter med arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere.

Disse medlemmer er opptatt av at det skal finnes gode tiltak for mennesker som befinner seg langt utenfor arbeidsmarkedet, og som har lav sannsynlighet for å komme ut i ordinær jobb. Det å ha et arbeids- og aktivitetstilbud er i seg selv et poeng for mange mennesker med psykiatriske lidelser eller mennesker med rusavhengighet. Disse medlemmer viser til prosjekter som «Inn på tunet», som gir rusavhengige og mennesker med psykiatriske lidelser dagsopplevelser og aktivitetstilbud, som både er positivt i hverdagen og som har god helsemessig effekt. Høyre ønsker å styrke denne typen tiltak. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor det bevilges 10 mill. kroner til «Inn på tunet».

I Høyres fattigdomsopplegg legges det sterk vekt på å gi barn og unge fra vanskeligstilte familier best mulig anledning til å delta i hverdagsaktiviteter. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke tiltak som rettes mot unge fattige, for å forhindre at fattigdom går i arv og for å sørge for at barn og unge fra vanskelige kår, rekrutteres til miljøer preget av rusavhengighet og kriminalitet. Det vises til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor det foreslås bevilget 24 mill. kroner til lokale fattigdomstiltak for barn og unge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader i denne innstilling under kap. 605 hvor mange av de tiltak som her er beskrevet blir omtalt.

Post 70 Frivillig arbeid

Komiteen mener de ideelle frivillige organisasjonene er viktige bidragsytere, både når det gjelder å løse viktige velferdsutfordringer, og å hjelpe mennesker, og da spesielt rusavhengige og barn, som lever i fattigdom.

Komiteen påpeker viktigheten av at alle skal kunne delta i politisk påvirkningsarbeid og ivareta sine interesser. Brukernes egne organisasjoner ivaretar derfor en meget sentral demokratisk funksjon på vegne av sosialt og økonomisk vanskeligstilte som ikke har mulighet til å finansiere slik organisering selv. De har også små muligheter til å betale andre for å ivareta påvirkningsarbeid i offentlig debatt og overfor politiske organer. Bevilgningen går i dag både til drift og interessepolitisk arbeid i organisasjonene og likemanns- og selvhjelpsarbeid. Komiteen viser til behovet for å gjennomgå regelverket for å avklare forholdet mellom drifts- og prosjektstøtte.

Komiteen understreker at tilskuddsregelverket må legge vekt på å sikre kontinuitet i driften for organisasjoner og for Samarbeidsforum for Kontaktutvalget mellom regjeringen og representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, og Batteriene.

Komiteen viser til at nytt regelverk ikke er på plass og at dette vil kunne skape usikkerhet. Komiteen mener derfor det er viktig at endringer i regelverket tas opp i Samarbeidsforum for Kontaktutvalget mellom regjeringen og representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, før det foretas endringer. Komiteen ber regjeringen benytte gjeldende regler og praksis ved fordeling av midler i 2012 og iverksette endringer fra 2013-budsjettet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at offentlig finansierte velferdstjenester, samarbeid mellom ulike forvaltningsnivåer og etater og samarbeid med frivillige organisasjoner, er

nødvendig for å gi et mangfoldig og godt tilbud til vanskeligstilte. Disse medlemmer viser til at de frivillige organisasjonene stiller opp der hvor det offentlige ikke strekker til. Disse organisasjonene ivaretar i mange sammenhenger det offentliges oppgaver med viktig kompetanse og innsikt, der det offentlige ikke har strukket til, overfor mennesker i en vanskelig situasjon.

Disse medlemmer påpeker viktigheten av den innsatsen frivillige organisasjoner gjør overfor mennesker som er i en vanskelig livssituasjon. Regjeringens politikk mot fattigdom har vært langt fra vellykket, og sammenlignet med treårsperioden 2004 til 2006 er det nå 6 500 flere barn som vokser opp i fattige familier.

Komiteen viser videre til det viktige arbeidet som blant annet «WayBack» og «Retretten» bidrar med for å gjøre veien til et rusfritt og lovlig liv lettere for de som ønsker å bryte den onde sirkelen. Disse og flere andre frivillige organisasjoner som drives av folk med brukererfaring bør, etter komiteens mening, styrkes slik at de i enda større utstrekning får muligheten til å bidra med sin kompetanse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er kjent med Maritastiftelsens botilbud «Marita Bo», som er et tilbud for ungdom mellom 18 og 23 år, og som trenger oppfølging. Målgruppen for tilbudet er blant annet ungdom i faresonen i forhold til rus eller annen negativ påvirkning, og de som trenger ettervern etter endt opphold i institusjon eller fosterfamilie.

Disse medlemmer mener dette er ett eksempel på hvilken rolle de frivillige kan spille for å lykkes med en bedre boligsosial strategi for vanskeligstilte, og ønsker gjennom den økte bevilgningen å stimulere til flere slike gode og målrettede tiltak.

Disse medlemmer viser også til at frivillige organisasjoner som, Kirkens Bymisjon, og Røde Kors, tilbyr arrangementer og økonomisk hjelp til blant annet feriearrangement for barn og unge. I de senere år har pågangen til disse arrangementene økt, og man har blitt nødt til å si nei til en stor del av søkerne. Målgruppen for tilbudet er barn som kommer fra barnevernet, via Nav-kontoret, og gjennom helsetjenesten på skolen.

Disse medlemmer mener dette er gode eksempler på det bidrag som ytes fra de frivillige ideelle organisasjonene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 621 post 70 økes med 100 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener et godt samfunn vokser frem nedenfra, fra engasjement og innsatsvilje i det sivile samfunn, blant enkeltmennesker og familier. Frivillige organisasjoner gjør en fantastisk innsats i det norske samfunnet, og disse medlemmer ønsker å støtte opp om dem og gjøre deres hverdag enklere. Disse medlemmer viser for øvrig til Høyres merknader i Innst. 14 S (2011–2012) og til Høyres alternative statsbudsjett for 2012.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener dette er gode eksempler på den store verdien det arbeidet som ulike frivillige aktører yter for å skape arenaer for inkludering og mestring. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 621 post 70 økes med 5 mill. kroner.

Post 74 Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner m.v.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at den fremtidige organiseringen av økonomisk støtte til pensjonistenes organisasjoner er under vurdering.

Flertallet ber derfor om at saken blir avklart i løpet av 2012.

4.13 Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak

Det foreslås bevilget 7 390,316 mill. kroner for 2012, mot 7 331,84 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Dette inkluderer 90-posten kroner som blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet, jf. Innst. 5 S (2011–2012) fra finanskomiteen. Likeledes foreslås det 1 mill. kroner under kap. 3634 for 2012 mot 2 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til at hensikten med arbeidsmarkedstiltakene er å bedre arbeidssøkernes mulighet til å komme i arbeid. Deltakelse i arbeidslivet er viktig for den enkeltes inntekt, og for muligheten til å utnytte evner og ressurser. Det er i tillegg viktig for velferdssamfunnets bærekraft på lang sikt at andelen yrkesaktive i befolkningen er høy. Komiteen vil understreke at i en situasjon der flere hundre tusen mennesker i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidslivet, så må arbeidsmarkedstiltakene utnyttes på en slik måte at flest mulig i yrkesaktiv alder forblir eller kommer i arbeid fremfor å motta stønader.

Komiteen registrerer at økningen i arbeidsledigheten stoppet opp i løpet av 2010, og har falt noe etter dette. Sammenlignet med andre land har Norge lav arbeidsledighet og høy sysselsetting. De fleste

som blir ledige, kommer relativt raskt tilbake i arbeid. Noen blir imidlertid langtidsledige, som gir økt risiko for å falle permanent ut av arbeidsstyrken. Komiteen mener det er bekymringsfullt at ungdom og innvandrere er overrepresentert i den gruppen som står utenfor arbeidslivet. Komiteen mener det derfor er viktig å prioritere ungdom, innvandrere og langtidsledige i arbeidsmarkedspolitikken.

Komiteen vil understreke viktigheten av at den arbeidsrettede bistanden skal vurderes og tilpasses den enkelte arbeidssøkers behov. Komiteen vil understreke behovet for at det jobbes systematisk med arbeidsevnevurdering og oppfølging av den enkelte med konkrete aktivitetsplaner. Komiteen er videre opptatt av at arbeidet som er igangsatt videreføres, og at flere får tilbud om skreddersydde og gode arbeidstiltak med oppfølgingsplaner.

Komiteen mener det er viktig at tiltaksstyringen er fleksibel, slik at lokale muligheter kan utløses, og at det føres en systematisk kontroll og forskning på virkningen som arbeidsmarkedstiltakene gir for å styrke arbeidssøkendes sjanse i arbeidslivet.

Komiteen vil påpeke at mens den registrerte arbeidsledigheten blant arbeidsføre nordmenn er forholdsvis lav, er antallet personer med nedsatt arbeidsevne høyt. Det er et økende behov for arbeidsrettet bistand for denne gruppen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, peker på at de om lag 600 000 som mottar helserelaterte ytelser er en mangfoldig gruppe mennesker med ulike livssituasjoner, som har ulike typer helserelaterte ytelser. Flertallet vil derfor understreke viktigheten av ikke å fremstille det som at alle om lag 600 000 står permanent utenfor arbeidslivet, men burde og kunne deltatt. Statistikken omfatter både de som har gått helt ut av arbeidslivet og som utelukkende eller i hovedsak forsørges av en varig offentlig stønad, slik som uførepensjonister og alderspensjonister, men understreker at veldig mange av de som telles inn i statistikken har en formell tilknytning til arbeidslivet og mottar en midlertidig ytelse og vil derfor komme tilbake til arbeidslivet igjen.

Flertallet peker på at det er av stor bekymring at ungdomsledigheten er høyere enn ledigheten ellers. Flertallet peker derfor på viktigheten av at ungdom prioriteres i arbeidsmarkedspolitikken, blant annet gjennom Ungdomsgarantien. Flertallet peker på at det er avgjørende at disse ordningene rettet mot unge fungerer godt, og imøteser regjeringens pågående evaluering av ungdomsgarantien med tanke på å styrke innsatsen for at ungdom utenfor arbeid og utdanning får den oppfølgingen de trenger.

Komiteen viser til IA-avtalens delmål 2 om å øke inkluderingen i arbeidslivet for dem med nedsatt funksjonsevne som særlig viktig. Personer med nedsatt funksjonsevne har betydelig lavere yrkesdeltakelse enn den øvrige befolkningen. Mange funksjonshemmede som er utenfor arbeidslivet ønsker å komme i jobb, men møter utfordringer og hindringer i møte med arbeidslivet. Komiteen ønsker velkommen den jobbstrategien regjeringen har utarbeidet for personer med nedsatt funksjonsevne, og registrerer at det settes av 500 tiltaksplasser til jobbstrategien i 2012.

Komiteen viser til at Varig tilrettelagt arbeid (VTA), både i skjermet sektor og i ordinært arbeidsliv, er viktige virkemidler for å realisere arbeid til alle og at det gjennom disse tiltakene produseres mange varer og tjenester som er samfunnsnyttige og nødvendige. Komiteen viser også til at VTA-plasser i dag finansieres over arbeidsmarkedstiltakene, sammen med alle andre typer tiltak som er mer konjunkturavhengige. Komiteen viser til behovet for å sikre tilstrekkelig antall og stabilitet i VTA, samt vurdere hvorvidt disse tiltakene kan skilles ut på en egen post i statsbudsjettet.

Komiteen vil påpeke at det er et stort behov for å skaffe til veie systematisk og kvalitetssikret kunnskap om hvilke typer tiltak som fungerer mest hensiktsmessig, slik at man i så stor grad som mulig lykkes i arbeidet med å hjelpe trygdede inn i arbeidslivet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at jobbstrategien bygger på visjonen om at alle som kan, skal få delta i arbeidslivet. Lykkes denne strategien med det, vil de økonomiske og sosiale konsekvensene være store både for den enkelte og for samfunnet. Med jobbstrategien tar regjeringen et krafttak for å sysselsette flere personer med nedsatt funksjonsevne under 30 år. Fokus rettes særlig mot unge i overgangen mellom utdanning og arbeid.

Flertallet påpeker at sysselsettingsnivået for personer med nedsatt funksjonsevne har vært stabilt lavt også under gode konjunkturer. Det finnes derfor ingen enkel oppskrift på hvordan oppgaven skal løses.

Flertallet peker på at strategien viser til fire barrierer som kan hindre at personer med nedsatt funksjonsevne kommer i arbeid og at virkemidlene i strategien er innrettet mot å gjøre disse barrierene mindre. Barrierene er definert som en diskrimineringsbarriere, en kostnadsbarriere, en produktivitetsbarriere og en informasjons- og holdningsbarriere. Viktigheten av å komme tidlig inn med tiltak for å forebygge lange stønadsløp blir vektlagt. Strategien

har et helhetlig og langsiktig perspektiv. Det krever at man prøver ut ulike tiltak og trekker lærdom av det man gjør underveis. Arbeidet skal følges nøye opp slik at kursen kan endres og forbedres og ulike tiltak prøves ut. Flertallet understreker betydningen av at utviklingen av tiltak i strategien må skje i nært samarbeid med partene i arbeidslivet og funksjonshemmedes organisasjoner. I utprøving av nye virkemidler vil det bygges på erfaringer fra det man har gjort tidligere; erfaringer fra andre land og tilgjengelig forskning om hvilke tiltak og ordninger som virker for å få flere i arbeid. Innsatsen skal, så langt det er mulig, være kunnskapsbasert. Fordi mye av vår kunnskap om hva som virker på dette området er begrenset og usikker, er et av siktemålene med strategien å utvikle ny kunnskap om virkemidler og metoder.

Flertallet påpeker at en grunnleggende faktor for å lykkes er et nært samarbeid med private og offentlige virksomheter. For mange unge med nedsatt funksjonsevne er det viktig å få anledning til å prøve seg i arbeidslivet og skaffe seg nødvendig arbeidspraksis. Det må både finnes offentlige virkemidler som kan stimulere arbeidsgivere til å påta seg det samfunnsansvaret det er å stille både praksis- og tiltaksplasser til disposisjon for målgruppen.

Flertallet imøteser oppfølgingen av strategien og understreker at jobbstrategien må være en langsiktig innsats.

Post 21 Forsøk, utviklingstiltak mv.

Komiteen viser til viktigheten av at Arbeids- og velferdsetaten har midler til mindre utredninger, analyser og informasjon som ledd i en løpende forbedring av tjenestene.

Det er viktig at det settes av midler til forsknings- og utredningsvirksomhet som kan bidra til politikk og kunnskapsutvikling på arbeids- og velferdsområdet. Komiteen etterlyser mer forskningsresultater på effekten av ulike typer arbeidsmarkedstiltak som er igangsatt.

Komiteen mener det er viktig at det settes av midler for å sikre god iverksetting og oppfølging av jobbstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne.

Komiteen merker seg at det nå er iverksatt evaluering av forsøksordningen med arbeids- og utdanningsreiser og imøteser denne når den foreligger i 2012.

Komiteen viser til at servicehunder kan bidra til å gi eierne bedre livskvalitet og økt selvstendighet. Komiteen viser til erfaringer som brukerne har meddelt arbeids- og sosialkomiteen om at flere av dem har kommet tilbake til arbeidslivet eller økt sine stillingsprosenter, og at dette ikke hadde vært mulig

uten servicehunden. Andre har blitt mer selvstendige og fått redusert sitt bistandsbehov.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, peker på at det er viktig å få en grundig faglig vurdering av servicehundprosjektet, deriblant belyst effekter servicehunden kan ha på deltakelse i arbeid, samfunnsliv og fritid, selvstendighet i hverdagen, mindre behov for andre hjelpetjenester, opplevd trygghet og livskvalitet og liknende. Flertallet viser videre til at først når servicehundprosjektene er gjennomført og evaluert, vil det være naturlig å ta stilling til om prosjektet skal bli en permanent ordning. Flertallet ser frem til at statsråden, etter at prosjektene er gjennomført og evaluert, kommer tilbake til Stortinget på en egnet måte.

ARBEIDS- OG UTDANNINGSREISER

Komiteen viser til at arbeids- og utdanningsreiser er en forsøksordning rettet inn mot funksjonshemmede som trenger transport til og fra arbeid eller utdanning, men som ikke kan nyttiggjøre seg ordinært transporttilbud.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at ordningen kan være av stor betydning for at personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne få eller beholde arbeid og at ordningen er en del av jobbstrategien. Det er iverksatt evaluering av ordningen som vil foreligge i 2012. Flertallet viser til at jobbstrategien skal følges opp over lengre tid og ber om at det i det videre arbeidet vurderes å gjøre ordningen permanent.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener ordningen er helt avgjørende for at de som mottar et tilbud gjennom den kan delta i arbeidslivet eller gjennomgå et utdanningsløp.

Disse medlemmer mener regjeringens forslag til bevilgning ikke er tilstrekkelig da det ikke vil gi rom for nye søkere.

Disse medlemmer viser til at hensikten med en forsøksordning er at det på et gitt tidspunkt skal evalueres om et virkemiddel kan gjøres permanent. Ordningen med arbeids- og utdanningsreiser har eksistert i en årrekke, og erfaringene er at dette styrker arbeidslinjen for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Disse medlemmer mener det derfor er på tide å gjøre ordningen permanent.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med arbeids- og utdanningsreiser om til en varig ordning innenfor folketrygden.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor man foreslår å øke bevilgningene til denne ordningen med 6 mill. kroner, jf. kap. 2661 post 73.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, der det foreslås å øke bevilgningen til denne ordningen med 5 mill. kroner, jf. kap. 2661 post 73.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 634 post 21 økes med 5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, til dette formålet.

FUNKSJONSASSISTENT

Komiteen viser til at ordningen med funksjonsassistent skal sikre funksjonshemmede praktisk bistand i arbeidssituasjonen for å kunne stå i jobb.

Komiteen vil understreke at ordningen ikke innebærer at den enkelte funksjonshemmede skal ha hjelp eller bistand til å utføre arbeidet sitt, men til nødvendig gjøremål for å kunne være i arbeid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Econ har evaluert ordningen. Evalueringen viser at funksjonsassistentordningen bidrar til at personer med sterke funksjonsnedsettelse kommer i jobb og blir værende i jobb. Brukerne var svært fornøyd med ordningen, og ga uttrykk for at den betyr mye for at de kan delta i arbeidslivet. Flertallet viser til at regjeringen foreslår å styrke ordningen med funksjonsassistanse i arbeidslivet i 2012. Flertallet støtter dette og ber om at det i det videre arbeidet med jobbstrategien vurderes å gjøre ordningen permanent.

Flertallet viser til merknader under kap. 634 om jobbstrategien.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener ordningen med funksjonsassistanse er spesiell, ved at den har en så avgjørende betydning for om de som mottar støtte til assistanse kan delta i arbeidslivet eller ikke.

Disse medlemmer viser til opplysninger som har kommet frem med jevne mellomrom fra blant annet FFO om at det er økende etterspørsel etter

ordningen med funksjonsassistanse, samt at ordningen er underfinansiert.

Disse medlemmer mener dette er et tydelig signal om at funksjonshemmede som ønsker seg arbeid, ikke kommer seg ut i arbeidslivet som følge av at ordningen er underdimensjonert.

Disse medlemmer mener ordningen bør styrkes for å dekke det faktiske behovet.

Disse medlemmer viser til at funksjonsassistentordningen har vært en forsøksordning siden 1997, og at det nå må kunne antas at det vesentlige av erfaring og kunnskap i tilknytning til ordningen er fremkommet i løpet av den nå 14 år lange forsøksordningen.

Disse medlemmer ber regjeringen gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning innenfor folketrygden.

Disse medlemmer fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning innenfor folketrygden.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor bevilgningen til kap. 2661 post 73 økes med 6 mill. kroner til dette formål.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 2661 post 73 økes med 5 mill. kroner til denne ordningen.

Disse medlemmer viser også til at Høyre i sitt alternative budsjett for 2012 under kap. 634 post 21 bevilger 50 mill. kroner til å utvikle et insentivbasert system for arbeidstrening i arbeidslivet. Dette forslaget er nærmere beskrevet i Høyres generelle merknader.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 634 post 21 økes med 5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, til dette formålet. Samlet foreslår Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett for 2012 å øke kap. 634 post 21 med 10 mill. kroner.

Post 76 Tiltak for arbeidssøkere

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett viderefører det høye tiltaksnivået fra 2011 på om lag 71 200 tiltaksplasser i 2012. Flertallet vil særlig understreke viktigheten av jobbstrategien for personer med nedsatt funk-

sjonsevne og at forslaget innebærer 1 000 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne sammenlignet med 2011, og at 500 tiltaksplasser knyttes til jobbstrategien. Flertallet understreker at jobbstrategien er en del av en langsiktig innsats.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til regjeringens forslag om å gjennomføre et tiltaksnivå på om lag 71 200 plasser i 2012. Disse medlemmer registrerer at dette ikke innebærer noen økning av antallet tiltaksplasser sammenlignet med innværende år. Disse medlemmer registrerer videre at regjeringen innenfor rammen av tiltaksplasser styrker innsatsen for personer med nedsatt funksjonsevne sammenlignet med 2011.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til forslaget om endret betalingspraksis for arbeidsmarkedstiltakene arbeidspraksis, avklaring og varig tilrettelagt arbeid i skjermet sektor som foreslås endret fra 1. juli 2012. Flertallet viser til at det i dag betales for ubrukte tiltaksplasser. Flertallet støtter en mer effektiv bruk av midlene til arbeidsmarkedstiltak. For tiltak i skjermede sektor inngås det årlige avtaler om forhåndsgodkjente plasser med 6 måneders oppsigelsesfrist. Det legges ikke opp til endring i denne praksisen. For noen tiltakstyper gis det etter dagens regler tilsagn med avregning og refusjon i etterkant basert på faktisk gjennomførte tiltaksplasser. Tilsvarende praksis med refusjon i etterkant basert på faktisk gjennomførte plasser legges det nå opp til også for arbeidspraksis, avklaring og varig tilrettelagt arbeid.

Komiteen ser at overgangen fra betaling for avtalte plasser til betaling for faktisk gjennomførte plasser vil kunne medføre mindre forutsigbarhet for tiltaksarrangørene og gjøre det vanskelig å bygge opp og sikre nødvendig kompetanse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, understreker at det innenfor årets budsjett skal gjennomføres i gjennomsnitt 54 200 tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne. Dette skal gjennomføres innenfor totalrammen for arbeidsmarkedstiltak for 2012 og forutsetter en innbakt innsparing på kap. 634 på 44 mill. kroner. Flertallet understreker at satsingene i regjeringens jobbstrategi ligger fast. Flertallet ber regjeringen, ved tett og god dialog mellom Nav og arrangørene, gjennomføre dette på en måte som kan ivareta forutsigbarheten og kvaliteten for bedriftene,

og orientere Stortinget i revidert nasjonalbudsjett om arbeidet med gjennomføringen.

Flertallet understreker at arrangørenes forutsigbarhet må søkes ivarettatt ved tett og god dialog mellom Nav og arrangørene om gjennomføringen av endringen frem til ikrafttredelsen 1. juli 2012, slik at arrangørene ikke bare får tid, men også reell mulighet til å omstille seg og forberede seg på en god måte samt komme med konkrete innspill til gjennomføringen.

Flertallet understreker at god dialog mellom Nav og tiltaksarrangør vil føre til et bedre forhold mellom avtalt nivå og faktisk gjennomføring av tiltak, og har merket seg at i fylker der denne dialogen allerede er god er problemet med avvik mellom bestilte og brukte plasser også minimalt. Videre peker flertallet på viktigheten av at Nav snarest foretar en gjennomgang av situasjonen knyttet til de ulike tiltakene i fylkene, slik at man oppnår en mest mulig smidig, skånsom og praktisk gjennomføring av endringen i de ulike fylkene. Flertallet understreker at det er avgjørende at den foreslåtte endringen også får betydning for Navs rolle som bestiller av tiltak.

Flertallet anmoder om at dette synliggjøres i departementets tildelingsbrev til Arbeids- og velferdsetaten. Det er et mål at avviket mellom bestilte plasser og brukte plasser minimeres. Flertallet ber derfor departementet følge opp dette i styringsdialogen med etaten i 2012.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at endret betalingsordning i liten grad vil ha betydning for tiltaket VTA, da det er få ubrukte VTA-plasser.

Komiteen minner likevel om behovet for at det sikres stabilitet og tilstrekkelig antall VTA-plasser fremover, og mener regjeringen må følge utviklingen nøye når det gjelder behovet for og bruken av VTA.

Komiteen viser til kartleggingen av behovet for registrering av behovet for VTA-plasser som er gitt som oppdrag til AFI, og viser til flertallsmerknad i Innst. 15 S (2010–2011) fra arbeids- og sosialkomiteen (s. 42), hvor sitat:

«Komiteen viser til behovet for å sikre tilstrekkelig antall og stabilitet i VTA, samt vurdere hvorvidt disse tiltakene kan skilles ut på en egen post i statsbudsjettet».

Komiteen mener dette må følges opp snarest, og ber regjeringen i forbindelse med budsjettet for 2013 komme tilbake til Stortinget med en redegjørelse for behovet for VTA-plasser, samt vurdere å skille ut VTA som egen post i budsjettet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det er av avgjørende viktighet at så mye arbeidskraft som mulig tas i bruk. Flertallet er spesielt opptatt av ungdom og innvandrere, som er utsatte grupper på arbeidsmarkedet. Flertallet ser derfor med bekymring på rapporteringen fra Nav, som viser en svakere måloppnåelse enn ønsket for garantiordningene for ungdom mellom 20–24 år og langtidsledighetsgarantien.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at arbeidsmarkedstiltakene er blant de viktigste virkemidlene det arbeidsrettede velferdsapparatet har. Altfor mange i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer viser til at antall tiltaksplasser er redusert med 250 plasser i forhold til nivået vedtatt i statsbudsjettet for 2011. Disse medlemmer vet at mange som i dag er uføretrygdet mener de ikke har fått nødvendig bistand til å komme seg ut i arbeidslivet. Disse medlemmer ønsker derfor å øke antall tiltaksplasser med om lag 8 000 plasser i forhold til regjeringens tiltaksnivå.

Disse medlemmer mener det er dokumentert behov for flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne, og har derfor i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 foreslått en styrking på 5 000 plasser, hvorav 2 500 er øremerket VTA-plasser. I tillegg foreslår Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2012, en økning på 3 000 plasser for personer med moderat bistandsbehov. Den markante økningen i antall plasser for personer med størst bistandsbehov må sees i sammenheng med Fremskrittspartiets jobbstrategi for personer med nedsatt arbeidsevne.

Disse medlemmer viser til regjeringens forslag om å endre betalingsordningen for arbeidsmarkedstiltakene, arbeidspraksis og avklaring, samt varig tilrettelagt arbeid i skjermet sektor slik at betalingen for gjennomført tiltaksplass utbetales i etterkant av tiltaksgjennomføringen og at ubenyttede bestilte plasser ikke blir kompensert.

Disse medlemmer viser til at dagens betalingspraksis tar utgangspunkt i forskrift om arbeidsrettede tiltak og Navs utfyllende regler til denne forskriften. Bestemmelsene i utfyllende regler beskriver balansert Nav og tiltaksbedriftenes gjensidige rettigheter og plikter.

Disse medlemmer viser videre til at det i reglene er definert hva som skal regnes som en plass, reglene om forhåndsavtalte plasser og regelen om 6 måneder avbestillingsfrist for Nav.

Disse medlemmer er også kjent med at tiltaksbedriftene i enkelte tilfeller har sett bort fra regelen om 6 måneders avbestillingsfrist når Nav har fått

dramatisk endrede rammebetingelser. Det vises i den sammenheng til blant annet Nordland fylke for 2011.

Etter disse medlemmers syn vil det være uheldig at et balansert system som i praksis også har fungert fleksibelt, endres uten at eventuelle endringer er konsekvensutredet. Dette gjelder ikke minst hvilke attføringsfaglige virkninger som kan bli resultatet av regelendringene.

Disse medlemmer ønsker derfor at besparelsen i budsjettet på 44 mill. kroner dekkes inn som en rammebesparelse uten at det legges føringer som får virkning på regelverket mellom Nav og tiltaksbedriftene, og at regjeringens forslag til ny betalingsordning i skjermet sektor oversendes Brofoss-utvalget. Dette med tanke på at Brofoss-utvalget skal ha sin innstilling ferdig i løpet av 2011, og at ett av de forholdene som er nedfelt i deres mandat blant annet er å se på finansieringen av skjermet sektor, vil det være naturlig at regjeringens forslag blir oversendt dette utvalget. Det er viktig og helt avgjørende at man også får en god og helhetlig konsekvensutredning av regjeringens forslag før det eventuelt blir iverksatt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Regjeringens forslag om å endre betalingsordningen for arbeidsmarkedstiltakene oversendes Brofoss-utvalget, slik at Stortinget får seg forelagt en grundig konsekvensutredning av regjeringens forslag. Konsekvensutredning fremlegges i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet påpeker at flere av tiltakene som er opprettet ikke blir brukt slik det er ment, og at informasjonen om hva slags tiltak som eksisterer må komme bedre frem overfor både arbeidsgivere og arbeidssøkere. Disse medlemmer påpeker viktigheten av individuell oppfølging og veiledning av grupper som ungdom, innvandrere og langtidsledige, som har problemer med å komme inn i det ordinære arbeidsmarkedet. Til tross for strategier og tiltak rettet mot langtidsledige og utsatte grupper, ser vi at det er altfor mange som fortsatt blir holdt utenfor arbeidslivet mot sin vilje. Disse medlemmer mener at det må arbeides tettere med den enkelte gjennom karriereveiledning og personlig oppfølging rettet mot vedkommendes arbeidsevne, ferdigheter og motivasjon for å komme seg ut i arbeid, enten gjennom utdanning eller praksisplass.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor bevilgningen under kap. 634 post 76 økes med 676 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Representantforslag 162 S (2010–2011) fra stortingsrepresentantene Laila Marie Reiertsen, Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Tord Lien om endring i forskrift om arbeidsmarkedstiltak – fjerning av individstønad. Representantforslaget behandles for tiden i arbeids- og sosialkomiteen. Disse medlemmer viser til at dersom forslaget oppnår flertall vil det medføre en reduksjon av utgiftene på kap. 634 post 76. Disse medlemmer viser også til brev fra statsråd Hanne Inger Bjurstrøm datert den 2. september d.å. til arbeids- og sosialkomiteen i forbindelse med Representantforslag 162 S (2010–2011) der det fremgår at statistikken viser at det har vært en nedgang i antall mottakere av individstønad den siste tiden, i forhold til 1. halvår 2010. I gjennomsnitt var det 4 600 personer under 25 år som mottok individstønad første halvår 2011. Ved utgangen av april 2011 var det ifølge statsråden 1 900 personer i alderen 16–19 år som deltok i arbeidsrettede tiltak og mottok stønaden i forbindelse med dette. Det opplyses i brevet fra statsråden at tiltaksdeltakere mellom 16 og 19 år kan motta om lag kroner 4 800 i basisytelse pr. måned og at det kan gis tillegg for enkelte faste, faktiske utgifter. Tiltaksdeltakere kan dermed, ifølge statsråden, motta om lag kroner 6 000 pr. måned i samlet ytelse.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er sterkt behov for å vri satsingen innenfor arbeidsmarkedstiltakene over på tiltaksplasser for mennesker med nedsatt arbeidsevne (yrkeshemmede). Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 hvor satsingen på tiltaksplasser for arbeidssøkende med nedsatt arbeidsevne økes med 2 000 plasser i gjennomsnitt. Dette realiseres gjennom en reduksjon av tiltaksplasser for mennesker med moderat bistandsbehov, innenfor rammen av post 76.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 634 post 76 økes med 250 mill. kroner for å finansiere Høyres arbeidslivssatsning for 2012 slik den er beskrevet i Høyres generelle merknader.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti registrerer at regjeringen foreslår å gjøre om finansieringsordningen for skjermet sektor til etterskuddsvis betaling for slik å unngå at Nav betaler for plasser som ikke tas i bruk. Selv om Høyre og Kristelig Folkeparti legger stor vekt på forsvarlig bruk av skattebetalernes penger, vil disse medlemmer også understreke at behovet for tiltaksplasser trolig er større enn antallet plasser som er tilgjengelige. Det er svært viktig at Nav sikrer at ledige plasser fylles så sant det finnes velegnede kandidater. Brofoss-utvalget legger senere i år frem en

helhetlig gjennomgang av hele attføringsfeltet. Det vil være naturlig å se finansieringsordningen i lys av utvalgets vurderinger, og disse medlemmer vil derfor gå mot regjeringens forslag om å endre finansieringsordningen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke justere finansieringsordningen for skjermet sektor. En slik justering bør sees i sammenheng med Brofoss-utvalgets utredning.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke at tiltaksnivået er én sak, mens en minst like viktig problemstilling er hvorvidt tiltaket passer for brukeren. Det er en mangel at Nav i dag mangler oversikt og statistikk over det som av og til kalles «tiltaksnomader» – brukere som blir gående på tiltak etter tiltak uten å komme seg ut i arbeidslivet. En viss bekymring kan også knyttes til hvorvidt Nav i en periode har kvittet seg med for mye kompetanse til å følge opp og vurdere mennesker med nedsatt arbeidsevne og funksjonsevne. Det er viktig – også hvis Nav skal være en tilstrekkelig god bestiller – at denne kompetansen også finnes i Nav-systemet. Disse medlemmer mener det absolutt viktigste målet for arbeidsmarkedstiltakene er å formidle mennesker til arbeid eller relevant utdanning som siden leder til arbeid.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre mener det ikke er tilfredsstillende resultater i sektoren sett under ett i dag.

Disse medlemmer vil påpeke at formidlingstillene varierer svært mye fra tiltak til tiltak og fra bedrift til bedrift. I det store og det hele brukes store deler av midlene på tiltak basert på såkalt «place and train»-tankegang hvor bruker først skal rustes opp og så plasseres i arbeidslivet. Det er mye som taler for at en såkalt integrert tilnærming, hvor deltakeren først plasseres i arbeidslivet og så får svært tett oppfølging og arbeidstrening (Spjelkavik og Schafft: *Kvalifiseringsprogrammet*, side 134 i *Nav ved et veiskille*, Gyldendal Akademisk, 2011). Disse medlemmer viser til de respektive partiers alternative statsbudsjetter for 2012 hvor det er en sterk satsing på arbeidstrening i arbeidslivet, se også generelle merknader. Blant tiltakene er en vridning av midler mot Arbeid med bistand, herunder en økning av satsene, nye tiltaksplasser for trening i arbeidslivet, kraftig satsning på både varig og midlertidig lønnstilskudd, samt forslag om et nytt system

for å belønne både formidling og ansettelse av arbeidstakere med nedsatt arbeidsevne. Sistnevnte system vil også åpne for at brukere som har fått konstatert nedsatt arbeidsevne også kan følges opp av andre enn Nav, vekstbedrifter eller attføringsbedrifter. For å sikre god og langsiktig oppfølging legges det opp til en belønningsordning der bonus øker jo lenger bruker har vært i arbeidslivet. Disse medlemmer vil sterkt understreke at en vridning mot mer arbeidstrening i arbeidslivet ikke reduserer behovet for nær oppfølging, snarere tvert i mot.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at økt kapasitet på attføringstiltak overfor den gruppen mennesker som har særlig behov for god oppfølging over lengre tid i et attføringsløp, er et velegnet tiltak for å motvirke permanent utstøting fra arbeidslivet. Dette medlem foreslår å øke tiltaksnivået overfor personer med nedsatt arbeidsevne med 5 000 plasser i gjennomsnitt i 2012 sammenlignet med regjeringens forslag. Det innebærer 1 000 nye plasser ut over regjeringens forslag, samt en omprioritering fra 4 000 ordinære plasser til 4 000 plasser for personer med nedsatt funksjonsevne. Denne satsingen er helt avgjørende for å lykkes med å hjelpe flere mennesker tilbake i arbeid og unngå økt tilstrømning til uføretrygd. Dette er også i tråd med det ledelsen i Nav melder om, og dette medlem viser til at gjennomsnittlig tiltaksnivå for 2011 har vært betydelig høyere enn det legges opp til i 2012.

Dette medlem viser til forslaget om endret betalingspraksis for arbeidsmarkedstiltakene arbeidspraksis, avklaring og varig tilrettelagt arbeid i skjermet sektor som foreslås endret fra 1. juli 2012. Dette medlem viser til at det er uheldig at det i dag betales for ubrukte tiltaksplasser og støtter en mer effektiv bruk av midlene til arbeidsmarkedstiltak. Det er avgjørende at Nav bruker de plassene som er bestilt. Dette medlem mener imidlertid at overgangen fra forskuddsbetaling for avtalte plasser til etterskuddsbetaling vil kunne medføre mindre forutsigbarhet for tiltaksarrangørene og gjøre det vanskelig å bygge opp og sikre nødvendig kompetanse. Dette medlem går derfor imot forslaget og henstiller til regjeringen å finne en god løsning på denne utfordringen sammen med berørte aktører i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2012. Disse medlemmer viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 634 post 76 økes med 91 mill. kroner.

4.14 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn

Det foreslås bevilget 133 mill. kroner for 2012, mot 155 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Likeledes foreslås det 41,509 mill. kroner under kap.

3635 for 2012 mot 41,6 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen har merket seg at det de siste årene har vært en betydelig nedgang i antall mottakere av ventelønn. Nedgangen skyldes i første rekke lav nyttilgang til ordningen, at flere går tilbake til ordinært arbeid og en viss overgang til uførepensjon, AFP og alderspensjon.

Komiteen noterer seg også at det i årene fremover ventes liten nyttilgang til ordningen og at utgiftene til ventelønn ventelig vil synke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er nedgang i antall tilfeller som går på ventelønn.

Disse medlemmer viser til at personer med rett til ventelønn skal ha krav på samme oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten som andre som er falt ut av arbeidsmarkedet. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme forslag om å avvikle ordningen med ventelønn for nye tilfeller fra 1. januar 2012.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om lovendring slik at retten til ventelønn for nye tilfeller bortfaller.»

4.15 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet

Det foreslås bevilget 479,85 mill. kroner for 2012, mot 431,69 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Likeledes foreslås det 37,373 mill. kroner under kap. 3640 for 2012 mot 26,55 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det legges opp til at Arbeidstilsynets aktivitetsnivå med å forebygge sosial dumping og sikre arbeidstakerne forsvarlige lønns- og arbeidsvilkår, skal styrkes. Flertallet er enig i at denne styrkingen skal rettes inn mot renholdsbransjen og bemanningsbransjen. Flertallet viser til strategier og utfordringer for 2012 for Arbeidstilsynet og slutter seg til disse.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til den store innsatsen regjeringen har lagt ned i arbeidet mot useriøsitet, sosial dumping og utstøtings- og arbeidsmiljø-

problemer i arbeidslivet og viser til tiltak under handlingsplan 1 og 2 mot sosial dumping. Dette flertallet viser til at arbeidet vil fortsette med uforminsket styrke. Sentralt i dette arbeidet er en styrking av Arbeidstilsynet både gjennom økning av de økonomiske overføringer og ved å gi tilsynet bedre virkemidler for å avsløre og reagere mot sosial dumping. Dette flertallet registrerer videre at Høyre og Fremskrittspartiet har valgt ikke å gi sin støtte til flere viktige tiltak i kampen mot sosial dumping, slik som innsynsrett for tillitsvalgte, solidaransvar for ubetalt lønn, regionale verneombud i renhold-, hotell- og restaurantbransjene og innføre krav til lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

Komiteens medlemmer fra Høyre er tilfreds med at regjeringen i sitt forslag styrker bevilgningen til Arbeidstilsynet betydelig. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett fra og med 2007 til og med 2011, der det til sammen bevilges 30 mill. kroner til Arbeidstilsynet ut over regjeringens forslag. Disse medlemmer er tilfredse med at regjeringen nå endelig har innsett behovet for økte bevilgninger til denne tilsynsmyndigheten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil understreke viktigheten av arbeidet mot sosial dumping. Høyre og Fremskrittspartiet ønsker ikke at det skal utvikle seg en lagdeling i norsk arbeidsliv, med en gruppe lavtlønte fremmedarbeidere som jobber under dårlige forhold for betydelig lavere lønn enn andre arbeidstakere. Disse medlemmer vil peke på at Høyre og Fremskrittspartiet av den grunn har støttet eller delvis støttet 19 av 24 forslag mot sosial dumping regjeringen har foreslått siden 2006, blant annet ID-kort i byggebransjen og renholdsbransjen, godkjenningsordninger i renholdsbransjen og krav om at de som selger tjenester til kommunen skal følge norske lønns- og arbeidsvilkår. I tillegg har Høyre og Fremskrittspartiet støttet innføring av en sjekklister med konkrete kontrollpunkter som oppdragsgiver skal kreve dokumentert hos et bemanningsforetak eller en underentreprenør ved kontraktsinngåelse. Disse medlemmer peker på at de forslagene Høyre og Fremskrittspartiet har stemt mot har vært tiltak som enten vil gjøre det svært vanskelig for småbedrifter eller tiltak som flytter tilsynsansvaret bort fra offentlige myndigheter. Disse medlemmer vil advare mot en utvikling der ansvaret for offentlig tilsyn privatiseres eller delegeres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, påpeker at det er feilak-

tig når Høyre sier at regjeringens tiltak mot sosial dumping har flyttet tilsynsansvar fra offentlig myndighet. Ingen slik myndighet er flyttet. At tillitsvalgte har fått innsynsrett i lønns- og arbeidsvilkår der tariffavtaler er allmenngjort er ingen myndighetsutøvelse, men en nødvendig rettighet for å kunne dokumentere og ta opp ulovlige forhold med arbeids/oppdragsgiver og myndigheter og derfor et nødvendig verktøy for å sikre at bestemmelsene kan komme til anvendelse i praksis.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil peke på Arbeidstilsynets viktige arbeid for å forebygge sosial dumping og det viktige arbeidet for et inkluderende arbeidsliv. For å styrke Arbeidstilsynets oppfølging av sykmeldingspraksis og IA-avtalen og viser derfor til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der dette medlem øker bevilgningen under kap. 640 post 1 med 20 mill. kroner.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Arbeidstilsynet har en viktig oppgave i å påse et forsvarlig og systematisk HMS-arbeid på norske arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at Arbeidstilsynet er blitt pålagt flere oppgaver og har fått flere tilsynskontroller. Ressurser som er tilgjengelig skal også rekke til forebygging av arbeidsrelaterede sykdommer, skader og ulykker.

Disse medlemmer mener også at arbeidstilsynets arbeid har ført til en bedring i HMS-arbeidet i virksomheter der tilsynet ofte har utført kontroll.

Disse medlemmer viser til programmet «Brennpunkt» 27. september 2011 på NRK, der det ble nevnt at bekymringsmeldinger til Arbeidstilsynet ikke blir besvart, noe som er uheldig. Det kan føre til at mange vegrer seg for å melde ifra om alvorlige brudd på Arbeidsmiljøloven, og at useriøse bedrifter ikke blir avslørt.

Disse medlemmer mener at det fortsatt ligger et potensial til forenkling i lovverket som Arbeidstilsynet er satt til å forvalte.

Disse medlemmer mener at Arbeidstilsynet og Petroleumsstilsynet har sammenfallende oppgaver selv om de forvalter ulike områder.

Disse medlemmer er imot sosial dumping og mener at et styrket tilsyn kan bidra til å luke ut useriøse aktører i arbeidslivet, og påpeker samtidig at Arbeidstilsynet har en viktig oppgave med å kontrollere at det offentlige ivaretar sine arbeidsrettslige forpliktelser på lik linje som private virksomheter.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der kap. 640 post 1 økes med 20 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til sine merknader, sammen med medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, i Innst. 15 S (2010–2011) der det pekes på at lovbrudd og grov utnyttelse av arbeidskraft ikke kan godtas og at innsatsen mot slikt misbruk i arbeidslivet må være klar. Disse medlemmer gikk imidlertid imot innføringen av den regionale verneombudsordningen i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener fortsatt at slike problemer må løses mellom partene i arbeidslivet og et styrket arbeidstilsyn. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fjerne forslaget til bevilgning på post 21 i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

Kap. 3640 – Arbeidstilsynet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under kap. 640 post 21 og fjerner i sitt alternative statsbudsjett for 2012 inntekten som er refusjon for utgifter til drift av regionale verneombud.

4.16 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumsstilsynet

Det foreslås bevilget 213,8 mill. kroner for 2012, mot 209,38 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Likeledes foreslås det 87,809 mill. kroner under kap. 3642 for 2012 mot 85,17 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til at en av Petroleumsstilsynets viktigste oppgaver er å bidra til at risikoen for storulykker reduseres. Arbeidet med sikkerhetsarbeidet på norsk sokkel må også fokusere på de utfordringer som aktørbildet, med mange små selskaper og ett stort selskap, gir. Komiteen mener en situasjon med økt utvinningsgrad og forlenget levetid for flere av de store olje- og gassfeltene gir behov for økt oppmerksomhet i årene fremover for å ikke øke risikoen for ulykker i petroleumssektoren. Komiteen viser til omtale av HMS-arbeidet i petroleumssektoren i Meld. St. 29 (2010–2011) Felles ansvar for eit godt og anstendig arbeidsliv.

Komiteen er positiv til at HMS-forskning innenfor petroleumssektoren videreføres og støttes av denne organiseres som en integrert del av PETROMAKS-programmet. Komiteen viser til strategier og utfordringer for Petroleumsstilsynet i 2012 og slutter seg til disse.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det er behov for å styrke tilsynskompetansen, samt sikre en mer robust tilsynsenhet. Disse medlemmer viser til at det ikke har vært dødsulykker innenfor Petroleumstilsynets myndighetsområde, noe som er positivt. Disse medlemmer påpeker derimot at det har vært flere nestenulykker innen tilsynets myndighetsområde, og at det fortsatt har vært alvorlige personskader i virksomheter til havs, selv om det er en reduksjon fra 32 i 2009 til 28 i 2010. Disse medlemmer mener derfor at HMS-arbeidet må styrkes under Petroleumstilsynets myndighetsområde. Disse medlemmer mener også at Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet har sammenliknbare tilsynsoppgaver, og mener at det ligger et effektiviseringspotensial i en sammenlåing av Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet, slik at man samler fagkompetansen på ett sted.

Disse medlemmer foreslår å styrke bevilgningene med 15 mill. kroner for å styrke arbeidet med et systematisk HMS – arbeid i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

4.17 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)

Det foreslås bevilget 101,5 mill. kroner for 2012, mot 98 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til det økte behovet for kunnskap om sammenhengen mellom arbeid og helse og vektlegger at forskning og kunnskapsoppbygging på disse feltene også krever internasjonalt samarbeid. Komiteen legger stor vekt på viktigheten av at STAMI bistår med fagkunnskap til Arbeidsdepartementet, Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, bedriftshelsetjenesten og partene i arbeidslivet med faktagrunnlag for politiske beslutninger.

Komiteen viser til STAMIs strategi for perioden 2006–2015 med prioritet på kunnskap om kjemiske og biologiske arbeidsmiljøforhold; kunnskap om ergonomiske, psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøforhold, herunder arbeidsrelaterte muskelskjelettlidelser; videreutvikling av Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og -helse (NOA); formidling av samfunnsnyttig kunnskap fra de ulike forskningsaktivitetene og videreutvikling av samarbeid og kunnskapsdeling med Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet.

Komiteen støtter dette og vil også legge stor vekt på at STAMI arbeider tett med arbeidslivets par-

ter, helsevesenet inkludert bedriftshelsetjenesten og de arbeidsmedisinske avdelingene, samt FoU-miljøer, slik at kunnskap om helse- og arbeidsmiljø kan bidra positivt til mindre sykdom og skade.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det også i STAMI er nødvendig med effektivisering og innsparing. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 643 post 50 reduseres med 4 mill. kroner.

4.18 Kap. 645 Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen

Det er ikke bevilget noe på dette kapitlet for 2012.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til viktigheten av at ordningene med regionale verneombud i overnattings- og servicevirksomhetene og renholdsbransjen nå er igangsatt. Den er en svært viktig del av handlingsplan 2 mot sosial dumping som ble presentert i statsbudsjettet for 2009. Flertallet viser til at ordningen skal finansieres ved en avgift som tas inn fra virksomhetene i de to bransjene og at stiftelsen administreres av et fondsstyre. De regionale verneombudene skal ha sitt ansettelsesforhold i Arbeidstilsynet, men skal faglig sett være underlagt fondsstyrets instruksjonsmyndighet. Flertallet påpeker viktigheten av å følge ulike bransjer tett for å sikre ryddige og lovlige lønns- og arbeidsforhold. Særlig vil dette være nødvendig i bransjer der organisasjonsgraden er lav og der innslaget av vikarer, innleie og underentrepriser er stort og økende.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at man i sin tid gikk imot innføringen av ordningen, og registrer at ordningen nå skal ha sitt ansettelsesforhold i Arbeidstilsynet, men at den faglig sett skal være underlagt fondsstyrets instruksjonsmyndighet.

Disse medlemmer viser til sine merknader i denne innstilling under kap. 640.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader sammen med Fremskrittspartiet under kap. 640 post 21.

4.19 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen

Det foreslås bevilget 3,05 mill. kroner for 2012, mot 2,99 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.20 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.

Det foreslås bevilget 20,837 mill. kroner for 2012, mot 20,36 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.21 Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer

Det foreslås bevilget 10,3 mill. kroner for 2012, mot 10 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at det er flere bransjer med helt spesielle utfordringer med hensyn til lønns- og arbeidsvilkår og HMS-standard. Flere bransjer, som er preget av lav organisasjonsgrad, er også særskilt utsatt for sosial dumping. Flertallet ser frem til resultater av bransjesamarbeidet og muligheter for å bruke denne tilnærmingen for å bedre forholdene i flere bransjer som har særskilt behov for helhetlig oppfølging fra myndigheter og partene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under kapittel 640 Arbeidstilsynet.

4.22 Kap. 660 Krigspensjon

Det foreslås bevilget 580 mill. kroner for 2012, mot 570 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at under gjeldende regelverk er militært personell sikret ytelse ved skader under internasjonale operasjoner etter blant annet folketrygdlovens yrkesskadebestemmelser, yrkesskadeforsikringsloven og forsvarspersonelloven. Gjeldende ordninger ble gjennomgått for få

år siden, med sikte på å styrke personellens erstatningsrettslige vern.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Forsvaret de siste ti årene har deltatt med militære styrkebidrag i ISAF-operasjonen i Afghanistan. Operasjonene er intensive og innebærer høy risiko for den enkelte soldat.

Disse medlemmer er kjent med at mange av de som etter flere kontrakter og utsendelser til utenlandsoperasjoner avslutter sin militære karriere, har liten eller ingen tilknytning til et sivil yrkesliv. Spesielt gjelder dette de som etter avtjent førstegangstjeneste har signert vervingskontrakter med Forsvaret. For disse er det ikke et alternativ å basere seg på en karriere i Forsvaret etter fylte 35 år, gitt gjeldende regelverk for avdelingsbefal og vervete. Dette er en yrkesgruppe som på et tidspunkt skal over i sivil jobb.

Disse medlemmer er kjent med at for yngre soldater som følge av skader, ender det opp i et løp mot en erstatning for sin skade. I tillegg er dagens erstatningsordninger innrettet slik at de kan oppfattes, ifølge Veteranforbundet SIPOS, å bidra til inaktivitet og uførhet. Det ble også påpekt fra forbundets side, under komiteens budsjethøring 20. oktober 2011, at dagens rettslige rammer for hvordan det offentlige driver oppfølging av personell fra utenlandsoperasjoner virker erstatningsdrivende.

Disse medlemmer mener det er på tide med en gjennomgang av de rettslige rammene for hvordan oppfølging av denne gruppen utøves. En slik gjennomgang må sikre at skadde soldater i større grad medvirker til en yrkestilknytning og aktivitet, i stedet for inaktivitet og uførhet.

Disse medlemmer mener videre det vil være viktig at denne gruppen blir tatt med i utformingen av strategien for unge uføre.

Disse medlemmer vil videre påpeke viktigheten av at det gjennomføres en utredning med henblikk på å opprette gode og adekvate rehabiliterings-tilbud for skadd militært personell, og at man utreder ordninger som kan gi denne gruppen skadde økonomisk forutsigbarhet som kan fungere som forankring og tilknytning til et sivil arbeid. Dette i form av å opprette en krigspensjon.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå rehabiliteringsordningene for skadd militært personell i utenlandsoperasjoner, samt at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med egen sak for denne gruppen om en krigspensjonsordning.»

4.23 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn

Det foreslås bevilget 311,672 mill. kroner for 2012, mot 395,27 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til at pensjonsordningen for sjømenn er en førtids alderpensjon for arbeidstakerne i aldersgruppen 60–67 år. Pensjonsutgiftene dekkes ved avgift på arbeidstakere og rederier, tilskudd fra trygdens fond og lovbestemte tilskudd fra staten. Trygden er garantert av staten, hvilket betyr at staten dekker underskuddene.

Komiteen noterer seg at trygden har gått med underskudd siden 1994 og at statens garantiansvar ble aktivert i 2003 fordi det da ikke var tilstrekkelige midler i trygdens reguleringsfond. Fra 2003 til 2010 har staten bidratt med omkring 3,2 mrd. kroner i tilskudd til ordningen. Medregnet de bidrag staten vil gi de neste årene, antas pensjonstrygden for sjømenn å være i økonomisk balanse fra 2015 og deretter gå med økende overskudd.

Komiteen viser videre til at Stortinget i 2010 behandlet en midlertidig tilpasning av pensjonstrygden for sjømenn til pensjonsreformen. Lovendringene innebærer at sjømannspensjonen kan ytes fullt ut ved siden av alderspensjon fra folketrygden, at sjømannspensjonen ikke levealdersjusteres og at pensjon under utbetaling reguleres som folketrygdens alderspensjon.

Komiteen er tilfreds med at regjeringen, i samarbeid med redernes, sjømennenes og fiskernes organisasjoner, nå vil gjennomgå sjøfolkenes og fiskernes tidligpensjonsordninger, med sikte på en varig løsning, tilpasset prinsippene i pensjonsreformen.

4.24 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)

Det foreslås bevilget 1 940 mill. kroner for 2012, mot 1 650 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser også til Stortingets behandling av Prop. 17 L (2009–2010) Lov om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskottsloven), jf. Innst. 129 L (2009–2010), og at ny AFP i privat sektor gjelder for alle arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt fra 1. januar 2011.

Komiteen viser til at AFP gir den enkelte rett til å gå av med pensjon på bestemte vilkår før fylte 67 år, og tidligst fra 62 år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at vedkommende må være i inntektsgivende arbeid på pensjoneringstidspunktet. Pensjonering forutsetter at inntektsgivende arbeid opphører eller reduseres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at AFP-ordningen er en fremforhandlet pensjonsordning, der partene i arbeidslivet i samarbeid med statlige myndigheter har etablert en tidligpensjonsordning for arbeidstakere som ønsker å gå av fra fylte 62 år. AFP er, etter flertallets mening, en viktig del av det norske pensjonssystemet og en av fordelene ved å tilhøre et «organisert arbeidsliv».

Flertallet viser til at AFP i privat sektor fra 1. januar 2011 er utformet som en livsvarig tilleggspensjon beregnet av alle år med inntekt til og med det året arbeidstakeren fyller 61 år. I offentlig sektor er det ikke gjort vesentlige endringer ved overgangen til ny folketrygd.

Flertallet har merket seg at antall AFP-pensjonister har vokst med mellom 3 og 4 000 årlig og at 18 til 19 pst. av aldersgruppen mellom 62 og 67 år tar ut AFP.

Flertallet peker videre på fleksibiliteten i det nye pensjonssystemet som åpner nye muligheter for å kombinere arbeid og pensjon. Særlig gjelder dette privat sektor, hvor AFP fritt kan kombineres med arbeidsinntekt uten avkorting. På sikt vil dette ventelig føre til at flere vil ta ut både alderspensjon og AFP samtidig som de helt eller delvis fortsetter å arbeide.

Flertallet understreker at dette er en ønsket utvikling fordi flere i arbeid lenger vil øke verdiskapingen i samfunnet og dermed lette pensjonsbyrden for fremtidige generasjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener den nye fremforhandlede AFP-ordningen bryter med de opprinnelige intensjoner, og mener videre at det er dypt urettferdig at om lag 700 000 personer ikke har adgang til AFP. Blant disse er det flest kvinner og ansatte i små og mellomstore bedrifter.

Disse medlemmer mener at ordningen har gått fra å være en tidligpensjonsordning for «sliterte» til å bli en del av det ordinære pensjonssystemet der de som har AFP-avtale vil få et tillegg til alderspensjonen, der staten finansierer 1/3 del av kostnadene.

Disse medlemmer har merket seg at flere fagforeninger og næringsorganisasjoner, som Akademikerne, YS, NHO og Hovedorganisasjonen Virke, har uttalt at AFP bør gjelde for alle og at den nye ordningen kan virke urettferdig og udemokratisk.

Når en ser at store grupper faller utenfor, mener disse medlemmer at det er dypt urettferdig at ikke flere får tilgang til den ekstra opptjeningen så lenge alle bidrar til å betale regningen over skattedelen.

Disse medlemmer tar avstand fra en politikk hvor staten skal subsidiere pensjonen til noen utvalgte, slik at disse skal få en gullkantet tidligpensjonsordning.

Disse medlemmer vil også påpeke at AFP er skjev fordelt i samfunnet. Høyt utdannede kvinner i små og mellomstore bedrifter vil være blant taperne.

Disse medlemmer mener at statens oppgave skal være å sørge for gode generelle velferdsordninger, og disse både skal og må vedtas av Stortinget, og ikke i lønnsoppgjør. Derfor er det rett og rimelig at staten yter det samme økonomiske bidraget til alle pensjonistene.

Disse medlemmer viser før øvrig til sine merknader i forbindelse med behandlingen av Prop. 17 L (2009–2010) om lov om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskottsloven), jf. Innst. 129 L (2009–2010).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 666 post 70 reduseres med, for Høyre 16,9 mill. kroner og for Kristelig Folkeparti 4 mill. kroner.

4.25 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år

Det foreslås bevilget 398 mill. kroner for 2012, mot 380 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til at ordningen med supplerende stønad til personer over 67 år, som har kort botid i Norge, skal sikre personer som ikke har opp tjening i folketrygden en ytelse tilsvarende minstepensjon og tilsvarende den ytelsen mange som har bodd hele sitt liv i Norge, mottar. Ordningen ble innført av stortingsflertallet, alle bortsett fra Fremskrittspartiet, i 2006. Stønadene skal prøves mot inntekt og bortfaller ved opphold i utlandet i mer enn 90 dager. Stønadene er behovsprøvd mot alle typer inntekt hos stønadsmottaker og ektefelle. Dersom det foreligger formue utover det vanlige, kan dette føre til avslag på søknad om supplerende stønad. Antallet stønadsmottakere har økt fra 2 400 ved utgangen av 2006 til 2 902 ved utgangen av 2010. Ved utgangen av 2010 var 65,5 pst. av mottakerne kvinner.

Komiteen viser til at det, ifølge Prop. 1 S (2011–2012), er igangsatt en evaluering av ordningen.

Komiteen har merket seg at det er forventet en økning av antallet stønadsmottakere til ca. 3 200 i løpet av 2012 og at forventet økning av gjennomsnittlig stønad er fra 118 452 kroner i 2010 til 126 000 kroner i 2012.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at supplerende stønad gis til mennesker som ikke kan være i arbeid på grunn av alder. Derfor vil en fjerning av denne ordningen, slik Fremskrittspartiet går inn for, medføre at antallet personer som vil være permanent på langtids sosialhjelp resten av livet øke med ca. 3 000 personer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ber om at evalueringen blir forelagt Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett våren 2012. Disse medlemmer vil peke på at innføringen av ytelsen blant annet skulle bidra til en reduksjon av kommunenes utgifter til økonomisk sosialhjelp, og disse medlemmer regner derfor med at evalueringen også vil omfatte en oversikt over utviklingen på dette området. Disse medlemmer regner med at en oversikt over antallet avslag på søknader om supplerende stønad, og begrunnelsen for avslagene, må inngå i evalueringsrapporten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at denne ytelsen ikke er en folketrygdytelse og at den i mange tilfeller vil bli til erstatning for økonomisk sosialhjelp. Disse medlemmer mener derfor det er naturlig at den utbetales gjennom Nav-kontorene. Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012 og overfører midlene på dette kapittel til Kommunaldepartementets budsjett.

4.26 Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne

Det foreslås bevilget 218,31 mill. kroner for 2012, mot 213,613 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen har merket seg at regjeringen i flere år har varslet en stortingsproposisjon om ratifisering av FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Komiteen viser til at denne ble undertegnet i mars 2007, og understreker betydningen av at Norge nå ratifiserer denne konvensjonen.

Komiteen viser til at diskriminerings- og tilgjengelighetsloven ble gjort gjeldende fra 1. januar 2009, og at det også er lagt frem en egen handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet for perioden 2009–2013 som skal støtte implementeringen av loven. Handlingsplanen inneholder blant annet konkrete tidsfrister for tiltak som må gjennomføres. Komiteen støtter de tiltak som er satt opp i

denne planen. Samtidig vil komiteen peke på at det så langt ikke er fastsatt forskrifter med tidsfrister for universell utforming av eksisterende kategorier av bygg, jf. også forskriftsadgangen til dette i plan- og bygningsloven.

Komiteen mener at dette med fordel bør kunne arbeides videre med for ytterligere å fremme et samfunn med lik adgang og muligheter for alle.

Komiteen støtter satsingen på god bistand i forbindelse med ferie- og fritidstilbud for barn og unge med nedsatt funksjonsevne.

Post 70 Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner

Komiteen viser til at tilskuddet til funksjonshemmedes organisasjoner blant annet skal gå til å styrke interessepolitisk arbeid og service til medlemmene i organisasjonene.

Komiteen understreker betydningen av likemannsarbeidet i regi av de funksjonshemmedes organisasjoner, og legger til grunn at dette kan videreføres ubeskåret innenfor den rammen som regjeringen har foreslått.

Komiteen viser til at likemannsarbeid og ferie- og fritidsaktiviteter er viktige for alle, men har en særlig funksjon for unge som skal lære seg å leve med en diagnose eller funksjonsnedsettelse. Det kan være et selvstendig poeng at ungdom får slik støtte og opplæring fra annen ungdom i tilsvarende situasjon og i samme livsfase. Komiteen er orientert om at selvstendige barne- og ungdomsorganisasjoner ikke mottar støtte til likemannsarbeid og ferie- og fritidstiltak på selvstendig grunnlag. Komiteen er kjent med at tilskuddsordningene nå er under evaluering, og forutsetter at denne omfatter hensynet til ungdom slik at en kan styrke selvhjelpsarbeid og velferds-, ferie- og fritidstiltak uavhengig av alderssammensetningen i medlemsmassen i organisasjonene som søker.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at brukerorganisasjonene fyller en viktig rolle, og at de som følge av blant annet Nav-reformen og nye utfordringer bør styrkes ytterligere. Disse medlemmer viser til at brukerorganisasjonene fortsatt bidrar med utstrakt virksomhet overfor sine medlemmer, med å løse oppgaver og bistand som tilligger Nav. Disse medlemmer mener at driftstilskuddet må økes for at de funksjonshemmedes organisasjoner skal ha mulighet til å løse en større del av de utfordringer de står overfor.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 847 post 70 økes med 10 mill. kroner.

Post 71 Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil ha mer fokus på fremdriften av et universelt utformet samfunn med tilgjengelighet for alle og øker bevilgningen med til formålet med 30 mill. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

4.27 Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 81,188 mill. kroner for 2012, mot 421,77 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Likeledes foreslås det 18,069 mill. kroner under kap. 5470 for 2012 som er det samme som i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.28 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn

Det foreslås bevilget 43,8 mill. kroner for 2012, mot 30 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteen viser til at Norges Fiskarlag og Norsk sjømannsforbund lenge har arbeidet med en forbedring av ledighetstrygden for fiskere og fangstmenn. Komiteen er tilfreds med at ledighetstrygden for fiskere og fangstmenn fra 1. juli 2011 er inntektsbasert på samme måte som arbeidsledighetstrygden. Dermed har også fiskerne fått en god og moderne ordning. Det gjør at bevilgningen til dette formålet økes fra 30 mill. kroner til 43,8 mill. kroner i 2012.

4.29 Kap. 2541 Dagpenger

Det foreslås bevilget 11 540 mill. kroner for 2012, mot 12 900 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens prognoser for utviklingen på arbeidsmarkedet. Det antas at ledigheten vil holde seg om lag uendret fra 2011 til 2012. Det tilsier at det settes av noe over 11,5 mrd. kroner i dagpenger i budsjettet for 2012.

Komiteen er oppmerksom på den store usikkerheten som knytter seg til neste års dagpengebevilgninger, som følge av den internasjonale gjelds- og finanskrisen. Komiteen forutsetter derfor at regjeringen holder høy beredskap i arbeidsmarkeds-

politikken og raskt kommer tilbake til Stortinget med forslag til endringer, dersom situasjonen forverrer seg.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, kan under samme forutsetning slutte seg til regjeringens forslag til endringer i dagpenge- og permitteringsregelverket. Det vil si at de endringene som ble gjort under finanskrisen i 2009, reverseres med virkning fra 1. januar 2012. Det innebærer at arbeidsgiverperioden forlenges fra fem til ti dager ved minst 40 pst. permittering, maksimal permitteringsperiode reduseres fra 52 til 30 uker og at arbeidsgivers fritak fra lønnsplikten reduseres tilsvarende til 30 uker. Kravet til arbeidstidsreduksjon for rett til dagpenger under permittering økes fra 40 til 50 pst.

Flertallet viser også til at særreglene for eldre dagpengemottakere ble endret med virkning fra 1. januar 2011 med en overgangsperiode på et år for dem som på det tidspunkt var i ordningen og hadde fylt 63 år. Fra og med 1. januar 2012 vil ingen dagpengemottakere ha rett til dagpenger i mer enn to år.

Flertallet understreker at overgangsordningen i 2011 etter Stortingets intensjon skulle være tilstrekkelig til å sikre god forvaltning og ivaretagelse av de som var omfattet av overgangsordningen etter avvikling av særreglene for eldre dagpengemottakere, men at dette i mange tilfeller viser seg ikke å være tilfellet. Flertallet viser derfor til at regjeringen nå går systematisk igjennom denne informasjonen for å sikre at eldre dagpengemottakere følges opp og sikres etter intensjonen. Flertallet viser til svarbrev fra statsråden av 24. november 2011 på spørsmål fra representantene Trettebergstuen og Andersen av 23. november 2011. I svaret fremgår det at statsråden vurderer det slik at det overfor denne gruppen kan være gitt ufullstendig informasjon fra Arbeids- og velferdsetaten, samt at oppfølgingen kan ha kommet for sent i gang. På denne bakgrunn foreslås en seks måneders forlengelse av overgangsordningen til 1. juli 2012.

Langtidsledighetsgarantien utvides fra 2012. Ved en slik forlengelse kan denne gruppen få en rimelig omstillingsperiode og sikres forsvarlig oppfølging.

Flertallet peker på at dette kan skje innen rammen uten omdisponeringer. Budsjetteffekten ved avvikling av særreglene er satt til 15 mill. kroner i budsjettframlegget. Gruppen dette gjelder er imidlertid større enn antatt. Korrigert anslag innebærer en innsparing på 63 mill. kroner. Differansen, om lag 50 mill. kroner, tilsvarer et beløp som en forlengelse av overgangsordningen på et halvt år koster.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forlenge overgangsordningen etter avvikling av særreglene for eldre dagpengemottakere til 1. juli 2012.»

Flertallet understreker at eldre arbeidstakere også i andre sammenhenger skal behandles som alle andre med de rettigheter og plikter det innebærer. Flertallet er derfor tilfreds med at eldre dagpengemottakere som har vært ledige i to år og ledige de siste seks månedene også skal omfattes av langtidsledighetsgarantien. Langtidsledighetsgarantien innebærer garanti om tilbud om arbeidsmarkedstiltak for garantiens målgruppe.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet minner om at Fremskrittspartiet ikke støttet forslaget om å endre særreglene for dagpengemottakere over 64 år fra 1. januar 2012 under behandlingen av statsbudsjettet for 2011.

Disse medlemmer viser til sine merknader i Innst. 15 S (2010–2011) der det ble påpekt at personer over 64 år, som ikke kommer tilbake i arbeid, vil bli presset til å pensjonere seg eller søke uførestønad.

Disse medlemmer påpeker at personer som ikke kommer tilbake i arbeid, vil med regelendringen bli presset til å pensjonere seg eller måtte søke uførestønad, mot sin vilje. Disse medlemmer viser til Arbeids- og velferdsetatens rapportering, som utgjør en svakere måloppnåelse for langtidsledighetsgarantien enn ønsket. Disse medlemmer mener at dette ikke styrker regjeringens mål om «flere i arbeid, færre på trygd», og at seniorenene ikke blir verdsatt på lik linje som yngre arbeidstakere.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er enig med regjeringen i at det er naturlig å reversere endringene som ble gjort i dagpenge- og permitteringsregelverket i 2009. Endringene ble gjort i det som var en ekstraordinær situasjon i verdensøkonomien, og disse medlemmer mener det er naturlig å reversere dem når situasjonen nå er tilsynelatende normalisert. Disse medlemmer vil understreke at det kan bli nødvendig å innføre unntaksreglene på nytt dersom det viser seg at verden går inn i en ny, alvorlig nedgangsperiode. Disse medlemmer har merket seg at endringene i regelverket i 2009 burde ha kommet på et tidligere tidspunkt, da det allerede høsten 2008 ble klart at verdensøkonomien var i ferd med å gå inn i en svært betydelig lavkonjunktur. Disse medlemmer støtter derfor forslaget under den forutsetning at regjeringen vil agere raskere enn i 2008–2009 dersom økonomien igjen skulle forverre seg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet bemerker at selv om antall motta-

kere av dagpenger er redusert, så betyr ikke det at flere er kommet ut i arbeid. Mange mottakere av arbeidsledighetstrygd går over til andre trygdeytelser.

Disse medlemmer er klar over at antall arbeidsledige avhenger av konjunktursvingninger i arbeidsmarkedet. Ytre økonomiske påvirkninger er med på å øke arbeidsledigheten i bransjer der man er avhengige av å få eksportert varer og tjenester til utlandet, samt i næringer der Norge er avhengige av vekst. Disse medlemmer viser også til at dersom man styrker arbeidsmarkedstiltakene og innfører rutiner for bedre oppfølging av arbeidsledige og bedre arbeidsformidling, så vil antall arbeidsledige gå ned, og flere vil komme ut i arbeid, og ikke over på andre ytelser fra folketrygden.

Disse medlemmer viser til finanskrisen i 2009 da mange ble permittert fra sine arbeidsplasser fordi den økonomiske uroen førte til dårlige tider for flere virksomheter. Finansministeren sa i finansstalen at det er dårlige økonomiske tider mange steder i Europa, og at ledigheten blant ungdom er høy. Disse medlemmer mener at utvidelsen av permitteringsregelverket må opprettholdes, nettopp med tanke på at regjeringen viser til at uroen i finansmarkedet utenfor Norges grenser også kan ramme oss. Det vises også til Representantforslag 65 L (2010–2011) fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Laila Marie Reiertsen og Vigdis Giltun om lov om endringer i arbeidsmiljøloven (lovfesting av permitteringer).

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012, samt til Innst. 2 S (2011–2012) hvor man fremmer følgende forslag, sitat:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at regelverket for permitteringsordningen beholdes uendret.»

Disse medlemmer vil peke på at kap. 2541 er en overslagsbevilgning og vil komme tilbake til en eventuell styrking av kapitlet dersom utviklingen på arbeidsmarkedet skulle kreve det.

Disse medlemmer påpeker at det ikke kuttes i ytelsen til dagpenger, men at nedgangen i antall ledige vil vises som en konsekvens av den skatte-, avgifts- og næringspolitikken Fremskrittspartiet fører. Det vises til beregninger foretatt for Fremskrittspartiet fra SSB fra 14. april 2011.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 2541 post 70 reduseres med 900 mill. kroner.

4.30 Kap. 2542 og kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 584 mill. kroner for 2012, mot 850 mill. kroner i saldert budsjett for 2011. Like-

ledes foreslås det 140 mill. kroner under kap. 5704 for 2012 mot 170 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Flertallet påpeker at innstramminger i lønnsgarantiordningen slik opposisjonen foreslår vil medføre at langt færre ville fått dekket sine lønnskrav ved konkurs og dermed lide økonomisk tap. Flertallet mener at det er viktig å skjerme de som rammes av konkurs og at ordningen må innrettes etter hva som anses riktig i forhold til dem som rammes, og at ressurser til forvaltningen av oppgavene må innrettes etter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at regjeringen Bondevik II i 2006 foreslo innstramminger og en utvidelse i lønnsgarantiordningen som ville gitt redusert administrasjon men dekke lønnskrav. Utvidelsen ble vedtatt men ikke innstramminger.

Disse medlemmer foreslår derfor at innstramminger, i tråd med forslaget fra regjeringen Bondevik, nå iverksettes og reduserer bevilgningen med 90 mill. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Bondevik II foreslo for 2006 to innstramminger og en utvidelse i lønnsgarantiordningen, som ville gi redusert administrasjon, men dekke lønnskrav. Kun utvidelsen ble vedtatt, til en helårskostnad på 115 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett for 2012, hvor det foreslås å gjennomføre alle de foreslåtte endringene i budsjettet for det kommende budsjettåret. I tillegg til at disse forandringene ville gi klare forenklingsgevinster og medføre raskere behandling av lønnsantikravene, ville de gitt en innsparingseffekt på 63 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 der kap. 2542 post 70 reduseres med 63 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

4.31 Kap. 5607 Renter av boliglansordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 1 609 mill. kroner for 2012, mot 1 229 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine merknader under kap. 614 og konstaterer at boliglansordningen i Statens pensjonskasse er del av en inngått tariffavtale.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader, sammen med Høyre, i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2010–2011), jf. Innst. 15 S (2010–2011) kap. 614 der disse medlemmer stiller spørsmål ved om ordningen med lån til spesielt gunstige betingelser for ansatte i staten er rettferdig og nødvendig.

Disse medlemmer ber regjeringen om å legge frem sak med en vurdering og gjennomgang av ordningen med sikte på å forhandle frem andre løsninger i forhold til hovedavtalen. Disse medlemmer forutsetter at det innføres markedsrente på løpende lån.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor det foreslå å øke inntektene i kap. 5607 med 300 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en vurdering og gjennomgang av ordningen med boliglån til medlemmer av Statens pensjonskasse med sikte på å forhandle frem andre løsninger i forhold til hovedavtalen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at boliglansordningen i Statens pensjonskasse er en fremforhandlet ordning, og at det derfor er opp til partene i arbeidslivet å avgjøre om den skal opprettholdes eller ikke. Disse medlemmer vil oppfordre staten som arbeidsgiver om å ta opp dette spørsmålet ved en egnet anledning.

4.32 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far

Det foreslås bevilget 3 802,2 mill. kroner for 2012, mot 3 948,5 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Post 70 Overgangsstonad

Komiteen vil understreke at det viktigste tiltaket for å bekjempe fattigdom er at flest mulig, som har anledning til det, skal være i jobb. Komiteen ser med bekymring på tall som viser at det er vanske-

lig å komme tilbake igjen i ordinært arbeid for dem som har vært lenge utenfor arbeidslivet. Det er, etter komiteens vurdering, viktig å ha et velferdssystem som belønner dem som er i aktivitet, samtidig som man har et solid sikkerhetsnett for utsatte grupper.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Kristelig Folkeparti, viser til at ved tidligere omlegginger av overgangsstonaden har flere kommet ut i arbeid og aktivitet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det er meget viktig for å forebygge og hindre barnefattigdom at foreldrene får bistand og kvalifisering til å komme i arbeid. Dette er særlig viktig for personer med aleneomsorg for barn. Erfaring viser også at det kan være vanskelig å komme tilbake i arbeid for personer som har vært utenfor arbeidslivet i lengre tid, og at det for mange vil kreve kvalifisering over lengre tid. Samtidig viser tallene at enslige forsørgere som bruker perioden med overgangsstonad til kvalifisering i stor grad lykkes i å komme i arbeid og få en lønnsinntekt som sikrer mot fattigdom. Derfor er det viktig for enslige forsørgere å raskere komme i gang med yrkesrettet aktivitet gjennom arbeid, utdanning eller bistand fra Nav i den tiden overgangsstonaden kan benyttes til inntekt mens kvalifiseringen pågår. God barnehagedekning har bidratt til at dette nå vil være mye enklere.

Dette flertallet viser til at aktivitetskravet for overgangsstonad kan fylles ved å være i arbeid som utgjør minst 50 pst., være i utdanning som utgjør minst 50 pst. eller stå tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som arbeidssøker. Overgangsstonad kan som hovedregel gis fra opp til to måneder før fødselen, til det yngste barnet fyller åtte år, men ikke i mer enn til sammen tre år etter at det yngste barnet ble født.

Dette flertallet viser til at forslaget om å innføre krav til yrkesrettet aktivitet når mottakerens yngste barn fyller ett år, mot tre år etter dagens regler, vil gjelde fra 1. januar 2012, for nye tilfeller. Aktivitetskravet kan blant annet oppfylles ved å stå tilmeldt Nav som arbeidssøker. Mottakere av overgangsstonad som står tilmeldt Nav som arbeidssøkere skal følges opp. Dette flertallet viser til regelverket som sier at aktivitetskravet kan falle bort midlertidig hvis du eller barnet er sykt, eller hvis du ikke har noen som kan passe barnet (barnehageplass, SFO-plass eller lignende). I disse tilfellene gis det overgangsstonad selv om aktivitetskravet ikke er oppfylt.

Både Fremskrittspartiet og Høyre vil kutte overgangsstonaden fra dagens tre til ett år. I tillegg vil

Fremskrittspartiet fjerne utdanningsstønad og økningen i bidragsforskottet.

Dette flertallet har merket seg at Høyre reduserer med 575 mill. kroner og Fremskrittspartiet reduserer med 624,2 mill. kroner i direkte inntekts-sikring til enslige forsørgere. Dette flertallet påpeker at dette rammer noen av de mest utsatte barnefamilieene og fjerner muligheten de i dag har til å ha trygg inntekt mens de kvalifiserer seg til arbeid.

Dette flertallet understreker betydningen av at fra 1. mai 2011 ble grensen for høyeste forskott-sats hevet betydelig, og inntektsprøvingen ble gjort fullt ut gjeldende også for barn uten oppgitt far mv. Dette betyr at flere barnefamilier med lave inntekter får økt sin inntekt. Helårsvirkningen er 20 mill. kroner og det er et viktig og nødvendig løft for de familiene det gjelder.

Dette flertallet viser også til de samme partiers motstand mot å sikre de vanskeligst stilte i arbeidsmarkedet mot utnyttning og sosial dumping. Flertallet viser til sitat fra Innst. O. nr. 131 (2008–2009) Ot.prp. nr. 88 (2008–2009), og til Innst. S nr 15 (2008–2009) der Høyre og Fremskrittspartiet skriver sitat:

«Arbeidet mot sosial dumping har dessverre like mye vært et arbeid for å forhindre konkurranse på lønn.»

I praksis betyr konkurranse på lønn at arbeidstakere må gå ned i lønn for å få eller beholde jobben i konkurranse med billig utenlands arbeidskraft. De samme partiers ønske om flere midlertidige og utrygge stillinger viser klart at disse partiers politikk ikke vil bedre vanskeligstiltes muligheter til å få jobb eller å sikre et godt lønnsnivå for alle arbeidstakere i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til sin merknad på under kap. 640 i denne innstillingen som presiserer at disse medlemmer, sitat:

«... ikke ønsker at det skal utvikle seg en lagdeling i norsk arbeidsliv, med en gruppe lavtlønte fremmedarbeidere som jobber under dårlige forhold for betydelig lavere lønn enn andre arbeidstakere.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser også til budsjett-høringene og innspill fra Foreningen for fangers pårørende og Aleneforeldreforeningen som peker på den økte økonomiske belastning for den av forelderen som blir alene om omsorgen når den andre forelderen soner. Overgangen fra to inntekter til en inntekt for en familie, skjer fra dag en. Flertallet er gjort kjent med at mange pårørende til innsatte i fengsler

har dårlige levekår; helsemessig og økonomisk. Flertallet peker på behovet for å vurdere mulige tiltak for å bedre deres situasjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig at enslige forsørgere deltar i arbeidslivet på lik linje med andre, og viser til Brochmann-utvalgets utredning hvor det fremkommer at overgangsstønad over lengre tid kan ha en innlåsende effekt. I dag er det, etter regjeringens mening, full barnehagedekning og de fleste mødre er tilbake på jobb senest 1 år etter fødsel.

Disse medlemmer er derfor positive til at regjeringen følger opp Fremskrittspartiets forslag fra fjorårets budsjett, og vil innføre aktivitetsplikt etter ett år.

Disse medlemmer viser til proveny hvor det fremgår at ved å endre overgangsstønadperioden til ett år, fra 1. juli 2012, vil det bli besparelser på budsjettet. Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012 der kap. 2620 post 70 foreslås redusert med 575 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener det er et viktig bidrag for å forhindre fattigdom at flest mulig deltar i arbeidslivet. Overgangsstønad ble innført i en tid da det var lav barnehagedekning, og mange småbarnsforeldre var hjemmeværende. I dag er det, ifølge regjeringen, full barnehagedekning, og de aller fleste småbarnsforeldre er tilbake i arbeidslivet etter ett år i permisjon. En ordning med passiv stønad som bidrar til at unge arbeidsføre mennesker er ute av arbeidslivet i flere år kan ha store følger, og mange som mottar overgangsstønad bruker lang tid på å bli selvforsørgende. Mange som av ulike årsaker er ute av arbeidslivet i flere år har store problemer med å komme tilbake igjen, noe som også gjelder enslige forsørgere.

Disse medlemmer har merket seg at erfaringene som ble gjort ved den forrige omleggingen av overgangsstønad var overveiende positive. Ifølge en rapport fra Rikstrykdeverket resulterte omleggingen mellom 1998 og 2001 til at flere mennesker kom ut i arbeid og dermed også ut av fattigdom.

Disse medlemmer mener det kan være behov for en støtte til enslige foreldre i en overgangsperiode, men at tre år helt uten eller nesten uten krav til aktivitet er for lenge.

Disse medlemmer viser på denne bakgrunn til sine respektive partiers alternative budsjett for 2012, der det foreslås å redusere perioden med overgangsstønad til ett år, fra 1. juli 2012, og som en konsekvens reduseres bevilgningen under kap. 2620 post 70 med 575 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil beholde unntaksbestemmelsene i loven slik de er i dag. Unntaksbestemmelsene innebærer at det fortsatt vil være mulig å motta stønad i en lengre periode enn hovedregelen tilsier dersom 1) man er i nødvendig utdanning; 2) man blir aleneforsørger før fylte 18 år; eller 3) barnet er særlig tilsynskrevende på grunn av funksjonshemming, sykdom eller store sosiale problemer. Denne gruppen vil i tillegg beholde retten til ekstra stønad til barnetilsyn i forbindelse med arbeid og utdanning.

Disse medlemmer vil påpeke at Nav vil spare inn betydelige administrative ressurser på omlegging av ordningen. Disse medlemmer forutsetter at disse ressursene brukes til oppfølging og coaching av gruppen som tidligere mottok overgangsstønad for å hjelpe dem ut i arbeidslivet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til regjeringens foreslåtte endring om at det skal stilles aktivitetskrav for overgangsstønad allerede når yngste barn fyller 1 år. Det fratras enlige valgfrihet for omsorg for egne barn. Enslige kan komme i en situasjon der de er uten barnehageplass og mister overgangsstønad slik at de blir presset over på sosialhjelp. Endringen fratras også mulighet til forutsigbarhet for aleneforeldre. Hvis en får barnehageplass midt i året, faller plutselig overgangsstønden bort, samtidig som en må betale for barnehageplass uten at en har fått jobb enda.

Dette medlem går imot denne endringen, og viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen til overgangsstønad opprettholdes. Ved en inkurie har det oppstått en feil i finansinnstillingen behandlet av finanskomiteen vedrørende statsbudsjettet for 2012, hvor det fremkommer at Kristelig Folkeparti øker bevilgningen under kap. 2620 post 70 med 18 mill. kroner, men det riktige skulle være kap. 2620 post 70 økes med 28 mill. kroner, kap. 2620 post 72 reduseres med 9 mill. kroner og kap. 2620 post 73 reduseres med 1 mill. kroner.

Post 73 Utdanningsstønad

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at alle i dag har rett og mulighet til utdanning. Det finnes gode muligheter for finansiering av studier for alle som ønsker, eller har behov for mer utdanning.

Disse medlemmer kan ikke se at det er behov for spesielt gunstige finansieringsordninger basert på status som enslig forsørger, og foreslår å

avvikle den spesielle utdanningsstøtten til enslige forsørgere fra 1. juli 2012.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der kap. 2620 post 73 foreslås redusert med 28 mill. kroner.

Post 76 Forskuttering av underholdsbidrag

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapitelet og slutter seg til forslaget.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, understreker at fra 1. mai 2011 ble grensen for høyeste forskottssats hevet betydelig, og inntektsprøvingen ble gjort fullt ut gjeldende også for barn uten oppgitt far mv. Dette betyr at flere barnefamilier med lave inntekter får økt sin inntekt. Helårsvirkningen er 20 mill. kroner og det er et viktig og nødvendig løft for de familiene det gjelder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet ved ulike anledninger har understreket at alle skal ha rett til å vite hvem som er sin biologiske far, og at det derfor er viktig å sørge for at mødre oppgir hvem som er far til barna. Alle fedre skal ha en plikt til å betale bidrag, noe som ikke skjer i de tilfeller hvor mor ikke oppgir hvem som er barnets far, og disse medlemmer mener det må stilles strengere krav til å oppgi barnefaren.

Disse medlemmer støttet ikke den foreslåtte økningen til bidragsforskudd i statsbudsjett for 2012 og viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 2620 post 76 reduseres med 21,2 mill. kroner.

4.33 Kap. 2650 Sykepenger

Det foreslås bevilget 37 515,618 mill. kroner for 2012, mot 36 436,88 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til at det i budsjettet for 2011 legges til grunn en reduksjon i det trygdefinansierte sykefraværet på to pst. Samtidig viser den offisielle sykefraværstatistikken at det har vært en svak økning i sykefraværet 1. halvår 2011 sammenlignet med samme periode 2010. I samme periode har det vært en økning i bruken av gradert sykmelding. Andelen graderte sykefraværstilfeller var på 24 pst. i 2. kvartal 2011. Dette er den høyeste registrerte andelen siden den første IA-avtalen ble inngått. Komiteen merker seg denne positive utviklingen og leg-

ger stor vekt på at IA-arbeidet blir styrket i tråd med den reforhandlede avtalen.

Komiteen vektlegger at IA-avtalen bidrar til økt fokus på nærvær. Tettere oppfølging av de sykmeldte tidlig i sykdomsforløpet har vært et hovedmoment i den nye avtalen. Det korte egenmeldte fraværet har over tid vært stabilt lavt. Tall fra Nav viser at jo lengre arbeidstakerne er sykmeldt, jo større er sjansen for at de ikke kommer tilbake til arbeidslivet. Det er viktig å forebygge langtidfravær. Tiltak tidlig i sykefraværperioden avdekker mulighetene for tilrettelegging på arbeidsplassen for å kunne komme raskt tilbake i jobb.

Komiteen ser det som viktig at det blir godt orientert ut til bedriftene om mulighetene for å få tilskudd for tilretteleggingstiltak. Økt bruk av gradert sykmelding bidrar til å opprettholde kontakten med arbeidslivet og øke sannsynligheten for å komme tilbake i arbeid. Komiteen viser til at det i enkelte tilfeller kan være hensiktsmessig om graderte sykmeldte kan arbeide i en annen og eventuelt samarbeidende virksomhet i sykmeldingsperioden, og ber departementet ta opp dette spørsmålet med partene i arbeidslivet.

Komiteen viser til oppfølging av den nye IA-avtalen der sykmelders rolle vektlegges som viktig for å bidra til at folk skal komme tilbake til arbeid raskest mulig. Legene står for det meste av sykmeldingene og har en nøkkelrolle i forvaltningen av velferdsordninger i Nav. Komiteen viser til Nav sine rapporter om sykmeldingspraksis og erkjenner at det for mange leger er utfordrende å skulle forholde seg til nye oppgaver. Noen leger gir uttrykk for at de sliter med å oppfylle alle de krav som stilles til dem. Det stilles i dag helt andre krav til legerollen enn for bare noen år siden.

Flere studier viser at å møte på arbeid også for enkelte sykdomstilstander er positivt for helsen. Med så store forskjeller i legers sykmeldingspraksis, kan konsekvensen være at noen arbeidstakere mister arbeidstilknytning i en situasjon der arbeid faktisk er positivt for rehabilitering, tilfriskning og livskvalitet. I Nav legges det nå opp til bruk av nye elektroniske sykmeldingssystemer som gir legene muligheter til å evaluere egen sykmeldingspraksis. Det er viktig at dialog om sykmeldingspraksis blir styrket i kontakten mellom Nav og legene. Utgangspunktet er at sykemeldingene forankres i evidensbasert sykmeldingspraksis. Komiteen peker på viktigheten av at sykmelder får veiledning og bistand til å følge opp IA-arbeidet på en god måte. Komiteen er kjent med at det legges opp til at alle profesjoner med sykmeldingsrett skal ha obligatorisk opplæring i sykmeldingsarbeid og det lovpålagte systemet for oppfølging. Komiteen viser til at de faglige veilederne for sykmeldere skal bidra til at pasienten kommer

raskest mulig tilbake i vanlig arbeid og øke bruken av gradert sykmelding. Veilederne inneholder ingen mal for sykmeldingsperioder for ulike diagnoser.

Komiteen viser til de nye reglene for oppfølging av sykmeldte som trådte i kraft i juli 2011 og mener det er viktig at Nav sikrer at informasjonen om disse reglene er lett tilgjengelig for arbeidstakere, arbeidsgivere og leger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at mange mennesker blir sykmeldt grunnet sterk sorg som følge av at man har mistet noen av sine aller nærmeste brått og brutalt, som for eksempel ved en trafikkulykke.

Disse medlemmer har stor forståelse for at man ikke er i stand til å gå på jobb etter slik en slik tragisk hendelse, og at man har behov for å bearbeide sorgen.

Disse medlemmer mener slikt legitimt fravær fra jobb ikke skyldes et medisinsk sykdomsbilde og at den derfor bør tas ut av den tradisjonelle sykefraværstatistikken.

Disse medlemmer mener derfor det bør opprettes en egen sorgrubrikk i sykefraværsskjemaet.

Disse medlemmer fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det innarbeides en sorgrubrikk i sykefraværsskjemaene.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor det foreslås å styrke «Raskere tilbake»-ordningen med 35 mill. kroner. Hensikten med tiltaket er å gi rask oppfølging og tilrettelagt behandling enten gjennom kjøp av helsetjenester eller arbeidsrettet rehabilitering, slik at sykmeldte kan komme seg raskt tilbake i arbeidslivet. Disse medlemmer foreslår videre en veiledende normert sykmelding, som innebærer at det fastsettes et bestemt antall sykmeldingsdager for mange sykdommer og viser til at en slik praksis er etablert i Sverige med stort hell. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, der det meget forsiktig anslås innsparinger på 200 mill. kroner under kap. 2650 post 70 på bakgrunn av disse forslagene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til behovet for å redusere sykefravæ-

ret. Dette medlem foreslår flere målrettede tiltak for å snu trenden. Dette medlem foreslår 500 flere plasser på rehabiliteringsprogrammet «Raskere tilbake», styrking av Arbeidstilsynets oppfølging av sykmeldingspraksis og IA-avtalen, bruk av utføringssenger i sykepengeperioden og innføring av friskmeldingsdato i sykmeldingsblanketten. Dette medlem viser samtidig til Åmli kommune, som mer enn halverte tallet på sosialhjelpsmottakere ved å innføre aktivitetsplikt. Dette medlem foreslår at det innføres aktivitetsplikt individuelt tilpasset den enkeltes forutsetninger etter modell fra Åmli kommune i alle kommuner fra 1. juli 2012. Dette medlem anslår at disse tiltakene kan redusere utgiftene til sosialhjelp med minst 100 mill. kroner i 2012.

Post 70 Sykepenger for arbeidstakere m.v.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det har vært en liten oppgang i sykefraværet i 1. halvdel av 2011 sammenlignet med 2010. Oppgangen gjelder særlig for kvinner. For menn er fraværet stabilt. Disse medlemmer har også merket seg at økningen har vært størst i offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring og undervisning.

Disse medlemmer støtter IA-avtalen og regner med at gjeldende avtale vil gi forventet effekt over tid. Det er imidlertid nødvendig å følge utviklingen nøye og vurdere effekten av avtalen kontinuerlig.

Disse medlemmer ønsker ikke å redusere arbeidstakernes rettigheter ved sykdom og fravær, men er opptatt av å finne frem til tiltak som kan begrense sykefraværet og stimulere både arbeidsgivere og -takere til å unngå unødvendig fravær. Et godt arbeidsmiljø, god oppfølging fra arbeidsgiver og Nav og positiv innstilling fra arbeidstakere er viktige ledd i arbeidet med å redusere fraværet.

I en artikkel i Aftenposten den 27. september 2011 «Store sprik i sykefraværet» ble det påpekt at sykmeldingspraksis var ulik i forskjellige deler av landet.

Slik disse medlemmer ser det er det uakseptabelt at ikke like tilfeller blir behandlet likt over hele landet.

Disse medlemmer viser til forslagene til økte bevilgninger til helseområdet, til rehabilitering og til «Raskere tilbake» i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 og mener at dette ville føre til en nedgang i sykefraværet.

Disse medlemmer har lagt til grunn en reduksjon på 1 850 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag og Fremskrittspartiets investeringer på helsesektoren på kap. 733 i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012.

Post 71 Sykepenger for selvstendige

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under post 70 og reduserer post 71 med 150 mill. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil igjen påpeke behovet for å sidestille næringsdrivendes trygderettigheter i forbindelse med graviditet og fødsel med arbeidstakernes rettigheter. Dette vil være et fremskritt for en aktiv næringspolitikk, og et viktig likestillingstiltak.

Dette medlem viser til behandlingen av Innst. 4 L (2010–2011) Skatter og avgifter – lovendringer, jf. Prop. 1 LS (2010–2011), hvor Kristelig Folkeparti fremmet lovforslag om at selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet, fra 1. januar 2011 skal ha rett til:

- 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G).
- 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G).
- 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G).

På dette grunnlag viser dette medlem til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 2650 post 71 med 18 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 72 Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti anerkjenner det store omsorgsansvaret som foreldre med barn med nedsatt funksjonsevne har, og mener at samfunnet skal gjøre det som er mulig for å tilrettelegge for at foreldre over tid kan bære dette ansvaret. I dag opplever foreldre som er avhengig av omsorgspenger at denne ytelsen står nominelt uforandret over lang tid, også når andre trygdeytelser reguleres.

Dette medlem mener at personer som har mottatt denne ytelsen i mer enn tolv måneder bør ha rett til at ytelsen indekseres i henhold til den årlige prosentvise vekst i folketrygdens grunnbeløp.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 2650 post 71 med 18,1 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 73 Tilskudd til tilretteleggingstiltak

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at regjeringens forslag til bevilgning er om lag på samme nivå som i fjor, og er for lavt. I henhold til oppfølging av ny IA-avtale må

det, slik disse medlemmer ser det, forventes et langt større antall gradert sykmeldte. Disse har behov for tilrettelegging på arbeidsplassen. For at man skal lykkes med å få sykefraværet enda mer ned, og økt brukt av gradert sykmelding, foreslås det at bevilgningen økes med 30 mill. kroner. Dette vil igjen spares inn i form av reduserte sykepengeutbetalinger.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der kap. 2650 post 73 økes med 35 mill. kroner.

4.34 Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger

Det foreslås bevilget 38 710 mill. kroner for 2012, mot 37 650 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Post 70 Arbeidsavklaringspenger

Komiteen viser til at ordningen med arbeidsavklaringspenger erstattet rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad fra og med 1. mars 2010. Arbeidsavklaringspenger gis til personer som har fått sin arbeidsevne redusert med minst halvparten.

Komiteen viser til at det i 2010 i gjennomsnitt var 169 750 personer som mottok arbeidsavklaringspenger og at departementet for 2012 har lagt til grunn at antallet øker til 180 000. Komiteen viser til at det i deler av 2010 var langt færre som gikk ut av ordningen enn tilsvarende tall for de tre ordningene arbeidsavklaringspenger erstattet. Dette kan skyldes at arbeidsavklaringspenger var en ny ordning, men komiteen ber samtidig departementet være svært oppmerksom på utviklingen.

Komiteen vektlegger betydningen av gode arbeidsevnevurderinger for å kartlegge den enkeltes muligheter for å skaffe seg eller beholde arbeid. En helt avgjørende del av arbeidsavklaringsreformen var at alle brukere skulle få en individuell arbeidsevnevurdering og en aktivitetsplan. Selv om utviklingen går i riktig retning er det fortsatt mange brukere som ikke har fått en aktivitetsplan. Komiteen mener aktivitetsplaner er et avgjørende bidrag for å få flere tilbake til arbeidslivet, og mener det er viktig at flest mulig får tilbud om egnet tiltak.

Komiteen merker seg at det er rundt 30 000 mottakere av arbeidsavklaringspenger som er under 30 år.

Komiteen merker seg at hele 22,4 pst. av mottakerne ikke er gjenfunnet i registrene etter at de har mottatt arbeidsavklaringspenger. Dette synes som et høyt antall.

Komiteen mener det er viktig at Nav henter inn legerklæringer i forbindelse med behandling og krav av stønader, men vil understreke at den enkelte lege må ha tilstrekkelig tid og reell mulighet til å vurdere pasientens helsetilstand.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknader under kap. 634 post 76, og forventer at antall brukere som mottar arbeidsavklaringspenger (AAP) vil gå ned, dersom arbeidsmarkedstiltakene styrkes. Fremskrittspartiets styrking av helsebudsjettet vil føre til kortere ventetid på behandling og rehabilitering, og vil også etter disse medlemmers mening bidra til at færre går fra langtidssykmelding til arbeidsavklaringspenger.

Disse medlemmer viser til en evaluering av sykefraværestiltaket «Raskere tilbake», gjort av SNF i Bergen. Den viser at ordningen har vært effektiv innenfor kirurgi. Behandlingen har ikke redusert sykefraværet betraktelig, men derimot er ventetiden på behandlingene redusert med opptil 18 dager.

Disse medlemmer mener at denne ordningen også må kunne brukes innenfor andre medisinske områder der en vet at sykefraværet er høyt.

Disse medlemmer mener at muskel- og skjelettsykdommer bør bli et satsingsområde innenfor ordningen da en vet at dette er diagnoser som dominerer sykefraværstatistikken og at ventetiden på fysioterapitimer i det offentlige er lang.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets tidligere forslag, jf. Dokument nr. 8:10 (2008–2009) om å fjerne ordningen med avtalehjemler slik at pasientene kan benytte alle godkjente fysioterapeuter. Fremskrittspartiet har også tidligere foreslått, jf. Budsjett-innst. S. nr. 11 (2007–2008) at naprapater skal få autorisasjon slik at de kan bidra med behandlinger som en del av det offentlige helsetilbudet slik de gjør i Sverige og Finland.

Disse medlemmer mener et bredt og godt behandlingstilbud vil bidra til raskere og mer effektiv behandling som vil bidra til å redusere langtidssykefraværet.

Når det gjelder yngre personer registrerer disse medlemmer at det ofte er psykiske lidelser som er årsaken til sykmelding og uførhet. Mange venter i mer enn ett år på behandling, og andre får aldri tilbud om adekvat behandling for sin lidelse.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets tidligere forslag, jf. Dokument nr. 8:92 (2008–2009) om fjerne ordningen med avtalehjemler slik at pasientene kan benytte alle godkjente psykologer og psykiatere.

Disse medlemmer er av den oppfatning at nedgang i ventetiden vil gjøre sykeperioden kortere, som igjen vil redusere samfunnsmessige kostnader.

Disse medlemmer viser til at det er utarbeidet flere rapporter om sykefravær og arbeidsliv. Forskingen viser at sjansen for at folk på langvarig sykefravær ender opp på varig uføretrygd er stor. En Frischsenter-rapport konkluderer med at den enkelte ansatte har en 20 pst. sterkere relativ reduksjon i fremtidig arbeidsinntekt (2 år frem) enn økningen i

sykefraværet. Andre rapporter (bl.a. Econ, 2003) viser at sjansen for varig uførhet stiger med økende langtidssykefravær.

Disse medlemmer har forventninger til at resultater av IA-arbeidet bør få betydning for ulike grupper.

Disse medlemmer vil peke på de positive resultatene som må forventes ved at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 inneholder en betydelig økt satsing på rehabilitering, både helsereiser, rehabiliteringstiltak for rusmiddelmissbrukere og rehabiliteringsinstitusjoner. Disse medlemmer mener at denne satsingen vil føre til kortere rehabiliteringsløp for mange og redusert behov for arbeidsavklaringspenger.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets tiltakspakke for å få flere personer med nedsatt funksjonsevne i arbeid. Ut fra et forsiktig anslag mener disse medlemmer det er realistisk at man skal kunne nå målsettingen om å få inkludert 7 800 flere med nedsatt funksjonsevne i arbeidslivet.

Disse medlemmer viser videre til finansministerens svar på provenyspørsmål 480 fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe, hvor det fremkommer at effekten av å få inkludert 10 pst. av de med nedsatt funksjonsevne, som i dag og som står utenfor, men som ønsker seg inn i arbeidslivet vil gi en besparelse i utbetaling av arbeidsavklaringspenger med 473 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 2651 post 70 reduseres med 473 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at blant de som mottar arbeidsavklaringspenger er det ifølge departementet rundt 62 pst. som har fått en godkjent aktivitetsplan. Det har vært en vekst i antallet som får aktivitetsplan, men fortsatt er det for mange som ikke får denne hjelpen til å komme seg videre til rehabilitering, utdanning eller arbeidsliv.

Disse medlemmer vil understreke at Nav må sikre at brukerne får den oppfølging de har behov for. Samtidig er det viktig at fokus på kvantitet ikke går på bekostning av kvalitet. Individuell oppfølging og tilrettelegging var en av hovedambisjonene med Nav-reformen. Fremover må Nav ikke bare sikre at flere får oppfølging, men også sikre kvaliteten på tilbudet som blir gitt. Det er viktig at alle får en aktivitetsplan, men det avgjørende neste steg er å sikre at aktivitetsplanene som gis, og tiltakene som settes inn, faktisk får brukerne tilbake i arbeidslivet. Disse medlemmer viser også til Interpellasjon nr. 23 (2010–2011) som problematiserte det nåværende styringsregimet for Nav.

4.35 Kap. 2655 Uførhet

Det foreslås bevilget 58 743 mill. kroner for 2012, mot 56 114 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til at formålet med uførepensjon er inntektssikring for personer med varig nedsatt inntektsevne. Fra 1. mars 2010 ble ordningen med tidsbegrenset uførestønad avvirket og inngår nå som en del av ordningen for arbeidsavklaringspenger. Dette har ført til en reduksjon i antall mottakere av varig uførepensjon med om lag 50 000 personer. Dette innebærer at antall mottakere av varig uførepensjon som andel av befolkningen er redusert fra 11,1 til 9,5 pst. Komiteen merker seg at andelen i befolkningen mellom 18 og 67 år, som mottar varig uførepensjon har blitt redusert fra 9,9 pst. i 2000 til 9,5 pst. i 2010. Komiteen merker seg at andelen unge uføre under 30 år har økt fra 3 pst. i 2000 til 3,2 pst. i 2010. Tiltak på andre budsjettområder har stor betydning for unge uføre. Studiefinansiering, universell utforming av samfunnet og tilrettelegging på arbeidsplassen er tiltak som virker positivt i forhold til å komme inn i arbeidslivet og som motvirker utstøting. Regjeringen har i forbindelse med budsjettet for 2012 lagt frem en jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne. Jobbstrategien skal bidra til å styrke arbeidet for å få unge med nedsatt funksjonsevne inn i jobb.

Komiteen viser til at Prop. 130 L (2010–2011) Endringer i folketryktdloven, ny uføretrygd og alderspensjon for uføre nå er til behandling i Stortinget, jf. Innst. 80 L (2011–2012). Regjeringens forslag vektlegger en god inntektssikring, en mer sømløs overgang mellom trygd og arbeid og endring til skattelegging som arbeidsinntekt for uføretrygden. Hovedgrepene er ment å skulle styrke arbeidslinjen samtidig som det legges stor vekt på en god inntektssikring.

Komiteen viser til fornyet IA-avtale mellom partene i arbeidslivet og vil påpeke den sterke betydningen av forebyggende tiltak på arbeidsplassene og tilrettelegging på arbeidsplassen for å forhindre varig utstøting fra arbeidslivet.

Komiteen oppfordrer partene i arbeidslivet til å styrke arbeidet med delmål to for å få flere med nedsatt arbeidsevne inn i ordinært arbeid.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til behandlingen av Prop. 130 L (2010–2011) jf. Innst. 80 L (2011–2012). Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen har lagt frem politikk som på en del områder samsvarer med Høyres standpunkter. Høyre har lenge tatt til orde for en mer fleksibel

overgang mellom trygd og arbeid, og er enig med regjeringen i at en overgang fra uførepensjon til en lønnsretstatende uføretrygd er hensiktsmessig. Disse medlemmer uttrykker likevel bekymring for at arbeidslinjen ikke er systematisk understøttet i forslaget, og viser i denne sammenheng blant annet til den delvise skjermingen for levealdersjustering for uføre og videreføringen av barnetillegget.

Disse medlemmer registrerer med bekymring at tallet på uføre under 30 år har økt dramatisk de senere årene. Det vises i denne sammenheng til proposisjonens side 116, der departementet skriver at økningen i antallet uføre i denne gruppen var «spesielt høy i 2010». Disse medlemmer mener det er dypt tragisk for de menneskene det gjelder å bli permanent satt utenfor arbeidslivet i så ung alder og at regjeringen har vært for passive for lenge i lys av denne utviklingen.

Post 70 Grunnpensjon

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser alvorlig på utviklingen av omfanget av uførepensjonsytelser. Norge er et lite land med en arbeidsstyrke på i overkant av 2 millioner personer. En gruppe på ca. 300 000 personer på uføreytelser er etter disse medlemmers mening en for stor del av gruppen i yrkesaktiv alder.

Disse medlemmer mener det må settes inn tiltak for å begrense tilgangen av uførepensjonister. En helsepolitikk som bidrar til å fjerne ventetider, å få utført nødvendige inngrep og behandlingssløp uten unødvendig venting eller utsettelse, en finansieringsordning som setter helsevesenet i stand til å få dekket utgiftene ved behandlingen og utnyttelse av all tilgjengelig godkjent kompetanse ville etter disse medlemmers mening være et viktig bidrag til redusert uførepensjonering. En mer aktiv oppfølging av personer som står i fare for å bli henvist til uføreytelser og en passiv tilværelse ville være et godt virkemiddel slik disse medlemmer ser det.

Disse medlemmer er av den oppfatning at ingen personer under 40 år burde henvises til full uføreytelse dersom det ikke er helt klart at de aldri vil kunne bli yrkesaktive.

Disse medlemmer anser at Fremskrittspartiets helse- og sosialpolitikk, dersom den blir gjennomført, ville føre til en reduksjon av utgiftene til uførepensjon. Disse medlemmer ser at det vil ta tid å få til en endring av politikk og praksis på dette området, men vil allikevel legge inn en reduksjon av utgiftene til uføretrygd basert på de bevilgninger som gjøres på andre kapitler i statsbudsjettet, blant annet innenfor helsesektoren.

Disse medlemmer vil understreke at den reduserte bevilgningen ikke skal føre til nedgang i

ytelsene til landets uførepensjonister, men begrense tilveksten av nye tilfeller basert på en bedre oppfølging av sykmeldte og andre med helseproblemer.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012, der kap. 2655 post 70 reduseres med 1 636 mill. kroner og post 71 økes med 60 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Brochmann-utvalgets vurderinger. Utvalget pekte på at det kan være hensiktsmessig å kjøpekraftsjustere en del eksporterbare trygdeytelser, slik at ytelsene ikke fremstår som uforholdsmessig gunstige når de tas med til land med betydelig lavere kostnadsnivå enn Norge og dermed kan gi et ekstra incentiv til å gå over på trygd for enkelte. Dette medlem viser til at statsrådene Jonas Gahr Støre og Ola Borten Moe har uttalt seg positivt til slike kjøpekraftsjusteringer i Verdens Gang 12. mai 2011. Justeringene gjør at trygdemottakere reelt sett får den samme utbetalingen relativt til levekostnadsnivået enten man bor i Norge eller i utlandet. Dette medlem foreslår derfor å kjøpekraftsjustere utbetalingene til uføre- og alderspensjonister som bor i land Norge ikke har trygdeavtale med, med virkning fra 1. juli 2012. Dette medlem anslår på bakgrunn av provenyberegninger fra Finansdepartementet at dette vil gi innsparinger på til sammen om lag 100 mill. kroner. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 2655 post 70 reduseres med 65 mill. kroner og kap. 2670 post 70 reduseres med 42,5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 71 Tilleggepensjon

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under kap. 2670 og til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012, der kap. 2655 post 71 økes med 60 mill. kroner.

4.36 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.

Det foreslås bevilget 8 852,5 mill. kroner for 2012, mot 9 180 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen ser at forslaget til bevilgning betyr en reduksjon av utgifter til hjelpemiddelområdet. Komiteen ser også at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for grunn- og hjelpestønad er noe redusert siste året, men slik komiteen ser det er den fremdeles for lang.

Komiteen mener at kort saksbehandlingstid og en rask beslutningsprosess er viktig å tilstrebe. I forhold til arbeidsrelaterte stønader og hjelpetiltak, har

rask avklaring stor betydning, både for arbeidssøker og arbeidsgiver. Komiteen er kjent med at ventetid og uklarhet i hjelpetiltakene kan være avgjørende for om jobbtilbudet fortsatt er der når søknaden er ferdigbehandlet, og komiteen mener det er viktig å vurdere hvordan man kan gjøre ventetiden betydelig kortere.

Komiteen mener det er viktig å se hele arbeidsmarkedet under ett, og at ulike tiltak og tilrettelegging skal kunne benyttes avhengig av hvor personen jobber. Komiteen vil også fremme at mange med nedsatt funksjonsevne kan starte egen virksomhet, og ber regjeringen se på hvilke virkemidler som kan fremme grundervirksomheten blant disse. Komiteen mener det er viktig at arbeidsgivere ser bort fra menneskers funksjonshindringer og at de ikke oppfatter det som en belastning med tilrettelegging og kjøp av spesialutstyr. Bruken av utgiftsdekning til fysisk tilrettelegging har gradvis blitt redusert, men det har fremkommet at ordningen er blitt oppfattet som byråkratisk, og mange bedrifter har ikke hatt god nok kunnskap om ordningen. Komiteen mener derfor det er viktig at arbeidsgivere får god informasjon om hva som ytes av tilrettelegging, tilskudd og bistand, og at ordningene avbyråkratiseres og søknader behandles raskt.

Komiteen viser til at grunnstønad, hjelpestønad og hjelpemidler er en rettighet i folketrygdloven, og skal være kompensasjon for merutgifter ved nedsatt funksjonsevne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det stadig er flere som har behov for å søke om grunnstønad, og disse medlemmer forventer at søknadsmengden vil øke betydelig når regjeringen opphever skatteloven § 6-83, særfradraget for høye utgifter i forbindelse med sykdom. Disse medlemmer mener også det kan være nødvendig med en gjennomgang av kriteriene for å få innvilget kompensasjon for merutgifter basert på sykdom, skade eller lyte.

Post 70 Grunnstønad

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at grunnstønad, hjelpestønad og hjelpemidler er en rettighet i folketrygdloven, og skal være kompensasjon for merutgifter ved nedsatt funksjonsevne.

Disse medlemmer viser til at grunnstønaden over flere år har vært underregulert. Det er stadig flere som har rett til grunnstønad, og disse medlemmer forventer at søknadsmengden vil øke betydelig hvis regjeringen opprettholder sitt forslag om å oppheve skatteloven § 6-83, særfradraget for høye utgifter i forbindelse med sykdom.

Disse medlemmer vil også vise til at enkelte grupper som ikke har rett til grunnstønad etter dagens regler, som for eksempel epileptikere, bør kunne søke om kompensasjon for høye utgifter.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Prop. 1 S (2011–2012) foreslår en økning av grunnstønaden med 1,6 pst. – noe disse medlemmer anser som lavt i forhold til kostnadsutviklingen i samfunnet for øvrig og den utvikling som kan forventes.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der kap. 2661 post 70 økes med 27 mill. kroner.

Post 71 Hjelpestønad

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under post 70 og sitt alternative statsbudsjett for 2012, der kap. 2661 post 71 økes med 77 mill. kroner. i sitt alternative statsbudsjett for 2012.

Post 73 Hjelpemidler mv. under arbeid eller utdanning

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine tidligere forslag om at tilretteleggingstilskuddet bør kunne benyttes av alle virksomheter, også de som står utenfor IA-avtalen, og at ordningen må bli bedre kjent og mindre byråkratisk. Disse medlemmer er positive til at regjeringen nå bevilger 30 mill. kroner til en forsøksordning som retter seg mot disse bedriftene.

Disse medlemmer mener at en ytterligere bevilgning vil være nødvendig hvis man skal nå målsettingen med å gi flere med nedsatt funksjonsevne en tilpasset arbeidsplass.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 og foreslår å øke bevilgningen knyttet til tilretteleggingstilskuddet med 30 mill. kroner.

Disse medlemmer viser også til sine merknader under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak i denne innstilling, og til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor man foreslår å øke bevilgningene til funksjonsassistent med 6 mill. kroner og arbeids- og utdanningsreiser med 6 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 2661 post 73 økes med 45 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 hvor bevilgningen under kap. 2661 post 73 samlet styrkes med 10 mill. kroner, hvorav 5 mill. kroner går til å styrke ordningen med arbeids- og utdanningsreiser og de resterende 5 mill. kroner går til en styrking av funksjonsassistentordningen.

Post 74 Tilskudd til biler

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til forslag om at ordningen med stønad til spesialtilpasset bil (gruppe 2-bil) utvides til å gjelde barn og unge med sterkt begrenset gangfunksjon og at endringen i regelverket vil gi familier med barn og unge med sterk funksjonsnedsettelse en letter hverdag. Flertallet støtter dette.

Flertallet påpeker at ordningen med stønad til bil er regelstyrt, og at alle som oppfyller vilkårene for bilstønad vil få innvilget stønaden uavhengig av bevilgningsnivået i budsjettet. Flertallet viser til at hvis den vedtatte bevilgningen til bilstønad blir disponert før budsjettåret er omme, vil regjeringen foreslå å øke bevilgningen i løpet av året slik at brukerne får oppfylt de rettighetene de har krav på.

Flertallet viser til at omorganiseringen til fem regionale kontorer for behandling av vedtak om bilstønad sannsynligvis har ført til en mer ensartet praksis for innvilgelse av bilstønad og mener det er positivt. Samtidig har omorganiseringen i en periode ført til utfordringer mht. saksbehandlingstiden, men dette er nå i bedring.

Flertallet vil uttrykke bekymring for at den lange saksbehandlingstiden kan medføre at spesielt nye brukere får svekket sin mulighet til samfunnsdeltakelse, som følge av at de må vente for lenge på å få vedtak om bil. Flertallet mener det er viktig at etaten er i stand til å tildele bilstønad til personer som oppfyller vilkårene innenfor normert saksbehandlingstid.

Flertallet har merket seg at Arbeids- og velferdsdirektoratet høsten 2011 skal gjennomgå erfaringene fra piloten «Bilsenter Midt-Norge», som er etablert som et fullverdig senter (vedtak og formidling) under hjelpemiddelsentralen i Sør-Trøndelag, og at denne gjennomgangen skal danne grunnlag for en best mulig inkludering av formidlingsdelen i de øvrige fire bilsentrene i landet.

Flertallet understreker betydningen av å få velfungerende bilsentre så raskt som mulig, og ber Arbeidsdepartementet sørge for dette i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet, samt komme med en orientering om utviklingen for de fem bilsentraene i løpet av 2012.

Flertallet viser til statsråd Hanne Inger Bjurstrøms svarbrev til flertallet hvor det heter:

«Endringene i bilstønadsordningen har nå vært gjeldende i drøyt 8 år. Jeg har tatt initiativ til at ordningen nå skal evalueres, og tar sikte på at en slik evaluering blir igangsatt så snart som mulig. Eventuelle forslag til ytterligere justeringer i grensesnittet mellom gruppe 1 og 2 vil bli vurdert i lys av resultatene av en slik evaluering».

Flertallet viser til den varslede evalueringen og imøteser denne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det har vært en sterk nedgang i utgiftene til trygdebiler de siste årene. Disse medlemmer har mottatt mange bekymringsmeldinger fra søkere som har fått avslag på gruppe 2-bil, og er kjent med at forskriften for tildeling praktiseres strengt. Disse medlemmer er positiv til at regjeringen foreslår en endring i forskriften som gir barn og unge under 18 år med noe gangfunksjon en mulighet til å søke om gruppe 2-bil. Behovet for gruppe 2-bil opphører ikke den dagen personen fyller 18 år, og disse medlemmer kan ikke se at den strenge tildelingspraksisen imøtekommer kravet om at et hjelpemiddel skal være hensiktsmessig. Gode transportordninger er ofte en forutsetning for at de med nedsatt funksjonsevne skal kunne leve et aktivt og mer sosialt liv, og for mange er ikke bil med henger til rullestolen et alternativ.

Disse medlemmer viser til en sterk nedgang i utgiftene til trygdebiler, og disse medlemmer har mottatt mange bekymringsmeldinger fra søkere som har fått avslag på gruppe 2-bil.

Disse medlemmer viser til Representantforslag 124 S (2010–2011) fra Fremskrittspartiet om å forbedre ordningen med gruppe 2-biler til personer med alvorlige funksjonsnedsettelser, jf. Innst. 43 S (2011–2012). Regjeringen foreslår en endring i forskriften som gir unge under 18 år en mulighet til å søke om gruppe-2 biler, men disse medlemmer kan ikke se at de over 18 år med behov for gruppe 2-bil er ivaretatt på en tilfredsstillende måte. Behovet for gruppe 2-bil opphører ikke den dagen personen fyller 18 år, og disse medlemmer kan ikke se at den strenge tildelingspraksisen imøtekommer kravet om at et hjelpemiddel skal være hensiktsmessig. Gode transportordninger er ofte en forutsetning for at de med nedsatt funksjonsevne skal kunne leve et aktivt og mer sosialt liv.

Disse medlemmer mener det ikke er naturlig at personer med sterkt nedsatt funksjonsevne men noe gangfunksjon ikke skal ha rett til gruppe 2-biler. Disse medlemmer viser til at for gruppen funksjonshemmede det gjelder, er dette et spørsmål om å

leve selvstendige liv eller ikke. Disse medlemmer viser videre til at mange det gjelder er i arbeid, men at disse kan risikere å bli skjøvet ut av arbeidsmarkedet dersom de mister retten til støtte til gruppe 2-biler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der post 74 er øket med 200 mill. kroner, som følge av at disse medlemmer har foreslått en forskriftsendring som vil øke antallet gruppe 2-biler.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012, hvor bevilgningen under kap. 2661 post 74 er styrket med 20 mill. kroner for å kunne utvide ordningen fra og med 1. juli 2012.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 2661 post 74 økes med 17 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, til dette formålet.

Post 75 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler

Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 15 (2007–2008) hvor det ble uttrykt forventninger til en varslet gjennomgang av hjelpemiddelområdet. Utvalgets forslag ble presentert i juni 2010 med høringsfrist oktober 2010, og mandatet var å legge frem forslag til mulige langsiktige grep som kan gi effektive og langvarige kvalitetsforbedringer i systemet for forvaltning og formidling av hjelpemidler.

Komiteen viser til NOU 2010:5 Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering. Komiteen understreker at det er nødvendig å se hele hjelpemiddelområdet under ett. Med grunnlag i et offentlig ansvar, må de fleste samfunnssektorer bidra til å utvikle nye fellesskapsløsninger som er tilpasset nye behov og tilgjengelige ressurser. Komiteen ber regjeringen ivareta disse hensyn i den videre prosessen med oppfølging av sentrale forslag i utredningen. Komiteen mener det kan være rom for forbedringer på hjelpemiddelområdet i lys av samfunnsutviklingen, ny teknologi og kostnadsnivå, slik at man kan møte de utfordringene som kommer. Komiteen viser videre til at folketrygdloven definerer hva som er et hensiktsmessig og nødvendig hjelpemiddel for å avhjelpe en funksjonshemning. Forhold som ny teknologi, kompetanse, kvalitet, tilgjengelighet, lik tilgang og det å sikre at hjelpemidler understøtter regjeringens satsing på å øke mulighetene til arbeidsdeltakelse, redusere fattigdom, utjevne sosiale helseforskjeller og bidra til en lik tilgang til nødvendige hjelpemidler.

Komiteen viser til høringsrunden, der flere brukerorganisasjoner, som er avhengig av hjelpemidler for å kunne delta i arbeids- og sosialt liv, pekte på forhold som vil være viktige å ta med i den videre utforming av rettigheter på dette området.

Komiteen ser frem til å få saken til behandling, og vil påpeke at en ny ordning skal føre til forbedringer i forhold til brukerne, og at dette er godt ivaretatt når saken legges frem til behandling i Stortinget.

Komiteen viser til innspill fra funksjonshemmedes organisasjoner og understreker viktigheten av å ta brukerne med på råd når hjelpemiddelsortimentet skal revideres. Komiteen viser til at regjeringen har nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere endringer i hjelpemidler for hørselshemmede. Komiteen imøteser eventuelle forslag til en organisering som kan bidra til et mer helhetlig system for forvaltning og formidling av hjelpemidler, slik at brukerne får de hjelpemidlene de har krav på til rimelig tid. Komiteen understreker at eventuelle forslag til en organisering må bedre kompetansen og tilretteleggingen slik at flest mulig med behov for slike hjelpemidler får både hjelpemiddelet og den nødvendige hjelp og opplæring.

Komiteen forutsetter at det er ordinære lupur, som er tilgjengelig i vanlig handel, som tas ut av sortimentet og at lupur som er spesialtilpasset ved hjelpemiddelsentralene fortsatt skal dekkes over folketrygden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen kutter utgifter til hjelpemidler med begrunnelsen at flere av hjelpemidlene nå blir vurdert som vanlige også for personer uten nedsatt funksjonsevne. Grensen mellom hva som defineres som hjelpemiddel, og hva som er vanlig forbruksvare vil endre seg over tid.

Disse medlemmer registrerer at regjeringen på side 70 av Prop. 1 S (2011–2012) fra Arbeidsdepartementet åpner for å flytte opplæringsansvaret for sansetapgruppene til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet som i dagens system er hjemlet i folketrygdloven § 10-7 tredje ledd til kommunehelsetjenesten eller de regionale helseforetakene, samt overføre behandlingshjelpemidlene som fortsatt ligger igjen i folketrygden til spesialisthelsetjenesten. Disse medlemmer er bekymret for at dette i verste fall kan føre til en ansvarspulverisering og en forringing av den kompetansen som finnes i dag. Disse medlemmer ber derfor regjeringen vurdere hensiktsmessigheten og konsekvensene av en slik endring nøye.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti tror

ikke at det medfører en nedgang i utgiftene til dette viktige området. Disse medlemmer antar at behovet for, og tilgangen på nye hjelpemidler vil øke, og at utgiftene til dette formålet må følges opp i budsjettssammenheng.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen kutter utgifter til hjelpemidler med begrunnelsen at flere av hjelpemidlene nå blir vurdert som vanlige også for personer uten nedsatt funksjonsevne. Disse medlemmer ser imidlertid et økende behov for hjelpemidler på grunn av økningen i antallet eldre og nye hjelpemidler som kommer i markedet. Grensen mellom hva som defineres som hjelpemiddel, og hva som er vanlig forbruksvare vil endre seg over tid, men disse medlemmer mener at behovet for, og tilgangen på, nye hjelpemidler vil øke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 2661 post 75 økes med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 2661 post 75 økes med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der Kristelig Folkeparti reverserer regjeringens kutt i tilskudd til hjelpemidler. Ved en inkurie har det oppstått en feil i finansinnstillingen behandlet av finanskomiteen vedrørende statsbudsjettet for 2012, hvor det fremkommer at Kristelig Folkeparti øker bevilgningen under kap. 2661 post 70 med 14 mill. kroner, men det riktige skulle være kap. 2661 post 75 økes med 14 mill. kroner.

Post 76 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester

Komiteen viser til at det er inngått en avtale med Norges Blindforbund om å ta ansvar for å forvalte tildelingen av midlene i servicehundprosjektet. Komiteen henviser til nærmere omtale til kap. 601 post 70 og kap. 634 post 21.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Prop. 26 S (2011–2012) kap. 634, der det refereres at det i 2011 ble avsatt 5 mill. kroner over kap. 634 post 21 til en prøveordning med servicehund. Prosjektet startet i 2009, og det er i 2011 fortsatt utfordringer knyttet til

å rekruttere et tilstrekkelig antall brukere til prosjektet. En rekke kommuner over hele Østlandsområdet har vært kontaktet. Til sammen tre brukere er nå meldt opp til testing og utprøving ved Hundeskolen Veiviseren, men de vil ikke være klar for tildeling av hund før i 2012. I tillegg er det innledet samarbeid med Hundeskolen om å rekruttere brukere til forsøket direkte fra skolens ventelister, slik at det nå kan bli mulig å rekruttere et tilstrekkelig antall brukere. Midler avsatt til formålet i 2011 vil på denne bakgrunn ikke komme til utbetaling før i 2012. Ubrukte midler på posten i 2011 vil overføres til 2012.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at servicehunder kan bidra til å gi eierne bedre livskvalitet og økt selvstendighet. Disse medlemmer viser til erfaringer som brukerne har meddelt arbeids- og sosialkomiteen om at flere av dem har kommet tilbake til arbeidslivet eller økt sine stillingsprosjenter, og at dette ikke hadde vært mulig uten servicehunden.

Disse medlemmer mener at så lenge forsøksordningen ikke er en permanent ordning med forutsigbarhet, skaper det stor usikkerhet. Gjennom høringer og henvendelser fra Stiftelsen Servicehunder er komiteen gjort kjent med at mange hunder må erstattes i 2012 på grunn av alder eller sykdom, men regjeringen har ikke lagt inn noen midler til dette formålet. Disse medlemmer vil sikre dagens brukere av servicehunder erstatningshund når hunden må tre ut av tjeneste på grunn av alder eller sykdom.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der kap. 2661 post 76 økes med 6 mill. kroner. Disse er øremerket nye servicehunder som skal erstatte hunder som går ut av tjeneste på grunn av alder eller sykdom.

Disse medlemmer viser til Representantforslag 128 L (2010–2011) fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Vigdis Giltun, Laila Marie Reiertsen og Kari Kjønås Kjos om endringer i folketrykkeloven (en likestilt finansieringsordning av førerhund og servicehund). Disse medlemmer mener det er på tide å gjøre forsøksordningen med servicehunder permanent slik at usikkerheten for brukerne elimineres og tryggheten for at den verdifulle hjelpen en servicehund representerer kan bli et grunnleggende element.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å gjøre forsøksordningen med servicehunder permanent og likestilt med ordningen med førerhunder for blinde og svaksynte.»

Disse medlemmer viser til Representantforslag 160 S (2009–2010) fra Fremskrittspartiet, jf.

Innst. 210 S (2010–2011) hvor det ble fremmet forslag om å fjerne aldersgrensen for hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering av personer med nedsatt funksjonsevne.

Disse medlemmer viser til Fremskrittpartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor man for 2012 foreslår å øke aldersgrensen til 35 år, som ett første ledd i å få fjernet aldersgrensen i sin helhet fra 2013. På denne bakgrunn foreslår Fremskrittspartiet å øke bevilgningene med 35 mill. kroner.

Disse medlemmer mener også det er viktig at antall timer til lese- og skrivehjelp i dagliglivet vurderes og eventuelt økes slik at synshemmede får dekket sitt behov for assistanse, og foreslår i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 å styrke ordningen med 3 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til Fremskrittpartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor bevilgningen under kap. 2661 post 75 samlet styrkes med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2012 hvor kap. 2661 post 76 samlet styrkes med 10 mill. kroner, hvorav 4 mill. kroner er til servicehundordningen, 2 mill. kroner til å styrke ordningen for tolkehjelp til døve og 4 mill. kroner for å styrke ordningen med lese- og sekretærhjelp.

Post 78 Høreapparater

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener det er uforsvarlig å redusere satsene på tilskudd til høreapparater, slik regjeringen foreslår i sitt budsjettforelegg for 2012.

Disse medlemmer frykter at reduksjonen vil føre til høyere egenbetaling for den enkelte høreapparatbruker, samt at dette igjen kan føre til en bremsset utviklingstakt for digitale høreapparater, og begrense bredden i sortimentet.

Disse medlemmer har merket seg at forslaget fra regjeringen innebærer at egenandelen øker mest for barn, studenter og voksne i yrkesaktiv alder. Dette kan igjen føre til at mange får apparater som ikke kompenserer godt nok for hørselstapet.

Disse medlemmer mener at dette igjen vil føre til større utfordringer i skolehverdagen for barn, problemer på høyere nivå for studenter og at yrkesaktive faller lettere ut av arbeidslivet.

Disse medlemmer mener det bør innledes forhandlinger med leverandørene før man eventuelt reduserer refusjonen og frykter at en slik reduksjon av refusjonen vil gå ut over brukerne, samt at brukerne sikres reell brukermedvirkning før man foretar endringer av et slikt omfang.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 2661 post 78 økes med 46 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen kap. 2661 post 74 økes med 23 mill. til dette formålet.

4.37 Kap. 2670 Alderdom

Det foreslås bevilget 146 027 mill. kroner for 2012, mot 128 209 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til pensjonsreformen som ble innført fra 1. januar 2011. Reformen vil, slik disse medlemmer ser det, føre til vesentlig dårligere økonomiske vilkår for mange pensjonister etter hvert som reformen omfatter stadig flere. Sammen med de nye reglene for pensjonistbeskatning, som også omfatter en betydelig økning av trygdeavgiften fra 3 til 4,7 pst., mener disse medlemmer at konsekvensene for landets pensjonister representerer et løftebrudd og en uforutsett innstramning av pensjonistenes økonomiske kår som ingen har kunnet forberede seg på. En årlig underregulering av løpende pensjonsytelser vil føre til at pensjonistene får en litt dårligere utvikling av sine inntekter enn arbeidstakere hvert år, dårligere kjøpekraft og en uforutsigbar pensjonisttilværelse.

Disse medlemmer kan ikke godta en slik forskjellsbehandling av arbeidstakere og pensjonisters inntekter og fremmer forslag om å be regjeringen legge til rette for en lik utvikling av disse gruppens inntekter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en årlig regulering av løpende pensjoner i tråd med utviklingen i arbeidstakernes lønnsinntekter.»

Disse medlemmer viser til at pensjonsreformen har ført til at avkorting av grunnpensjonen til gifte/samboende pensjonister har ført til at bare minstepensjonister/garantipensjonister blir rammet. For pensjonister med en ytelse som overstiger garanti-pensjonsnivået vil avkorting ikke inntreffe.

Disse medlemmer viser til at det i mange år vil være pensjonister som mottar ytelser etter gammelt system, med grunnpensjon og tilleggspensjon eller særtillegg. Disse vil alle få sin grunnpensjon avkortet med 15 pst.

Disse medlemmer mener dette er en urettferdighet som ikke bør fortsette og at valg av sivilstand ikke bør ha noen betydning for opptjente pensjonsrettigheter.

Post 70 Grunnpensjon

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser også til budsjettavtalen med regjeringspartiene i Stortinget høsten 2002 der det ble enighet mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene, under regjeringen Bondevik II, om å trappe ned avkortingen av grunnpensjonen fra 25 pst. til 15 pst. over tre år.

Disse medlemmer mener det nå er på tide å fortsette nedtrappingen og fremmer forslag om en nedtrapping fra 15 til 10 pst. fra 1. mai 2012.

Disse medlemmer har videre merket seg at ny alderspensjon i folketrygden som ble innført fra 1. januar 2011 vil medføre endringer i avkortingen for gifte/samboende pensjonister. Dette gjelder spesielt for de årskullene født etter 1963, og som blir omfattet av de nye opptjeningsreglene i sin helhet.

Disse medlemmer har merket seg at konsekvensene vil være at et ektepar hvor begge har inntekt over 405 000 kroner ikke vil få noen avkortning i alderspensjonen grunnet sivilstand, mens et ektepar hvor begge har inntekt under 340 000 kroner vil få full avkortning i alderspensjonen.

Disse medlemmer konstaterer at dette er en ny og utilsiktet effekt av ny alderspensjon i folketrygden som ble vedtatt av alle partier på Stortinget, unntatt Fremskrittspartiet. Ny ordning medfører større forskjellsbehandling, og disse medlemmer mener det skaper økt urettferdighet, ved at gifte/samboende pensjonister som tilhører lavtlønnsyrkene får full avkortning, mens et ektepar som tilhører høytlønnsyrkene ikke vil få noen avkortning i det hele tatt.

Disse medlemmer kan ikke støtte en slik manglende omfordelingspolitikk, og mener at de nye effektene av ny alderspensjon i folketrygden taler for, mer enn noen gang, å få fjernet avkortingen for gifte/samboende pensjonister.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 2670 post 70 økes med 715 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som fører til at avkortingen av grunnpen-

sjonen til gifte og samboende pensjonister settes til 10 pst. fra det første året.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til sin merknad under kap. 2655 post 70, og foreslår å redusere bevilgningen til kap. 2670 post 70 med 42,5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 73 Særtillegg

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at særskilt økning av særtillegget er benyttet som tiltak i regjeringens fattigdomssatsing, for å øke nivået på minsteveltelsene i folketrygden. Flertallet ser på denne særskilte opptrappingen fra 1. mai 2010 til 100 pst. av grunnbeløpet for enslige minstepensjonister og for ektepar der begge er minstepensjonister, som et viktig skritt i kampen mot fattigdom.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at enslige minstepensjonister har fått en økning av sitt særtillegg til 1 G.

Disse medlemmer aksepterer ikke at sivil status skal ha innflytelse på pensjonens størrelse og mener at alle minstepensjonister skal behandles likt. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om en opptrappingsplan slik at også gifte/samboende minstepensjonister skal ha et særtillegg på 85 pst. av G fra 1. mai 2012.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2012, der bevilgningen under kap. 2670 post 73 økes med 400 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 hvor følgende forslag ble fremmet, sitat:

«I

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en opptrappingsplan og en lovendring som gir alle minstepensjonister, uavhengig av sivil status, et særtillegg på 1 G.

II

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som gir gifte/samboende minstepensjonister et særtillegg på 90 pst. av G fra 1. januar 2012.»

4.38 Kap. 2680 Etterlatte

Det foreslås bevilget 2 524,5 mill. kroner for 2012, mot 2 413,5 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Post 72 Særtilllegg

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det ved en inkurie har oppstått en feil i finansinnstillingen behandlet av finanskomiteen vedrørende statsbudsjettet for 2012, hvor det fremkommer at Fremskrittspartiet øker bevilgningen under kap. 2680 post 72 med 11 000 kroner, men at det riktige beløpet skulle ha vært 11 mill. kroner.

Disse medlemmer gjør oppmerksom på at dette er en overslagsbevilgning og mener det er naturlig å komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med en korrigerende av tallgrunnlaget.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 der bevilgningen under kap. 2680 post 72 økes med 11 mill. kroner.

4.39 Kap. 2686 Gravferdsstønad

Det foreslås bevilget 180 mill. kroner for 2012, mot 175 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at den behovsprøvd gravferdsstønaden ble innført i 1997 ut fra et ønske om å bidra til at etterlatte med lav betalings-evne kunne besørge avdøde en verdig begravelse. Samtidig var det viktig at behovsvurderingen ble gjort enklest mulig. Det var derfor ikke aktuelt å pålegge folketrygdens organer å innhente full oversikt over verdiene i boet. På denne bakgrunn ble det bestemt at formuen dokumenteres ved sist innsendte selvangivelse eller siste ligningsutskrift.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regelverket for gravferdsstøtte ofte praktiseres svært stivbent. Det vises blant annet til at Navs praksis med å ta utgangspunkt i siste ligning tidvis får svært urimelige konsekvenser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er kjent med at kostnadene til

begravelse er høy, og med dagens ordning må mange etterlatte ta opp lån for å få gravlagt sine nærmeste. Etter disse medlemmers syn er det flere forhold som taler for at det bør tas en totalgjennomgang av ordningen og en revidering av dagens gravferdsstønad.

Disse medlemmer mener at alle pårørende uansett økonomisk evne skal få muligheten til å gjennomføre en enkel, men verdig begravelse for sine nærmeste.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012 legge frem en egen sak om gravferdsstønaden, der man foretar en total gjennomgang av ordningen.»

4.40 Kap. 2690 Diverse utgifter

Det foreslås bevilget 380 mill. kroner for 2012, mot 325 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.41 Kap. 5701 Diverse inntekter

Det foreslås bevilget 1 737,8 mill. kroner for 2012, mot 1 781,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.42 Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 140 mill. kroner for 2012, mot 170 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.43 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger

Det foreslås bevilget 56 mill. kroner for 2012, mot 81 mill. kroner i saldert budsjett for 2011.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

5. Forslag fra mindretall

Rammeuavhengige forslag

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2012 med egen sak om innføring av Nav-ombud etter modell fra pasient- og brukerombudet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen vurdere en ordning som gjør det mulig i helt spesielle tilfeller for brukerne å kunne skifte Nav-kontor.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan brukere kan få mulighet til å bytte veileder i Arbeids- og velferdsetaten.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med arbeids- og utdanningsreiser om til en varig ordning innenfor folketrygden.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning innenfor folketrygden.

Forslag 6

Regjeringens forslag om å endre betalingsordningen for arbeidsmarkedstiltakene oversendes Brofoss-utvalget, slik at Stortinget får seg forelagt en grundig konsekvensutredning av regjeringens forslag. Konsekvensutredning fremlegges i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen ikke justere finansieringsordningen for skjermet sektor. En slik justering bør sees i sammenheng med Brofoss-utvalgets utredning.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en alternativ pensjonsløsning for gruppen lokalt ansatte ved norske utenriksstasjoner som samsvarer med de vanlige reglene for alderspensjon fra folketrygden, senest i løpet av 2012.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen legge frem lovendringsforslag som sørger for at arbeidstakere som har tatt ut alderspensjon fra folketrygden og fortsatt er yrkesaktive i offentlig stilling ikke får sin offentlige tjenestepensjon samordnet med en beregnet folketrygdytelse, bare faktisk opptjening i folketrygden frem til uttak.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om lovendring slik at retten til ventelønn for nye tilfeller bortfaller.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen gjennomgå rehabiliteringsordningene for skadd militært personell i utenlandsoperasjoner, samt at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med egen sak for denne gruppen om en krigspensjonsordning.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen foreta en vurdering og gjennomgang av ordningen med boliglån til medlemmer av Statens pensjonskasse med sikte på å forhandle frem andre løsninger i forhold til hovedavtalen.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det innarbeides en sorgrubrikk i sykefraværsskjemaene.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å gjøre forsøksordningen med servicehunder permanent og likestilt med ordningen med førerhunder for blinde og svaksynte.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen innføre en årlig regulering av løpende pensjoner i tråd med utviklingen i arbeidstakernes lønnsinntekter.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som fører til at avkortingen av grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister settes til 10 pst. fra det første året.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012 legge frem en egen sak om gravferdsstønaden, der man foretar en total gjennomgang av ordningen.

6. Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 7 (Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2012 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeidsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	172 340 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	58 870 000	
	22	Tiltak mot ufrivillig deltid	25 770 000	
	50	Norges forskningsråd	115 410 000	
	70	Tilskudd	24 140 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	11 700 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	27 568 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> ..	200 000 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	10 057 290 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	27 883 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	236 006 000	
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	195 290 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	63 960 000	
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	19 100 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 500 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	106 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	825 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	9 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter	52 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	79 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	157 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	38 260 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	184 525 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	54 396 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	10 197 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	115 779 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i> ...	7 274 537 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	133 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	465 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	10 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 250 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter	189 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	101 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 050 000	
648		Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.		
	1	Driftsutgifter	15 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 837 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	10 300 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i> ..	165 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	311 672 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd	1 940 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	398 000 000	
847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	26 550 000	
	50	Forskning	5 774 000	
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	166 403 000	
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	19 583 000	
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-540 477 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	417 027 000	
	3	Avskrivninger	135 344 000	
	4	Renter av statens kapital	24 504 000	
	5	Til investeringsformål	18 070 000	
	6	Til reguleringsfondet	-2 364 000	52 104 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 084 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	43 800 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	11 540 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	584 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> ...	2 522 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	364 000 000	
	73	Utdanningsstønad	56 000 000	
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	200 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	860 000 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	33 050 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 830 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	530 000 000	
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	290 618 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 815 000 000	
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	37 850 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	530 000 000	
	72	Legeerklæringer	330 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	21 965 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	34 390 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	2 180 000 000	
	73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	80 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 730 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 740 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	137 000 000	
	74	Tilskudd til biler	783 500 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 728 000 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	220 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 060 000 000	
	78	Høreapparater	454 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	50 860 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	89 200 000 000	
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	17 000 000	
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	5 950 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 315 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 095 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	108 000 000	
	74	Utdanningsstønad	500 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	180 000 000	
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	285 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland mv.	95 000 000	
		Totale utgifter		343 037 146 000
Inntekter				
3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	21 651 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag .	22 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Gebyrinntekter, lån	35 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	151 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring		
	1	Premieinntekter	87 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	1 000 000	
3635		Ventelønn mv.		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	40 009 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	1 500 000	
3640		Arbeidstilsynet		
	1	Diverse inntekter	1 134 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 671 000	
	5	Tvangsmulkt	2 062 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	18 506 000	
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud .	10 000 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	845 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	84 088 000	
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 876 000	
5470		Statens pensjonskasse		
	30	Avsetning til investeringsformål	18 069 000	
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	80	Renter	1 609 000 000	
5701		Diverse inntekter		
	2	Diverse inntekter	350 100 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	35 000 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	925 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	405 000 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	21 000 000	
	80	Renter	1 700 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs		
	2	Dividende	140 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	1	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	50 000 000	
	3	Refusjon for dagpenger fra EØS-land	6 000 000	
		Totale inntekter		4 045 211 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2012 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4, 5 og 6
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 1, 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8
kap. 642 post 1	kap. 3642 postene 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2012 kan:

- omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
- omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.

- omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2012 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 10 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2012 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beølp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	3 120,308 mill. kroner

VI

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2012 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2012 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, postene 21 og 45 og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

VIII

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2012 skal følgende ytelser etter folketrygden utgjøre¹:

	Kroner
1a. Grunnstønad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	7 572
1b. Ved ekstrautgifter utover laveste sats kan grunnstønaden forhøyes til	11 568
1c. eller til	15 180
1d. eller til	22 356
1e. eller til	30 312
1f. eller til	37 860
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2 3}	12 624
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴	13 572
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	27 144
2c. eller til	54 288
2d. eller til	81 432
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	20 652
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁵ for første barn	42 411
for to barn	55 340
for tre og flere barn	62 701

1 Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

2 Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

3 Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

4 Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens 12-18.

5 Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

IX

Stortinget ber regjeringen forlenge overgangsordningen etter avvikling av særreglene for eldre dagpenge-mottakere til 1. juli 2012.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 28. november 2011

Robert Eriksson

leder og ordf. for kap. 611, 612, 613, 614, 615,
616, 666, 667, 2470, 2670, 3614, 3615, 3616,
5470 og 5607

Karin Andersen

ordf. for kap. 621 og 643

Tove Linnea Brandvik

ordf. for kap. 606, 2650 og 2655

Magnhild Eia

ordf. for kap. 640, 642, 2542, 3640, 3642
og 5704

Vigdis Giltun

ordf. for kap. 2661 og 2686

Sylvi Graham

ordf. for kap. 634, 649, 2620, 2680 og 3634

Steinar Gullvåg

ordf. for kap. 635, 664, 2541, 3635 og
5705

Kari Henriksen

ordf. for kap. 604, 605 og 3605

Torbjørn Røe Isaksen

ordf. for kap. 2651

Kjell Ingolf Ropstad

ordf. for kap. 646, 660 og 847

Laila Marie Reiertsen

ordf. for kap. 648, 2540, 2690 og 5701

Anette Trettebergstuen

ordf. for kap. 600 og 601

Vedlegg 1**Brev fra Arbeidsdepartementet v/statsråden til Stortinget, datert 17. november 2011****Feil i Prop. 1 S (2011-2012) Arbeidsdepartementet**

Arbeidsdepartementet gjør med dette Stortinget oppmerksom på enkelte feil i Prop. 1 S (2011-2012) Arbeidsdepartementet.

1. Del II, Programkategori 29.70 Alderdom, kap. 2670 Alderspensjon

- På side 182 under budsjettforslag på Post 70 Grunnpensjon står det:

”Utgiftene til grunnpensjon for alderspensjonister under 67 år anslås til å utgjøre 2 045 mill. kroner av den totale bevilgningen på posten i 2012”.

Setningen erstattes med:

”Utgiftene til grunnpensjon for alderspensjonister under 67 år anslås å utgjøre 2 235 mill. kroner før levealderjustering. Utgiftene til grunnpensjon for alderspensjonister anslås å reduseres med 151 mill. kroner som følge av at personer venter med pensjoneringen til etter 67 år. Levealderjustering anslås å redusere utgiftene til grunnpensjon for alderspensjonister med 40 mill. kroner.”

- På side 183 under budsjettforslag på Post 71 Tilleggspensjoner står det:

”Utgiftene til tilleggspensjon for alderspensjonister under 67 år anslås til å utgjøre 5 541 mill. kroner av den totale bevilgningen på posten i 2012”.

Setningen erstattes med:

”Utgiftene til tilleggspensjon for alderspensjonister under 67 år anslås å utgjøre 5 983 mill. kroner før levealderjustering. Utgiftene til tilleggspensjon for alderspensjonister anslås å reduseres med 369 mill. kroner som følge av at personer venter med pensjoneringen til etter 67 år. Levealderjustering anslås å redusere utgiftene til tilleggspensjon med 69 mill. kroner.”

2. Del II, Programkategori 33.30 Arbeidsliv, kap. 2541 Dagpenger

- På side 129 under overskriften ”Forlenget ventetid/tidsbegrenset bortfall av retten til dagpenger”, andre avsnitt i den siste setning står det:

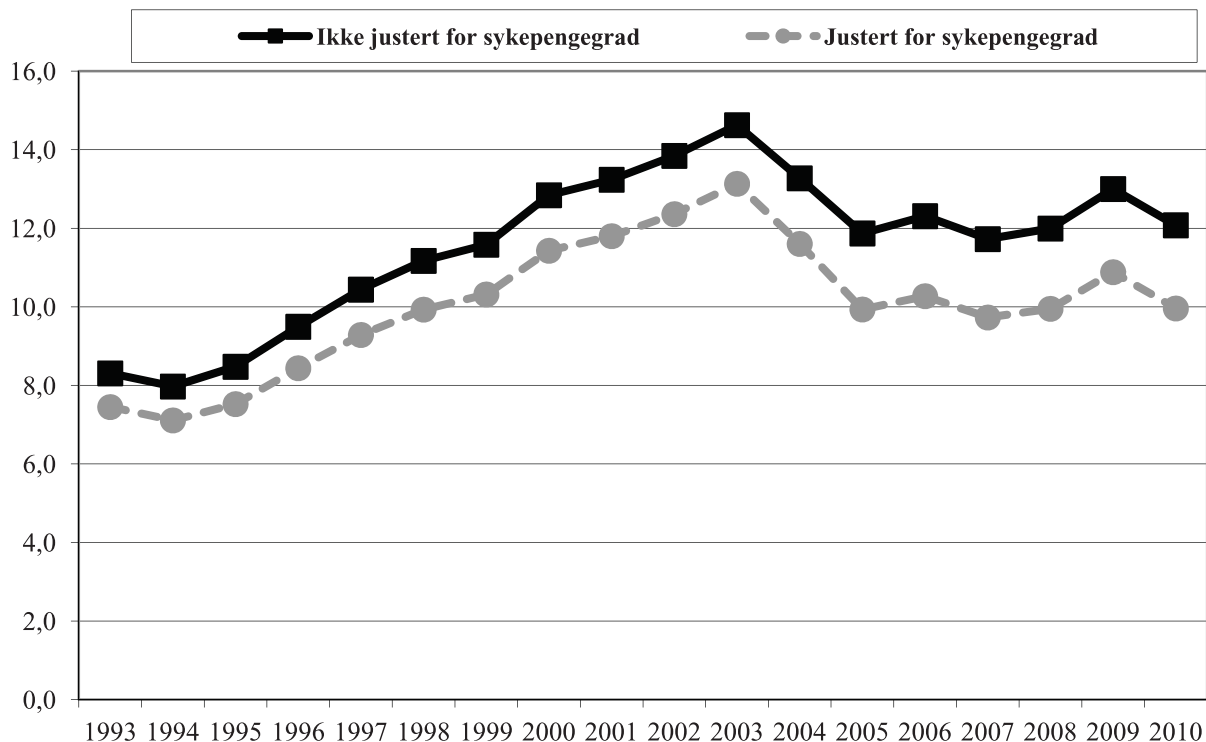
”Av de 1600 øvrige vedtakene gjaldt 1500 bortfall som følge av å takke nei til tilbud om arbeid.”

Setningen erstattes med:

”Av de 1600 øvrige vedtakene gjaldt om lag 220 bortfall som følge av å takke nei til tilbud om arbeid.”

3. Del II, Programkategori 29.50 Inntektssikring ved sykdom og uforhet, kap. 2650 Sykepenger

På side 107 står Figur 6.1 ”Antall sykepengedager betalt av folketrygden per sysselsatt lønnstaker”. Figuren er basert på gale bakgrunnstall. Riktig figur ser slik ut:

På samme side under deloverskriften ”Rapport” i andre avsnitt står følgende:

”I 2010 ble det utbetalt sykepenger for 11,6 dager per sysselsatt lønnstaker totalt, se figuren nedenfor. Justert for gradert sykefravær har det vært en reduksjon i antall sykepengedager fra 10,5 dager i 2009 til 9,5 dager i 2010. Dette tilsvarer en nedgang på 9,5 pst.”

Setningene erstattes med:

”I 2010 ble det utbetalt sykepenger for 12,1 dager per sysselsatt lønnstaker totalt, se figuren nedenfor. Justert for gradert sykefravær har det vært en reduksjon i antall sykepengedager fra 10,9 dager i 2009 til 10 dager i 2010. Dette tilsvarer en nedgang på 8,5 pst.”

Vedlegg 2

Brev fra representantene Karin Andersen og Anette Trettenbergstuen til Arbeidsdepartementet v/statsråden, datert 23. november 2011

Overgangsordning om rett til dagpenger

Arbeids- og sosialkomiteen har mottatt henvendelser fra berørte personer over 64 år som omfattes av overgangsordningen om rett til dagpenger i 2011. Det anføres at det er mangelfull og utilstrekkelig informasjon fra Arbeids- og velferdsetaten om når overgangsperioden opphører for den enkelte.

Under behandling av Prop. 114 L (2010-2011) Endringer i lov om folketrygd, lov om statens pensjonskasse og i enkelte andre pensjonslover (presise-

ringer mv. i samband med pensjonsreforma), jf. Innst. 34 L (2011-2012) i Stortinget 10. november 2011, ble spørsmålet om hvilken informasjon som var gitt, reist. I sitt innlegg sa statsråd Bjurstrøm følgende:

”På bakgrunn av henvendelser som har kommet, har jeg bedt Arbeids- og velferdsetaten om en fullstendig redegjørelse for saksbehandlingen knyttet til lovendringen og overgangsreglene. Når denne redegjørelsen foreligger, vil jeg vurdere om det er behov

for tiltak, og informere Stortinget om dette på egnet måte.”

Vi ber, på denne bakgrunn, nå om statsrådets redegjørelse for de vurderinger hun gjør etter å ha mottatt Arbeids- og velferdsetatens redegjørelse.

Vedlegg 3

Brev fra Arbeidsdepartementet v/statsråden til stortingsrepresentantene Karin Andersen og Anette Trettenbergstuen, datert 24. november 2011

Spørsmål om forlengelse av overgangsordning i forbindelse med oppheving av særreglene for dagpengemottakere på 64 år eller mer

Jeg viser til brev 23. november 2011, om ovennevnte.

Overgangsordningen som ble vedtatt samtidig med opphevingen av særreglene for dagpengemottakere på 64 år eller mer, skulle gi personer som ved ikrafttreddelsen 1.1.2011 mottok dagpenger etter særreglene, dvs. var fylt 64 år, vern mot grunnlovsstridig tilbakevirkning. Av rimelighetshensyn ble den også gjort gjeldende for dagpengemottakere som hadde fylt 63 år før 1.1.2011, fordi også disse kunne ha innrettet seg etter særreglene.

I forbindelse med behandlingen av Prop 114 L (2010-2011) Endringer i lov om folketrygd, lov om Statens pensjonskasse og i enkelte andre pensjonslover (presiseringar mv. i samband med pensjonsreforma), jf. Innst. 34 L (2011-2012), i Stortinget 10. november d.å, opplyste jeg at jeg, på bakgrunn av mottatte henvendelser knyttet til avvikling av særreglene, overgangsordningen og den informasjonen som ble gitt til de berørte i den forbindelse, hadde bedt Arbeids- og velferdsdirektoratet om en fullstendig redegjørelse for saksbehandlingen knyttet til lovendringen og overgangsreglene. Jeg gjorde også oppmerksom på at når denne redegjørelsen foreligger, ville jeg vurdere om det er behov for tiltak, og informere Stortinget om dette på egnet måte. Redegjørelse fra Arbeids- og velferdsdirektoratet er nå mottatt.

Arbeids- og velferdsdirektoratet la ut informasjon om regelendringen og overgangsordningen på etatens intranett og www.nav.no hhv. 17.11. og 29.12.2010. Informasjonen om regelverksendringene ble lagt ut sammen med flere andre endringer i folketrygdloven. Etter min vurdering førte det til at informasjonen ikke var enkel å finne frem til. Informasjon til den enkelte som omfattes av overgangsordningen om avviklingen og utløpet av overgangsperioden, ble først gitt ved brev 13.10.2011.

Statsrådets svar forventes så raskt som mulig. Komiteen skal avgi sin innstilling til Prop. 1 S (2011-2012) 28. november 2011.

Statsrådets svar bes sendt i kopi til Stortingets arbeids- og sosialkomité.

I oppgaven over utbetalinger til den enkelte dagpengemottaker fra Arbeids- og velferdsetaten, har opplysningene om gjenstående stønadperiode vært misvisende. Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst at gjenstående stønadperiode for overgangstilfellene ble ”frost” til det som var gjenstående antall uker per 1.1.2011, og det er ikke telt ned i antall uker i løpet av 2011. Dette av systemtekniske grunner. Den enkelte bruker kan derfor ha forstått dette slik at vedkommende kan ha en gjenstående stønadperiode på 104 (eller 52) uker.

Jeg har også fått opplyst at den oppfølgingen som etaten skal gi de i denne aldersgruppen som avslutter dagpengeperioden uten å ha kommet tilbake i arbeid, er kommet sent i gang.

Min vurdering er at det overfor denne aldersgruppen ikke var tilstrekkelig med kun nettbasert informasjon. Enda viktigere er det at den misvisende informasjon om gjenstående stønadperiode på utbetalingsoppgavene heller ikke har gitt den enkelte grunn til å orientere seg om rettighetene og aktivt søke informasjon. Min vurdering er at det kan være grunn til å forlenge overgangsperioden, slik at de berørte får en rimelig omstillingsperiode. Blant annet fordi langtidsledighetsgarantien utvides fra og med 2012, anser jeg at en seks måneders forlengelse vil være tilstrekkelig.

Budsjetteeffekten, dvs. innsparingen, av avvikling av særreglene er satt til 15 mill. kroner over kap. 2541.70, kfr. Prop. 1 S (2011-2012) fra Arbeidsdepartementet. Det viser seg nå at innsparingen på 15 mill. kroner er for lav fordi gruppen dette gjelder er større enn opprinnelig forutsatt. Korrigert anslag viser at om lag 650 personer fyller vilkårene for overgangsordningen ved utgangen av desember 2011. Gjennomsnittlig antall berørte i 2012 anslås til 280 personer. Innsparingen anslås nå til 63 mill. kroner, dvs. knapt 50 mill. kroner mer enn lagt til grunn i budsjettet.

Slik forutsetningen nå er, gir om lag 50 millioner kroner på budsjettet grunnlag for en utvidelse av

overgangsordningen på seks måneder (til og med 30.06.2012). Stortinget kan på denne bakgrunn treffe vedtak om slik utvidelse uten at det kreves en tilleggsbevilgning eller omdisponering innenfor rammen. En forlengelse av overgangsordningen i inntil ett år, krever ytterligere tilførsel av midler på om lag 15 millioner kroner.

Overgangsordningen er fastsatt ved lov 17.12.2010 nr. 80 om endringer i folketrygdlova og

enkelte andre lover, pkt. IV annet punktum. Et eventuelt vedtak om forlengelse av overgangsordningen må derfor behandles som et forslag om endring av dette punktet i endringsloven. Datoen for ikrafttredelsen av opphevingen av folketrygdloven § 4-17 må endres fra 01.01.2011 til ny dato (01.07.2012) for ikrafttredelse for overgangstilfellene.